

"עזרי מעם ה'"

"בשם ה' נעשה ונצליח"

ספר

גיבור כאריאב

מאמר והלכה

קובץ שיעורים מספריית הקלטות גיבור כאריאב
נכתבו ונערכו מתוך הקלטות השיעורים בבית
המדרש זיכרון מנחם אב בנשיאות רבנו הרה"ג
אריאל אריאב מקייטן שליט"א.
שנת התשפ"ד לפ"ק מאנסי ניו יורק ארה"ב

איסור והיתר
עם שאלות ותשובות

מפתח מאמר והלכה.

7-8.....	הקדמה
9-10.....	כותרות השיעורים שמהם הודפסו
11-12.....	מאמר והלכה א
	גזירת חכמים על פת עכו"ם, שמן זית, גוי שבישל אוכל כשר בתנור.
13-19.....	מאמר והלכה ב
	חיתוך השווארמה על ידי גוי, בשר שנתעלם מן העין, גר שאפה קודם שהתגייר, אכילת בשר לעם הארץ, אוכל שחימם גוי בשבת, האשכנזים מקלים על בישולי גויים, בשר מתורבת.
20.....	מאמר והלכה ג
	כשרות נתחי טונה, הכשר הכבד, בישול גויים בדג מלוח, ביצה צלויה, הרעיון של הכלל "רב אחא לחומרה ורבינא לקולא", כח דהיתרא, יין שנגע בו מחלל שבת
21-22.....	מאמר והלכה ד
	יין בהכשר במתנה מגוי, שימוש בסיר בבית מלון, כשרות של מוצרי טיפוח, בעניין טבילת כלים חשמליים, ומזרק קרם וכולי.
23-24.....	מאמר והלכה ה
	נאמנות קטן על טבילת כלים, מעשה שאירע כאן בעיר מאנסי.
25-26.....	מאמר והלכה ו
	ביטול של נפילת איסור, התערב בדיעבד בשר בחלב.
27-28.....	מאמר והלכה ז
	דבר שאינו בטל מחמת חשיבותו, בדיקת כשרות למוצר של חמאה, להכשיר תנור טרף.
29-31.....	מאמר והלכה ח
	הכשר של מיקרוגל, הכשר של מדיח כלים, סכין בשרית שבלוע בה, בישול מאכל פרווה בכלי חלבי, נ"ט בר נ"ט של איסור, נ"ט בר נ"ט בדבר חריף.
32-33.....	מאמר והלכה ט
	לאפות לכתחילה בתנור חלות לשבת, להמתין שש שעות בין בשר לחלב.

- מאמר והלכה י'.....33-34**
נכנס זבוב מת בתוך הפה, לצורך חולה שאין בו סכנה, העברת טעמים, חלב של נכרי, דד בהמה הנקרא כחל.
- מאמר והלכה יא.....35-36**
איסור של מראית עין, כשרות וברכה על סיגריה אלקטרונית, או מסטיק, בדיקת פירות מתולעים, וברירת אורז, לסחור בשמן שבושל בו בשר וחלב.
- מאמר והלכה יב.....37-38**
מכירת דברים אסורים לגוי, תרומות ומעשרות על מה שקוטפים בחצר, חיוב נטע רבעי, מצוות הפרשת חלה.
- מאמר והלכה יג.....39-41**
בקבוקי שתיה של קוקה קולה, מרכיב לא כשר שיש במוצר של ויסקי, או בגלידה, לדעת שהאוכל נכנס לגוף, שטיפת כלים בכיור משותף, הדין של מאכל בן דרוסאי, לגבי שבת
- מאמר והלכה יד.....42-43**
וכל בהמה מפרסת פרסה, הימום הבהמה, סוגי הכשרויות.
- מאמר והלכה טו.....44-45**
אדם שאוכל בשר ודגים ביחד, דגים שעלו בקערה.
- מאמר והלכה יז.....46-47**
דגים וחלב ביחד, לתת מאכל בכשרות מסוימת לאדם שלא מקפיד, לגדל בעלי חיים טמאים על מנת למכור, לגדל בעלי חיים טמאים על מנת למכור, ציווי של ספרדי לאשכנזי, לעשות מלאכה בשבת.
- מאמר והלכה יח.....48-49**
שום מגולה, בצל יבש, ניקור החלק האחורי, סוגי תרופות למיניהם שאינם ראויים לאכילה, חולה שרשאי להתרפא במאכלות אסורות.
- מאמר והלכה יט.....50-51**
בכל דבר של רפואה לא אומרים בו "אחשביה", ביצה שבושלה בחמין בשרי יחד עם דג, בנמצא הלך אחר הרוב, חנות שיש בתוכה אותה תערובת אסורה.
- מאמר והלכה כ.....52-54**
בשר שלקח מהמכולין, מה זה נקרא חתיכה הראויה להתכבד?, וניכבישינהו דניידן.
- מאמר והלכה כא.....55**
כל דפריש מרובא פריש, כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, השכרת דירה או רכב לאנשים חילונים, איסור מאכלות אסורות.

- מאמר והלכה כב.**.....56-58
האם צריך לברך גם אם אוכלים בשר לא כשר? , הכשר האדם הוא כמו ההכשר של הכלי,
עתיד החזיר להיות מותר באכילה.
- מאמר והלכה כג.**.....59
כל יתר כנטול דמי, הכלל המפורסם שהלכה כרב באיסורא וכשמואל בדיני {בממונא}.
- מאמר והלכה כד.**.....60-62
האדם נברא שמים וארץ, שזה בחינה של איסור והיתר, היצר הרע נמצא במקום של
אכילה ושתייה.
- מאמר והלכה כה.**.....63-64
הרעיון של "תרנגולת בנוצתה", דרך של תשובה אמיתית

שיעורי הרב מקייטן שליט"א בקול הלשון
שלום כבוד הרב,
שמי נתי ואני פונה אל כבוד הרב בקשר לשיעורים בקול הלשון.
ראשית תודה רבה על השיעורים. אנחנו מקבלים תגובות של מאזינים
שמאוד נהנים ישר כוח כבוד הרב.
לאחרונה שיפרנו והוספנו אפשרויות של ניהול השיעורים של כבוד הרב
בצורה טובה יותר.
אני מעוניין ליצור קשר בטלפון עם הרב או עם מי שמטפל בשיעורים דרך
המחשב, ולהסביר איך ניתן לטפל דרך המחשב.
אם אפשר לרשום מספר טלפון ואת הזמן הנוח שאני יתקשר (לפי שעון
ישראל)
תודה רבה

הקדמה

ישתבח המלך ויתעלה החונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה. "הללויה אודה ה" בכל לבב, בסוד ישרים ועדה", על כל הטוב והחסד שעשית עמדי הרועה אותי מעודי עד היום הזה", על שזיכני להוציא לאור עוד כמה מהשיעורים מתוך ספריית הקלטות שלנו גיבור כאריאב, גם על יורה דעה הלכות איסור והיתר.

כתוב בתורה {ויקרא יא, מד} "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני", הקב"ה שהוא היצרן יודע מה טוב לנשמה. חשוב לדעת בעניין "קדושת המאכל", שזה לא תלוי ברמות של ההשגחה המצויים לנו כיום, גם אם זה השגחה ראויה ומכובדת, באמת לעולם אי אפשר לדעת מה אתה מכניס לפה, שמענו סיפורים מזעזעים, על מקומות שהם התהדרו בהשגחה מיוחדת, ואף אחד לא ירצה לדעת מה גילו שם, על כל פנים אנחנו חייבים ברמת השתדלות, לא פחות מאשר חיפוש כמו אחר מסעדה מפוארת, או רופא מומחה, כי צריך לדעת שהרעלת הנשמה גדולה יותר מהרעלת הגוף, ועל שני דברים חשובים אלו צריך להתפלל, שלא להיכשל באכילת איסור, וגם להצליח בחינוך הילדים, על זה צריך סייעתא דשמיא מיוחדת, ויהי רצון מן השמים, שיצילו אותנו מכל תקלה ומכשול, שיתקבלו דברי תורתנו, וגם יהיו לתועלת מרובה, להגדיל תורה ולהאדירה.

"אבוא שעריו בתודה חצרותיו בתהילה" כי גבר חסדו עלי, על שזיכני שדברי התורה שאנו אומרים בעל פה, יהיו לזיכרון לפני השומעים והלומדים, שיוכלו ללמוד ולהעמיק בהם מתוך הכתב. ברוך ה" שזכינו שהשיעורים שאנו מוסרים בעל פה, במשך שנים רבות, רבים מאוד נהנים מדברי התורה היקרים הללו, ועכשיו הם עולים על הכתב, מעשה ידי אומן, בידי חבר תלמידי חכמים, בקיאים וחכמים. נודה לה", ויתן לנו כוח ויכולת להוציא לאור עוד שיעורים נוספים, בהלכות שבת, איסור והיתר, חושן משפט, וכן בענייני מועדי השנה, ועוד כמה נושאים חשובים.

בספר הרוקח כתב, כי יש לאדם לרמוז את שמו בחיבור שיכתוב, ואכן "גיבור כאריאב" יעלה בגימטריה עם הכולל, שווה לשם שלי "אריאל אריאב". וגם "מאמר והלכה גיבור כאריאב", עולה בגימטריה, "משיח בן דוד חשמל", שמזכיר את היחס שלנו למלכות בית דוד, וגם למדנו בתיאור של מרכבת יחזקאל, על סוד החשמל, "כעין החשמל מתוך האש" {יחזקאל א, ד}, שזה כותנות העור שהלביש הקב"ה את אדם וחוה, שהיו מבחינת לבוש החשמל, שהוא למעלה מעולם האצילות, שמתחתיו נמצאים שאר העולמות, שהחלק המסתנין שהוא החלק המשובח נשאר למעלה, וזה הרעיון של בירורי ניצוצות הקדושה. חשוב לדעת, שהחשמל הוא סוד מבנה בתיקון הנפש, שזה בעצם הלבוש של התורה, שדרכה של קליפת נוגה להסתיר את האלוקות, ואילו דרך החשמל מתגלית האלוקות, לכן מובן למה צריך הרב להיות כמו "מלאך", שזה אותיות כאלם, שכל מילה צריכה להיות נשקלת בכובד ראש, ורק אז יכולים ללמוד ממנו תורה. למדנו שזה עדין מהדברים שאפשר ללמוד ולהבין אותם, כמו שהסברנו במעשה של אותו ינוקא, {חגיגה דף יג עמוד

א. מכל מקום למדנו, שהמילה חשמל נגזרת מהמילים חש, מל שפעמים המלאכים חשות, ופעמים ממללות. מלמד אותנו על הכוח העצום שיש בשתיקה, ולאחריה הדיבור, שצריך לשקול ולחשוב טוב, לפני שמדברים, כמו שלמדנו בהרחבה, שאת התיקון הזה של הפה שהוא מבחינת המלכות, עושים בפסח, שהוא חג הגאולה, והוא מבחינת "המדבר". עוד עולה בגימטריה "מאמר והלכה גיבור כאריאב", לפסוק בתהילים {קח, כה} שאומרים בתוך ההלל, "אנא ה' הושיעה נא", "אנא ה' הצליחה נא".

"ואילו פינו מלא שירה כים ולשונו רינה כהמון גליו... אין אנחנו מספיקים להודות לך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף... שעשית עמנו ועם אבותינו... עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבנו חסדך".

"כי אזכרה מקדם פלאך". "כל משברייך וגלייך עלי עברו". "אשר הראיתני צרות רבות ורעות, תשוב תחייני... תשוב תעליני... תרב גדולתי ותסב תנחמני". "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו". "ויהי לי לישועה". אני אברך ולי נאה לברך, "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", בהודאה וברכה מיוחדת לאשתי היקרה נות ביתי, מרת סיגלית תחייני, "מנשים באוהל תבורך", שנזכה לראות נחת משני בנינו היקרים, ר"מ משה חיים הי"ו, ור"י יוסף חיים הי"ו, החביבים ונוגה להם סביב, חיכם ממתקים וכולו מחמדים, בעזרת ה' שיהיו בחינת שני המאורות הגדולים, ויהי רצון שיעלו במעלות התורה והיראה, וגם בנותינו היקרות, אורטל, תהילה, שירה, ושרה, ומשפחותיהם שיחיו, אשר סייעו בעדי בהוצאת הספר, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו, ששים ושמחים בטוב ובנעימים, וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך.

ובצאתי בשלום מן הקודש, אשא תפילה והודאה לה' יתברך, כשם שעזרתני להגיע עד הלום, כן תעזרני להמשיך לעסוק בתורתך הקדושה, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד". ואודה לרבנים החשובים שהם רבים, וביניהם האדמו"ר מטשערקאס שליט"א, וגם לידידנו הרב אריה גמליאל זצ"ל שתהיה נשמתו צרורה בצרור החיים, על מכתבי ברכה החמים שנשלחו אלינו, שהחלטנו לא לצרף אף מכתב. וגם ברכה לחברי קהילתינו היקרים "זכרון מנחם אב", שנזכה להוסיף ולהתעלות, ולקדש שם שמים ברבים, ואיש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

שנזכה בעזרת ה' לברכת התורה {דברים טז, יז}, "איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך" שנזכה גם להתענג רוחנית מהמאכלים.

ואחתום בזכותו של דוד המלך עליו השלום, יגן עלינו ובעדינו שתאריך אפך... ומאוצר מתנת חינוך חננו, כמו שכתוב "וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם". ותחזינה עינינו בשובר לציון בבנין ירושלים אמן כן יהי רצון.

בברכה הרב אריאל אריאב מקייטן שליט"א

רב קהילת "זכרון מנחם אב"

כותרות השיעורים שמהם הודפסו

הלכות איסור והיתר [ביצה צלויה]
הלכות איסור והיתר [אפיה בחשמל]
הלכות איסור והיתר [״אשם הוא״]
הלכות איסור והיתר (בישול בחשמל)
הלכות איסור והיתר (בישול קפה)
הלכות איסור והיתר (בן פקועה)
הלכות איסור והיתר (בשביל אחרים)
הלכות איסור והיתר (בשר ודגים)
הלכות איסור והיתר בשר מהמכולין)
הלכות איסור והיתר (גודל החתיכה)
הלכות איסור והיתר (גורם בידיים)
הלכות איסור והיתר (דג מליח)
הלכות איסור והיתר (דגים וחלב)
הלכות איסור והיתר (דין ורחמים)
הלכות איסור והיתר (דיני ביטולים)
הלכות איסור והיתר (הדחת כלי בשר וחלב)
הלכות איסור והיתר (הכלים כשרים)
הלכות איסור והיתר (הכשר הייחוס)
הלכות איסור והיתר (כשרות המטבח)
הלכות איסור והיתר העברת טעמים
הלכות איסור והיתר הפריש מאליו
הלכות איסור והיתר התערב ממילא
הלכות איסור והיתר ויתערבו בגויים
הלכות איסור והיתר וניכבישינהו דניידן
הלכות איסור והיתר חד בתרי
הלכות איסור והיתר חדא דהיתרא
הלכות איסור והיתר טוב לנשמה
הלכות איסור והיתר כוח דהיתרא

הלכות איסור והיתר חתיכה הראויה להתכבד
הלכות איסור והיתר אחר הרוב
הלכות איסור והיתר לא גוזרים
הלכות איסור והיתר איזהו חכם
הלכות איסור והיתר משערים בתערובת
הלכות איסור והיתר משעת חידוש
הלכות איסור והיתר מרובא פריש
הלכות איסור והיתר נ"ט בר נ"ט
הלכות איסור והיתר רוב כשר
הלכות איסור והיתר רוב קרבנות
הלכות איסור והיתר תורת קבוע
הלכות איסור והיתר תערובת בבישול
הלכות איסור והיתר תערובת בחנות
הלכות איסור והיתר תרנגולת בנוצתה

הלכות ביורה דעה {פת עכו"ם}

התורה מזהירה אותנו להתרחק מהגויים והמעשים שלהם, כתוב, "כי תכרות ברית ליושב הארץ וכולי, וקרא לך ואכלת מזבחיו". {שמות לד, טו}. וגם בסוף פרשת בלק {במדבר, כה, ב} "ותקראנה לעם", "ויאכל העם" וכולי. לכן רבותינו גזרו על בישולי גויים משום קרבה וחתנות, כדי לא להתערב בגויים כמו שכתוב "ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם" {תהילים קו, לה}. צריך לדעת שהאיסור של בישולי גויים כולל גם טיגון וצליה.

מסכת עבודה זרה {דף לח עמוד ב}, אומרת הגמרא בשם רבי יוחנן בין שהניח עובד כוכבים והפך ישראל, ובין שהניח ישראל והפך עובד כוכבים מותר, ואינו אסור עד שתהא תחילתו וגמרו ביד עובד כוכבים. לכן צריך הישראל להיות מעורב בבישול, או שהוא הפך את הבשר, או שהיזיז אותו למקום שהוא מתבשל יותר, או שהגיס בקדירה שעירבב את התבשיל זה כבר נחשב לבישול ישראל, לכן צריך להיזהר שגוי לא יזיז את התבשיל למקום מתבשל יותר. בשולחן ערוך {סימן קיג סעיף א} פסק מרן, דבר שאינו נאכל כמו שהוא חי, וגם עולה על שולחן מלכים וכולי, ובסעיף ו, כל שבשלו ישראל מעט בישולו וכולי, הרי זה מותר. חשוב לדעת שההתמחות של השף הוא לדעת מתי לערבב את התבשיל, וגם לדעת לשלוט על עוצמת האש.

למדנו שרבותינו גזרו משום חתנות, גם על פת של גויים, והטעם הוא משום למנוע קרבה שתוביל להתבוללות. רק מה חכמים הקילו בפת יותר מבישולי גויים, מצד הצורך והחשיבות של האדם בלחם. המקורות לזה, מסכת עבודה זרה {דף לח עמוד ב}, אמר רבינא הלכתא, עובד כוכבים שהסיק בתנור את הלחם ואפה ישראל, או שהסיק ישראל ואפה עובד כוכבים, או הסיק וגם אפה עובד כוכבים, ואתא ישראל ומחתה בה שפיר דמי. לכן אם ישראל משתתף באפיה של הפת, אפילו הוסיף רק קסם קטן לתוך התנור, או הנמיך את האש, או הגביה את האש, זה כבר מספיק להחשיב את הפת, לפת של ישראל וממלא מותר לאכול ממנה. חשוב לזכור, זה לא משנה אם הלחם הוא של עניים ולא מגישים אותו בסעודה מכובדת, שכל זמן שהוא עשוי מחמשת מיני דגן יש לו כבר חשיבות של לחם. כך נפסק בשולחן ערוך {סימן קיב סעיף א}. צריך להזכיר גם שיש פוסקים שלא מחלקים בין פת לבישולי גויים וכמובן שאין הלכה כמותם. על כל פנים מה נגיד בזמנינו שהטכנולוגיה מתפתחת והכל עובר דרך החשמל, יש רכבים חשמליים וכולי. אז ככה גוי שהדליק תנור חשמלי, אמנם ההדלקה הראשונה נעשית על ידו מכוחו, אבל המשך פעולות החשמל נעשות על ידי חברת החשמל, שמייצר ומתחדש כל רגע מחדש. אפילו אם נניח שיצור החשמל זה מעשה אדם, החברה הזאת היא של גויים שהם מייצרים את החשמל, והם גם לא מכוונים למטרת בישול, ממילא זה לא נחשב לבישולי גויים. הזכרנו בשיעורים קודמים, שהמקורות של החשמל יכולות להיות מטורבינות של רוח, וגם

מטורבינות של מים, ושל גז טבעי. הטורבינות האלה מייצרות חשמל באופן אוטומטי. האמת במים כוח אדם יכול להיות מעורב. אז לכן בזמן שישראל מדליק את התנור והגוי שם את הבצק של הפיצה והבורקס בתוך התנור זה כבר נחשב לפת ישראל. כמו שלמדנו הדברים האלה הם מאפה של פת זה קל יותר, משום שמספיק שישראל יזרוק קסם לתוך האש זה כבר נחשב פת ישראל. על כל פנים אם לא מצוי פת ישראל, או פת פלטר, מותר אפילו פת של בעל הבית {סעיף ח}. כמובן במקום שאין חשש תערובת של איסור של שומן וכולי.

בעניין קניית שמן זית המיוצר על ידי גויים.

למדנו במשנה מסכת עבודה זרה {דף לה עמוד ב}, רבי ובית דינו התירו את השמן. וכן אומרת הגמרא שם {בדף לו עמוד א}, שרבי יהודה ובית דינו נמנו על השמן והתירו אותו. והובא הטעם בגמרא משום שלא פשט איסורו של השמן, ולא גוזרים גזירה על הציבור אלא אם כן רוב ציבור יכולים לעמוד בה. וכן הוא בירושלמי {דף טז, פרק ב הלכה ח}, ועד כדי כך כותב הרמב"ם {מאכלות אסורות פ"ז, הלכה כב}, ששמן של עכו"ם מותר, ומי שאוסר את השמן, הרי זה עומד בחטא גדול, ואפילו התבשל השמן, אינו נאסר משום בישולי גויים מפני שנאכל כמות שהוא חי, וגם לא מפני גיעולי עכו"ם, מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו. וכך נפסק בשו"ע {יו"ד קג, ד}. {קיד, ז}.

לכן באופן עקרוני, שמן זית טהור שנכתש ונסחט במפעל של גוי מותר בשתיה, ולא צריך להפריש ממנו תרומות ומעשרות, רק שצריך לוודא שאין חשש של תערובות אסורים, וגם שאין איסור של ערלה בזיתים, שזה רק באחוזים נמוכים, ואז מותר לכתחילה.

בעניין גוי שבישל אוכל כשר בתנור או בכלים של יהודי.

למדנו שיש מחלוקת ראשונים האם גזרו משום חתנות גם בכלים? אז ככה אע"פ שמרן סתם כדעה המחמירה, {שו"ע יו"ד קיג, טז}, מכל מקום מכיוון שאין לאיסור הזה עיקר מן התורה, וזה נעשה בבית ישראל, יש לצרף את דעת הרשב"א שסבור, שבבית ישראל לא גזרו על בישולי גויים, וגם יש לצרף את דעת המקילין בתנורים שזהו מכח החשמל.

בעניין חיתוך השווארמה על ידי גוי במסעדה, האם יש לחוש לבישולי גויים.

שווארמה שמונחת בתוך שיפוד על גלגל שמסתובב על ציר, והבשר ניצלה תוך כדי סיבוב ומתבשל מהלוחות של האש שנמצאות צמודות אליו, מה נגיד גוי שעובד שם, וחותר מהשיפוד ונותן ללקוחות של המסעדה, אז ככה, לשיטת אחינו האשכנזים הפוסקים כדעת הרמ"א {סימן קיג סעיף ז}, מכיוון שיהודי מדליק את האש, זה כבר מספיק, ואין לחוש בזה לבישול של גויים. והאמת שגם לשיטתנו הספרדים לא תהיה בעיה בזה, משום שכוונת הגוי רק לחתוך את הבשר, ולא לבשל את המאכל, אפילו שכך הדרך היא בבישול, שמכל מקום זה נחשב רק לקירוב בישול, כי בפועל הוא לא מבשל בידיים, הוא מבשל רק בדרך של גרמא {ע"ז דף לח, א}, {שו"ע קיג סעיף ה}, מה גם הגוי שחותך את השכבות החיצוניות של השווארמה, השכבות הפנימיות הגיעו כבר לשיעור של מאכל בן דרוסאי, וממילא אין יותר לחוש לבישולי גויים. [שו"ע שם סעיף ח].

העולה מן המאמר להלכה, היות ויש כאן כמה ספקות, ספק ראשון, אולי כדעת הפוסקים שמספיקה רק הדלקת האש, וספק שני, שאולי בזמן שגוי מבשל בבית ישראל זה מותר, וגם אולי בזמן כשהגויים עושים רק בשביל לקבל שכר, ולא מאהבת ישראל, לכן גם לא גזרו בזה משום בישולי עכו"ם.

בדין של בשר שנתעלם מן העין.

מסכת חולין {דף צה עמוד א} בגמרא מובא מחלוקת בדין של בשר שנתעלם מן העין, לדעת רב אסור, ואילו דעת לוי מותר. דעת הרמב"ם לאסור כדעת רב {מאכלות אסורות ח, יג}, וכך פסק מרן בשולחן ערוך {יורה דעה סימן סג} שבשר שנתעלם מן העין אסור, אפילו בעיר שרוב הבשר שם כשר. ולדעת רש"י ור"ת זה נחשב לחומרה יתירה, ובשר שנתעלם מן העין מותר. לכן במקרה שלנו, שהטבח גוי נמצא במקום פתוח, שישראל נכנס ויוצא ויכולים לראות אותו, אז הוא חושש להחליף את הבשר שמא יראו אותו, ויפטרנו מעבודתו. ולכן יש כאן את הסברה של מירתת, אז אפילו שהמשגיח לא נמצא במלון בשבת, והאוכל היה סגור וחתום בכשרות, הדין הוא שכל יהודי נאמן על ידי סימנים, לומר שזה האוכל שלו, ואפילו אם זה סימן מועט שבמציאה לא סומכים, בדין שלנו זה כן נחשב לסימן, ויהיה מותר לו גם לאכול בשבת, מהסיר של הצ'ולנט, בין אם זה בשר חי, או בשר מבושל.

בעניין גר שאפה פת קודם שהתגייר.

למדנו שהטעם שנאסרה פת עכו"ם, זה משום שלא יבואו לקירוב דעת ולהתחתן איתם, {הרמב"ם מאכלות אסורות פי"ז, ט}. לכן מטעם זה שהאיסור הוא לא בעצם, אז פת שאפה גוי לפני שהתגייר, היא מותרת באכילה גם לו וגם לאחרים, כי כאן אין את החשש של חיתון ושאר חששות שלמדנו, {רש"י ע"ז לח, א}, {תוספות ע"ז לז, ב}. וכל שכן שכליו של הגר אינם צריכים הגעלה, וגם לא טבילה. ועל אותו יסוד, המבשל לחולה בשבת, אין לחוש לבישולי גויים, ומותר גם לאדם בריא לאכול מהתבשילין האלה.

בעניין היתר של אכילת בשר לעם הארץ.

מסכת פסחים {דף מט עמוד ב}, ולא ישא בת עם הארץ וכולי. רבי אומר, עם הארץ שלא עוסק בתורה, אסור לו לאכול בשר בהמה ועוף, שנאמר "זאת תורת הבהמה והעוף", {ויקרא יא, מו}. ואילו תלמיד חכם שעוסק בתורה מותר לו לאכול בשר בהמה ועוף. הגמרא ממשיכה ללמד על הרבה הבדלים חמורים ומבהילים, שנאמרו על עם הארץ. מכל מקום מכאן נלמד, שהיות שאנחנו מצווים על איסור בעל חיים, שלמד רבי יוחנן מאתונו של בלעם, שצער בעלי חיים זה מן התורה, ומצד שני כתוב "כי תאוו נפשך לאכול בשר", למד הרמב"ם {מורה נבוכים ג, יז} שתמיד צריך לנהוג בדרך של חמלה ורחמנות, ורק אם יש בזה תועלת לצורך האדם אז יהיה מותר, דהיינו, שעל ידי אכילת הבהמה הוא מתקן גם את הנשמות שמגולגלים בתוך הבהמה, משאין כן עם הארץ, שיוצא שהוא מצער את בעלי החיים לחינם, שהרי הוא לא מעלה ומתקן אותם באכילתו. עלינו להבין שהמקור של הקליפה שהוא הערב רב {אספסוף}, שאמנם שמורה להם הזכויות של "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", אבל מאידך אין להם את הסגולה של טוהר המידות, כמו של עם ישראל, שזה "מעשה אבות סימן לבנים", שבעומק העניין, זה למעשה התיקון שהיה בירידה למצרים שהייתה "כור הברזל", שזה כור שתפקידו להוריד סיגים, כדי שהמוצר יהיה מזוקק ונקי. למדנו על הדרגה הגבוה ביותר של זיכוך החומר, שאליה הגיעו רבי שמעון בר יוחאי ובנו, וגם רבי חנינא בן דוסא.

מעניין שבדורות שלנו כיום, אותם עמי ארצות שאליהם באמת התכוונה הגמרא, שגוזרים על עצמם להיות צמחונים וטבעונים, נמנעים מאכילת בשר, ואכילת מוצרים שהם מן החי, בטענה של היבט מוסרי של "יופי נפש", שזה למעשה כפירה בתורה, שהרי אדרבה התורה מתירה לנו לאכול בשר בהמה ועוף, כדי שיהיה לנו כח לעבודת ה', רק שעלינו להכין אותם לאכילה, על ידי שמירת הכללים בהלכה, וכך פוסק רבנו הרמב"ם בהקדמה להנהגת הבריאות {אות ז}, ובהלכות דעות [פ"ד ה"ז] שממליץ על אכילת סוגים מסוימים של בשר, שטובים לבריאות הגוף. וכמובן כל אחד צריך לדעת מה טוב ובריא בשבילו, שיהיה לו כח לעבודת ה' בברכת שפע של בריאות, "יאכלו ענוים וישבעו".

העולה מן המאמר להלכה, מותר לעם הארץ לאכול בשר, כי בדורות שלנו כיום, הקליפה של הערב רב נדבקה בעמי הארצות, ועמי ארצות יש להם חלק בתיקון של הקליפה הזאת, וכבר רואים סימנים שמתחילה להישבר הקליפה הזו, שבסופו הם יזדקקו, שיגיעו כבר לתיקונם. והם כבר כיום קרובים מאי פעם לסוף שלפני התיקון, ויש בזה רמז בדברי הגמרא, "זימנין דנפיק מיניה זרעא מעליא ואכיל ליה", שנאמר "יכין וצדיק ילבש" {איוב כז, יז}, וכמו שלמדנו שעתידים עצי הסרק לתת פירות. לכן פסק מרן בשולחן ערוך אבן העזר {סימן ב הלכה ב}, כל המשפחות בחזקת כשרות, ומותר לישא מהם לכתחילה. שנזכה למה שזכה אדם הראשון שהיה מיסב בגן עדן, ומלאכי השרת היו צולין לו בשר ומסננים לו יין וכולי, {סנהדרין נט, ב}. שכמובן כוונת הגמרא, להגשמת התכלית ברמה הגבוהה של הרוחניות. שנזכה לבניין ירושלים אמן ואמן.

בעניין אכילת בשר מתורבת, והאם הוא נחשב פרווה או בשרי?

מסכת סנהדרין {דף סה ע"ב}, מסופר על רב חנינא ורב אושעיא שבכל ערב שבת היו יושבים ועוסקים בספר יצירה, והיו בוראים להם "עגל משולש" ואוכלים אותו. צריך להבין בשר שנוצר על ידי ספר יצירה זה נס ממש, כי זה "יש מאין". וזה לא דומה לבשר מתורבת שזה כמובן לא נקרא "יש מאין", כי הוא כבר על בסיס בשר של תא מן החי, ועל זה נעסוק היום, על מה שלאחרונה התחילו לשווק פטנטים בצורה סיטונאית של "בשר מתורבת", שגם ישנם כמה שיטות של הייצור של הבשר המתורבת הזה, שלכאורה בשר כזה שגדל בתנאי מעבדה, ורוב המרכיבים שלו הם תעשייתיים אמור להיות מותר באכילה ללא שום חשש, כי הוא גדל על מצע של הורמונים וחלבונים שהם לא מן החי, ורק תאי גזע הראשון נלקח מבעל חי, לכן קודם צריך לבדוק את תהליך גידולו של "הבשר המתורבת", ולבחון את אותם מרכיבים, של אותם מעבדות, האם הם מייצרים את הבשר באמצעות הורמונים וחלבון מן החי, המופק מדם עוברים של בהמות טמאות. **העולה מן המאמר להלכה**, שאין שאלה שאם נלקח "תא הבשר" מבהמות כשרות לאחר השחיטה, או מעוברים שמופרים קודם שנקלטו ברחם הפרה, אז דינם יהיה פירשא בעלמא, והדין שהם מותרים. ויותר מזה גם אם תא הבשר נלקח מבהמות טמאות, אין לו דין של "מעמיד", מכיוון שחוץ ממנו יש עוד גורמים מרכזיים נוספים שגם מעמידים אותו והם אינם של איסור, ולכן זה נחשב "זה וזה גורם", וממילא אם יש שישים כנגד האיסור הוא בטל מחמת מיעוט, והדין הוא שהבשר הסינתטי הזה מותר באכילה {הרמ"א יו"ד פז, יא}, ומי שאוכל אותו אוכל "בשר פרווה". ובזכות התורה "צור ישראל יצילנו משגיאות".

אוכל שחימים גוי בשבת עבור ישראל.

למדנו במשנה שבת {דף קכב עמוד א} נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל, ואם בשביל ישראל אסור וכולי. וכך נפסק בשולחן ערוך {סימן רע"ו סעיף א}. צריך להזכיר, שזה קנס שקנסו חכמים, כדי שלא יבוא היהודי לבקש מהגוי. לכן אסור ליהודי להניח דבר בפני גוי, שברור לו שאותו גוי יעשה עבורו מלאכה בשבת. מכל מקום כמו שלמדנו, אם האוכל היה סגור בחותמת כשרות, או שיש לו סימנים שזה האוכל, וגם בזמן שאותו יהודי יכול לתלות, שהטבח גוי מחמם את האוכל בשביל אחרים, וזה לא חומם במיוחד בשבילו, מותר לו לאכול בשבת, אפילו שהמשגיח לא נמצא שם.

מסכת עבודה זרה {דף לח עמוד א}, אומרת הגמרא בשם רב יוחנן, עובד כוכבים שהצית אור באגם שנתבשלו בו חגבים הרי אלו מותרים. ואפילו במקום שעולים על שולחן מלכים, היות ואותו גוי לא לבשל התכוון. וכך נפסק בשו"ע {סימן קיג סעיף ה}.

מה הדין בבשר שמבשל אותו הגוי על הגריל, או על תנור חשמלי, כמו השווארמה? אז ככה אפילו שאותו גוי עושה את הפעולה הראשונה, ששם רק את הבשר על האש. צריך להזכיר שהאש הזאת באה מכח החשמל, ולמדנו, שבכל פעם האש הזאת מתחדשת, בכל רגע מחדש. יוצא שגוי עושה רק פעולה מועטת, וממילא זה גם לא נחשב לבישולי גויים.

זאת תורת העולה מן המאמר להלכה, שאחינו האשכנזים מקלים יותר בדין בישולי גויים יותר מהספרדים, שזה המחלוקת למעשה בין מרן לרמ"א. מרן פסק כדעת המחמירים שהם הרשב"א והרמב"ם, שלא מספיק רק להדליק את האש, צריך גם מעשה ישראל שיהיה מעורב יותר בבישול, כגון לשים את הבשר במקום מרכזי שיוכל להתבשל, או להגיס בקדרה. מצד שני רמ"א פוסק כדעת המקילים, שגם מספיק שהמשגיח מדליק את האש, ולאחר מכן הגוי הטבח יכול להכין את כל מעשי הבישול. מה נגיד באמת, ספרדי שהוזמן לחתונה אשכנזית, או בישיבה אשכנזית, האם יכול לאכול שם? התשובה היא שבדיעבד כן, מכח ספק ספיקא על בסיס מה שלמדנו שאמר תוספות {עבודה זרה דף לח עמוד א}, שכאן קודם כל, האולמות שייכים לישראל, ממלא הבישול נעשה בבית ישראל, מה גם, אותו אדם שאוכל לא קיבל הזמנה אישית מאותו טבח גוי, והוא בכלל גם לא מכיר אותו, ממלא אין לחשוש משום קרבה וחתנות, וגם שמא הלכה כמי היוצאים ביד רמ"א, שאם ישראל הדליק את האש, אז אפילו הגוי מניח את הקדרה, זה כבר נחשב לבישול של ישראל. "וצור ישראל יצילנו משגיאות" אמן ואמן.

בעניין כשרות של נתחי הטונה.

ראשית חשוב לדעת, שרוב שימורי דג הטונה מיובאים מחו"ל, ששם הם שטים וגדלים בלהקות גדולות באוקיינוסים. עלינו לזכור, שאי אפשר לסמוך על שמות של דגים כדי להחשיב אותם כשרים, משום ששמות הדגים האלה לא זהים בכל הארצות, כי אנחנו יודעים, שדג כשר הוא דג שיש עליו "סנפיר וקשקשת", {ויקרא יא, ט}. ולמדנו במסכת חולין {דף סו עמוד א} שיש סוגים של דג שמשיר את קשקשיו כשעולה מן הים, כמו טונה אלבוקור, אקונס, ואפונס, ואטונס וכולי, וישנם גם סוגים, שמגדלים סנפיר וקשקשת כאשר הם גדלים {מסכת ע"ז לט, א}, {שו"ע יו"ד סימן פג סעיף א}. ויש גם סוג נוסף של דג טונה שנקרא {מרלין}, שצורת הקשקשים שלו לא רגילה, שהיא מכוסית בשכבה של עור, וקשקשים על דג טונה כזה לא יורדים בקלות כמו אלה שמוכרים לנו, ובכל זאת להלכה, הם כן נחשבים "קשקשים" בדגי טונה האלה, והם מותרים באכילה. וגם אין לחוש גם לבישולי גויים, כמו שלמדנו, היות ואת הבישול הם עושים בקיטור, וזה לא נחשב לבישול, אלא לעישון.

בעניין הכשרת כבד לאכילה.

בשולחן ערוך {יו"ד סימן ע"ג סעיף א}, פסק מרן שהיות והכבד יש בו ריבוי דם, לכן לכתחילה אין לו תקנה לבשלו על ידי מליחה, אלא קורעו שתי וערב וצולה אותו, ואחר כך יכול לבשל. לכן שקונים כבד, בין של בהמה או של עוף, שהוא לא צלוי, קודם צריך לדעת אם עבר זמן של שבעים ושתיים שעות מזמן השחיטה, כדי שיהיה אפשר לבשל או לטגן את הכבד לאחר הצלייה. וכמו שלמדנו שנוסף על זה פסק מרן {סימן סט, יב}, בשר ששהה שלושה ימים מעת לעת בלי מליחה, נתיבש דמו, ולכן צריך לצלות אותו. ולגבי הכבד מותר להשהות אותו שלושה ימים עד הצלייה. ואם הכבד הוקפא, ההקפאה עוצרת את הדם, והדם לא מתקשה בתוכו, לכן אפשר להוציא את הכבד מן ההקפאה ולצלות אותו, ואפשר אחר כך גם לבשל, או לטגן אותו.

חשוב לדעת שחוץ לצלייה על האש, אפשר לצלות את הכבד בתנור חשמלי מתחת לגופי החימום, או מעליו, רק שצריך להניח תבנית מיוחדת בקרקעית התנור, כדי לקלוט את הדם שפרש, שאם לא כן יהיה צריך להכשיר את התנור.

בענין בישולי גויים בדג מלוח.

מסכת עבודה זרה {דף לח עמוד ב} דג מליח, חזקיה שרי, ורבי יוחנן אסר, ביצה צלויה בר קפרא שרי, ורבי יוחנן אסר, כי אתא רב דימי אמר אחד דג מליח ואחד ביצה צלויה, חזקיה ובר קפרא שרו, ורבי יוחנן אסר. מספרת הגמרא רבי חייא פרואה איקלע לבי ריש גלותא, אמרו ליה ביצה צלויה מאי? אמר להו חזקיה ובר קפרא שרו ורבי יוחנן אסר, ואין דבריו של אחד במקום שניים שכמובן הלכה כדעת המתירין "אחרי רבים להטות". אמר להם רב זביד אל תציתו ליה, הכי אמר אביי הלכה כדעת רבי יוחנן. חשוב לדעת, אביי לא אמר את דבריו על הדין של דגים מלוחים, שהדרך היא שמשרים את הדג במלח, שאפילו שעל ידי זה הוא נעשה ראוי לאכילה, אין לחוש משום בישולי גויים, היות ובפועל הדגים האלה, לא עברו תהליך של בישול באש. והלכה כדעת חזקיה ובר קפרא המתירים. "דג שמלחו גוי, או פרות שעישן עד שהוכשר לאכילה", הרי אלו מותרין. צריך להזכיר, אף על פי שבדין של איסור והיתר קיימא לן, מליח כרותח, והדין של כבוש כמבושל. בדין של בישולי גויים זה לא ככה, מליח אינו כרותח וכולי. הרחבנו על זה בשבוע שעבר, לגבי העברת טעמים מאחד לשני על ידי מאכל חריף: אז ככה, דג שיש לו את סימני הכשרות הדרושים כמו הרינג, והגוי השרה אותו בחומץ, או במלח, הדין הוא שמליח אינו כרותח, ומותר לקנות ולאכול ממנו, ואין לחשוש משום בישולי גויים, "יאכלו ענווים וישבעו", לפי זה, שקונים בגרוסרי קופסאות של מלפפונים, או של פלפלים חמוצים, אין לחוש לבישולי גויים, שהכשרות של האו יו משגיחה, רק על שלא מעורב שם טעמים אחרים שהם אסורים. "יצילנו ה' משגיאות" ברכה והצלחה.

בענין הסיפור המפורסם של בת הים שחציה דג וחציה אישה.

בעל חי כזה שחציו ולמטה נראה כמו דג, וחציו ומעלה נראה כמו אישה, האמת שיש לזה התייחסות רחבה בדברי רש"י, שמסביר על דולפינים שהם פרים ורבים מבני אדם, שאלו הם בנות ים ממין זכר, שחציו צורת אדם וחציו צורת דג, האם זה הדולפינים שבזמננו? {מסכת בכורות דף ח עמוד א}. וגם והראב"ד והתוספות {שמיני יא י, תו"כ}. והחיד"א שציין על חלק מדברי הערוך {מדבר קדמות מערכת דלת אות יג}, וכתב שם, דג יש בים שקורין סיריני"ה, מחציו ומעלה כדמות אישה ומחציו ומטה כתבנית דג, ובספר צל עולם {חלק ב שער י}, כתב שיש דגי ארץ אינדי"ה, שראשם וגופם ופניהם והשד שלה כדמות בתולה, ובזמן כשעוברת ספינה מתחילה לשורר ולזמר בקול נעים הרבה, עד כי תפיל חבלי שינה על כל יושבי האוניה, ואחר כך נכנסת ואוכלת את כל יושביה. והנא אצל אומות העולם מסופר על אגדות רבות על בתולות ים המהפנטות בקולן, וגם מטביעות את אנשי הספינה, וזה כנראה מה שקרה לאוניה הכי גדולה שקראו לה הטיטאניק, שטבעה למניינם בתאריך בחמש עשרה באפריל 1912, לפי התאריך העברי זה יצא בכ"ח בניסן תרע"ב, שכנראה

היה לדג הזה סיריני"ה השפעה על טביעת האוניה הענקית הזאת, שהתחיל בזמן המסוגל שהיה שבוע לפני כן ביום שביעי של פסח שחל ביום כ"א בניסן. מעניין שהקב"ה עשה ניסים ונפלאות במצרים גם בעזרת הסילונית הזאת, כי אין דבר שלא רמוז בתורה, אז ככה אין כאן לדון בכלל על יצור אנושי שיש לו דיני אדם, ולכן אדם יכול להורגו בשביל צורכו, השאלה היא רק האם הוא כשר לאכילה? ובכן תורת כהנים {שמיני פרשה ג פרק ד אות ז}, שדרשו על הפסוק {ויקרא פרק יא פסוק י}, "וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם", "חיה" זו חיה הים, "הנפש" זו הסירונית, והיא לא מטמא באוהל משום שכתוב "אדם כי ימות באוהל" {במדבר פרק יט פסוק יד}, שרק אדם מטמא ולא חיה שהיא בצורת אדם. "אדני השדה" הם יצור בין חיה לאדם {מקורות אות ט}. **העולה מן המאמר להלכה**, למדנו חולין {קכז עמוד א}, שכל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה, שהייתי אומר שכל אלו טהורות, אפילו אין להם סנפיר וקשקשת, לכן היה צריך ריבוי כדי לאוסרם, ולמדנו בגמרא {נדה דף כג עמוד ב}, השוחט בהמה ומצא בה דמות יונה הרי היא אסורה באכילה משום שבבהמה בעינן פרסה וליכא. או בהמה שילדה דמות בהמת הים היא אסורה, מכוון שנולדה ביבשה. [רמב"ם מאכלות אסורות פרק א הלכה ז], שכל שאין לו צורה של דג ממש אלא צורה של חיה אחרת, הרי זה אסור מדין של שרץ המים. {שו"ע יו"ד יג, ה}. ומה שלמדנו בקידושין [דף מא עמוד א] רבא מלח שיבוטא, זה היה עז הים שהיה לו סנפיר וקשקשת לכן הוא מותר באכילה. וגם הדג שנקרא שטינק"ס הוא טהור היות וכל מי שיש לו קשקשת יש לו גם סנפיר, וגם יש לו שדרה, מהגמרא {עבודה זרה דף לט עמוד א} הוכח שאין שום דג טמא שיש לו שדרה.

מסקנא דמילתא, הדג הזה ששמו "בנות ים" הוא אסור באכילה.

למדנו בשיעור הקודם על דג מליח, היום נדון על החלק השני שזה ביצה צלויה, האם יש בזה איסור של בישולי גויים או לא? נחזור למקורות בגמרא {עבודה זרה דף לח עמוד ב} כי אתא רב דימי אמר, אחד דג מליח ואחד ביצה צלויה, חזקיה ובר קפרא שרו, ורבי יוחנן אסר. מספרת הגמרא בהמשך רבי חייא מפרוואה איקלע לבי ריש גלותא, אמרו ליה ביצה צלויה מאי? אמר להו חזקיה ובר קפרא שרו ורבי יוחנן אסר ואין דבריו של אחד במקום שנים. כך למדנו בתורה "אחרי רבים להטות", והלכה כמו המתירין. אמר להם רב זביד אל תשמעו לו, שכך אמר אביי הלכה כמו רבי יוחנן. שמעו את זה בני ביתו של ראש הגולה, אשקיהו נגוטא דחלא ונח נפשיה. צריך להזכיר, שהביצה עולה על שולחן מלכים, כך פסקו הרי"ף והרמב"ם והביצה ראויה לגמוע אותה חיה. כך פסק מרן בשולחן ערוך {סימן קיג סעיף יד} ביצה אף על פי שראויה לגמעה חיה אם בשלה גוי אסורה. מרן לא השתמש בלשון של צלויה, שזה למעשה הלשון שבו השתמשו והתירו חזקיה ובר קפרא,

ממשיכה הגמרא דבר שני ביעי, שזה ביצים של זכר. דבר שלישי מזרקי, שזה ורידים שעל הצוואר. כמו שהזכרנו בשלושת במחלוקות האלה, רב אחא מייקל, ורבינא מחמיר, והלכה כדברי רב אחא שהוא המיקל.

נפסק בשולחן ערוך [יורה דעה סימן סז סעיף ד] נצרר הדם מחמת מכה, אסור לבשלו עד שיחתוך המקום וימלחנו יפה. שאז המלח יכול לחדור בפנים. חשוב לזכור, מכל מקום למדנו, שבמחלוקת רב אחא ורבינא, הלכה כרבינא שהוא המיקל, רבינא שורשו מבינה, שזו דרגה גבוהה יותר. על אותו יסוד כמו שלמדנו בשיעור של חנוכה, בעניין מחלוקת רב הונא ורב חסדא ורב זעירא, שהשמות שלהם משפיעים על איך שהם פוסקים, שרב הונא ספירת הבינה, ורב חסדא ספירת החסד, ורב זעירא מלשון זעיר, שזו הספירה התחתונה שהיא ספירת המלכות.

מכאן נלמד כמה חזק הרעיון של כח דהיתרא שהוא עדיף יותר.

בענין יין שנגע בו מחלל שבת בפרהסיה.

חשוב להזכיר שהמקור של יין נסך מדבר על גויים, ונוגע רק לעבודה זרה {משנה עבודה זרה דף נה, א}, דעת רבנו הרמב"ם {מאכלות אסורות פרק יא, ט}, שדין של יין נסך זה רק אם זה ראוי להקריב על גבי המזבח, שמפני זה גזרו על סתם יינם, שזה יין הראוי לנסך לעבודה זרה, לכן יין מבושל אינו אסור ומותר. {שולחן ערוך יו"ד סימן קכג, ג}. לגבי אותו חילוני מחלל שבת בפרהסיה, ששותה מהיין של הקידוש, שצריך לזכור שזה רק קנס שקנסו אותו חכמים, שהיין שהוא נוגע בו אסור בשתיה בלבד, ולא בהנאה. מכל מקום הקנס הזה של חכמים היה, רק על מחללי שבת להכעיס, מתוך התרסה, לכן אסרו את היין שנמזג לתוך כוס השתיה. אבל על מחללי שבת בזמנינו, שהם רק עניים ברוח, ויש גם חשש בהרבה מקרים לחילול השם, אז לכן יש ללמד הרבה זכויות על אחינו שהם יהודים טובים, שאפילו אם זה לא יין מבושל, זה יין חי, יש להקל ולהתיר לשתות יין שהם מזגו לכוס. ואשריו מי שזוכה לקרבם באהבה.

לגבי מאכלים שבישל מחלל שבת בפרהסיה. כמובן שאין לחוש לאיסור של בישולי גויים בזה, רק שחשוב לוודא באיזה חומרים הוא עירב את האוכל, וגם את הכשרות של הסירים שבתוכם הוא מבשל את האוכל. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", אמן ואמן.

האם מותר לקבל יין סגור עם הכשר במתנה מגוי.

מותר לקבל מהגוי יין במתנה, וגם מותר לקנות ממנו, ואין חשש שהוא יזייף. תשובת הרשב"א, ונפסק בשו"ע {סימן קלא סעיף ב}. וגם שהמגע של הגוי בבקבוק סגור לא אוסר את היין, וכמו שכתוב ברמב"ם שאפילו שהיין מתנדנד, אין זה נחשב דרך ניסוך. {שולחן ערוך יורה דעה סימן קכה סעיף ט}

כמו כן מלמדים אנו זכות על אחינו הטועים הנותנים לגוי יין מתנה, שהרי רק על יין נסך שהוא לשם עבודה זרה, שהאיסור הוא מן התורה בהנאה ובשתיה גם לגויים, שכיום זה לא שכיח שהגויים מנסכים לשם עבודה זרה, וגם שיקבלו את היין אין חוששים כלל שהם ינסכו אותו לשם עבודה זרה. אבל סתם יינם, שאסור רק מצד גזרת חז"ל, ולא אסור בשביל הגויים ומותר להם לשתות. וגם הגזירה היתה רק על יין חי, ולא על יין מבושל, כמו שלמדנו רוב היינות כיום עוברים פיסטור, אז לכן ממילא אין איסור בדבר. מכל מקום להסביר לאחינו בנחת שיש גנאי בזה. וה"י יתברך יצילנו משגיאות אמן אמן.

בענין שימוש בסיר של בישול, שנמצא בחדר במלון.

אם הסיר היה נקי, והשימוש בסיר היה בשוגג, או כשצריך לבשל אוכל לתינוק, אז כמו שלמדנו שסתם כלים הם לא בני יומם, ונותן טעם לפגם מותר, אז בדיעבד יהיה אפשר לאכול את המאכל {שו"ע צ"ג, קכב}. לדעת הספרדים, יהיה אפשר גם להניח באותו סיר מאכלים קרים.

בענין כשרות במוצרי טיפוח.

משחות, ותמרקים, סבונים, וחומרי ניקוי, אינם ראויים כלל לאכילה, ופסולים לאכילת כלב, לכן הם מותרים בהנאה ואין בהם חשש כשרות. שגם למי שסובר סיכה כשתיה, זה רק בדבר שראוי לאכילה ולא בדבר פגום, מטעם זה גם אין לחשוש בסבון של חלב [ב"י יו"ד סימן פד] עין מה שכתבתי בזה בספר גיבור כאריאב [מועדים א], לענין חמץ שנפסל מאכילה קודם זמנו וכולי.

בענין טבילת כלים חשמליים של מכונת קפה, מיחם, טוסטר, וכולי.

למדנו על כלי מתכת, וזכוכית, שנקנו מגוי שצריכים טבילה במקווה כשר, ואם הם משומשים צריך גם להכשיר אותם. {במדבר ל"א, כג}, {שו"ע יו"ד סימן ק"כ סעיף א}. ואילו

כלים חשמליים, כמו מיחם וכולי, אם זה מפלסטיק, אז גם לשיטת המחמירים, אם יש בפנים לוח מתכת שמכסה את גוף החימום, הפלסטיק נחשב כעיקר, וממילא לא צריך להטביל אותו. או שיפרק חלק בכלי, שיתבטל מתורת כלי, ואז יתקן אותו מחדש, ויחשב שיהודי עושה אותו לכלי, ואפילו שהכלי עדין משמר את המים שבתוכו, זה עדיין לא נחשב לעיקר תשמישו. או שיתן אותו במתנה לגוי, ויחזור וישאל את זה ממנו, וכל זה רק למי שלבו נוקפו, אבל מכל מקום אפשר להקל לכתחילה, היות והכלי חשמל האלה, המחוברים לשקע בזמן השימוש, נחשבים כמחובר לקרקע, ולכן אינם צריכים טבילה, מאחר שאינם נחשבים כלים. וכמו שהזכרנו גם, משום שעיקר תשמישם זה רק בזמן שהם מחוברים לחשמל. וכך גם שמעתי שדעתו של הרב אוירבך זצ"ל.

בעניין גולות של משחק מזכוכית ששמים בבישול, או מצקת ממתכת, או כלי מרדה אלומיניום של פיצה, והפיה מברזל של מזרק קרם, האם טעונים טבילה.
אז ככה, לגבי אותם גולות שהם עשויות מזכוכית, ומשתמשים בהם לבישול, האם צריך להטביל אותם? למדנו במסכת ע"ז {דף עה עמוד ב}, אמר רב אשי כלי זכוכית שנשתברו, יש להם תקנה כמו כלי מתכות, ומימלא גם צריכים טבילה. וכך היא דעת הרמב"ם {מאכלות אסורות יז, ג} שכלי זכוכית צריך להטבילם במקוה. וכך נפסק בשו"ע {יו"ד קכ, א}, בסעיף ד פסק מרן, לגבי חרצובה המיועדת לתת עליה את הקדרות, ולא את המאכל עצמו, ואפילו אם פעמים כן שמים שמה מאכל, בכל זאת אינה טעונה טבילה, שהולכים אחר עיקר רוב תשמישו של הכלי, וכאן היות ורוב תשמישם של הגולות זה בשביל משחק, ולא לצורך הכנת מאכלים לסעודה, הם אינם צריכים טבילה, אבל אם מייחד אותם לשימוש המאכל בקביעות, אז טוב שיטבול אותם, אבל בלי ברכה.
ולגבי מצקת ממתכת, אפילו שלא אוכלים בהם בפועל, מכל מקום היות והם באים במגע ממש עם המאכל, והם משמשים לצרכי סעודה, לכן צריך להטביל בברכה.
לגבי כלי מרדה אלומיניום של פיצה, טוב להטביל את המרדה יחד עם עוד כלים, ויפטור את המרדה בברכת שאר הכלים.
לגבי כלי הגשה חדשים מפלסטיק או מחרס, אפילו שמשתמשים בהם שימוש רב פעמי, לא צריכים טבילת כלים.

לגבי פיית הברזל של מזרק קרם, שנותנת צורה למאכל, אז ככה, היות והקרם ראוי לאכילה כבר בזמן שהוא מזריק, אז ממילא צריך להטביל, והאמת שראוי גם לברך, אבל מכל מקום יטביל את הפיה עם שאר הכלים, ויפטור אותה בברכת שאר הכלים.

לגבי תבנית אלומיניום חד פעמית.

כלים חד פעמיים אינם צריכים טבילת כלים, מכיוון שאין עליהם שם של כלי, הואיל ואינם מיועדים לשימוש חוזר.

בעניין הכשר של קוצץ ירקות שמשתמשים בו גם לחיתוך בצל.

אם נפל דבר אסור על הקוצץ ירקות שמשתמשים בו גם לחיתוך בצל וכדומה, הדין הוא שמכשיר אותו בעירוי מכלי ראשון {שו"ע או"ח תנא, ה}. ואם משתמש בו לכל ימות השנה ורוצה להשתמש בו גם לפסח, מספיק בשטיפה בלבד. למדנו את המקורות בגמרא "כל הכלים שהשתמשו בהן חמץ בצונן משתמש בהם מצה", וכולי {פסחים ל, ב}, {שו"ע תנא, כב}, ועל מה שפסק מרן בשו"ע {או"ח סימן תנ"א, טז}, שצריך להגעיל את המדוכה אפילו שמשתמשים בה בצונן, זה בגלל שהיו רגילים לדוך את אותם דברים חריפים יחד גם עם פירורים של לחם. ואילו כאן בקוצץ ירקות לא עירבו חמץ יחד עם החריף, מה נגיד קוצץ הירקות הזה קצצו בו בצל, שחתכו את הבצל בסכין של חמץ, נכון שדינו כטעם ראשון בסכין, אבל הוא לא מפליט שוב פעם כטעם ראשון אם יחתך בסכין, לתוך הסכין של קוצץ הירקות, ולכן אין לחשוש כלל שהבצל בלע את טעם החמץ מן הסכין. הרחבנו על הכשרת כלים לפי רוב תשמישם כך הוא הכשרם {שו"ע תנא, ו}.

על כל פנים אין ראוי ללעוג על מי שמקפיד בפסח על כל חומרה במידת האפשר, ואין לומר על מנהגיהם שזה שטות, אבל מ"מ כמו שלמדנו שאין צורך בדבר מעיקר הדין.

בעניין נאמנות קטן על טבילת כלים.

מבואר ברמב"ם {סנהדרין פרק כד הלכה א}, "אפילו היתה אישה או עבד נאמנים אצלו, הואיל ומצא הדבר חזק ונכון בלבו, סומך עליו ודן". וכמו שלמדנו שזה מדובר על ענקי רוח שיש להם סיעתא דשמיא, שאפשר לסמוך עליהם משא"כ בזמנינו, מכל מקום לכתחילה לא שולחים קטן להטביל כלים. ובדיעבד אם כבר טבל את הכלים, אז רק אם האבא יודע שבנו באמת נאמן עליו, שראה אותו שיודע להטביל את הכלים כהוגן, הדין הוא שאותם כלים כשרים, ואין צורך לחזור להטבילם שוב.

היה מעשה נורא ואיום שאירע כאן בעיר מאנסי לפני כמה שנים, נתפס אדם רשע שהיה מוכר נבלות וטרפות, תחת מעטה של כשרות. ה"ירחם ויציל". וזה הזמן להודות לה"יתברך, שאנחנו לא נמנינו בין הלקוחות, ולא קנינו שום דבר מאותה חנות. אז קודם כל עלינו לדעת, שאנחנו לומדים את הנושא לשם לימוד, ושלא חלילה לדמות את מה שנלמד עכשיו למקרים אחרים, כי בשביל זה אנחנו צריכים לקבל הרבה נתונים שאין לנו אותם, כפי שנלמד תכף ומיד שאם חסר פרט אחד, אז כל מה שלמדנו לא יתפוס במציאות. אחת השאלות שנשאלו ולצערי נשארתי עדיין בקושיה, איך קרה שנכשלו תלמידי חכמים? שכידוע ומפורסם הדבר המסופר בגמרא חולין {דף ז עמוד א}, על רבי פנחס בן יאיר, שהקדוש ברוך הוא אינו מביא תקלה אפילו בפני בהמתן של צדיקים, שאותם בהמות סירבו לאכול מאכלים לא כשרים. חשוב להזכיר שקוראים דברים כאלה, זה אומר שאנחנו צריכים לפשפש במעשינו, כולנו צריכים לחזור בתשובה. כי עם ישראל הוא מחובר בשרשרת שהיא חוליות חוליות. שמי שפוגם בדבר מסוים, גורם לאדם אחר שהוא משורש נשמתו, לירד בדרגתו הרוחנית עד עמקי הקליפה. אז לכן שבעז"ה שלא ינסו אותנו משמים בשום תקלה ומכשול מהסוג הזה. יש עוד שאלה שלא עניתי בצורה ישירה האם להפסיק לקנות מאותה חנות לאחר שהתברר האסון הרוחני שהיה שם? כיום אפשר לומר לאחר שהמקום של החנות עבר למקום אחר, וטוב שכך היות ולמקום יש השפעה שלילית על התקלה והמכשול שנעשה בתוכו. כמו שכתוב בפרשת ויקרא {ה'יט} "אשם הוא אשם אשם לה". שלוש פעמים מוזכר המילה "אשם" מסבירים חכמי הרמז אש"ם זה ראשי תיבות אכילה, שכנים, מקום. שאדם אוכל מאכלות אסורות זה משפיע על הנשמה וגם על הגוף, וזה גם נגרם מהשפעה רעה של השכנים, וגם השפעה רעה של המקום עצמו. לך תדע איזה עבודה זרה היתה בנויה ועמדה במקום שבו עמדה החנות הזאת.

למדנו שלגבי בהמה כשרה אפילו אם כל מאכלה מאיסורי אכילה או הנאה, אין לחשוש כלל והיא מותרת באכילה, שהלכה כחכמים בזה {מסכת תמורה דף לא עמוד א}.

מכל מקום אותו רשע שעירב בחנות בכוונה את הבשר הטרף יחד עם הבשר הכשר, הוא עשה את זה בשביל תאות ממון, הוא היה מעוניין שהלקוחות שלו יקנו ממנו. זה נקרא "בשביל אחרים". השאלה עכשיו האם נאסור את הבשר על כולם, היות שלא יועיל כאן שום דיני ביטול בדבר שנעשה בשביל אחרים, או שהמקרה כאן הוא שונה? מרן בשולחן ערוך {יורה דעה סימן צט סעיף ה} פוסק אין מבטלים איסור לכתחילה ואפילו נפל לתוך היתר שאין בו שיעור לבטלו, אין מוסיפין עליו היתר כדי לבטלו. עבר וביטלו או שריבה עליו אם בשוגג, מותר ואם במזיד, אסור למבטל עצמו אם הוא שלו וכן למי שנתבטל בשבילו, ולשאר כל אדם מותר. לומדים מכאן שנפסק, אדם שביטל בידיים איסור בהיתר, זה נאסר לא רק בשבילו, גם למי שנתבטל בשבילו, אבל לשאר יהודים אחרים למה שזה יאסר, כי הרי בפועל יש לי תערובת של רוב של התר, המקורות של הדין במסכת ביצה {דף כד עמוד א}, מעשה בגוי אחד שהביא דגים מחוץ לתחום, ומוכר ברחוב של היהודים וסומך

עליהם שישלמו לו אחרי החג, יודע שיהודים כשרים הם ואף אחד מהם לא ירמה אותו, אני מדגיש שאנחנו מדברים על "גוי שהביא ביום טוב", לא מדברים על גוי שהלך לצוד בשביל ישראל שזה כבר איסור מלאכה ממש. מכל מקום למדנו, שאם הגוי הביא בשביל ראובן, אז לשמעון זה יהיה מותר, מה נגיד כאן, אם התערובת נעשתה בשבילי כמובן שזה נאסר עלי, אבל לגבי יהודים אחרים למה שזה יאסר, יהיה מותר להם לאכול ולהנות מזה, כי צריך לזכור שכל הדין הזה של ביטול בשביל אחרים, זה רק מתי שהם יודעים מזה, ויש להם אינטרס, אפילו שהם לא שותפים בפועל בידים, אז הדין הוא שזה נאסר בשבילו וגם בשבילם, אבל בנידון שלנו לגבי אותם לקוחות שקנו מאותו רשע, שהם נקראים יהודים אחרים, שלא היה להם שום שייכות בתרמית הזו, ולא רק שלא ידעו מכל מה שעשה אותו רשע, הם גם עצובים ומתוסכלים כמו שחרב עליהם עולמם, אז איך בכלל שייך לומר שהתבטל בשבילם, לכן בוודאי לגבי אותם לקוחות מסתבר, שלגבי אותו בשר שנמצא בחנות לא יאסר עליהם, והם נקראים בלשון מרן "שאר כל אדם", שהדין הוא שהבשר מותר להם.

צריך להזכיר לגבי הדין של אותם כלים, היות והבשר הוא מותר, שהרי פסקו הלכה "כל דפריש מרובא פריש", אז ממלא גם הרוטב שיוצא מהבשר הוא מותר, ואם כן אין שאלה לגבי הכלים שבודאי שהם כשרים.

בענין ביטול של נפילת איסור לתוך הקדירה.

אם נשפך חלב לתוך סיר של מרק עוף עם ירקות, או שילד זרק חתיכת בשר שנשפך עליה חלב {החתיכה הזו היא נבלה}, וערב אותה בסיר אחר, אז ככה אם אין לנו פי שישים כנגד החלב שנשפך, אז מיכון שהאיסור הוא רק מדרבנן, יהיה מותר להוסיף ולהרבות על ההיתר על ידי תוספות של ירקות, של עוף, או מים, שכל זה מצטרף כדי לבטל את האיסור, עד שיהיה לנו פי שישים כנגד החלב שנשפך לתוך הקדירה, מכיוון שטעם האיסור מורגש בהיתר עד שישים, ורק שיש שישים, יהיה מותר לנו לאכול, וכמובן שזה באופן שלא עירב לכתחילה, אלא שזה התערב מאליו. כמו שלמדנו בהרחבה בשיעורים קודמים, שעל איסור תורה כמו על בהמה טהורה, יהיה אסור להוסיף לכתחילה, כדי לבטל את האיסור, כי ההיתר להוסיף לכתחילה כדי שיהיה פי שישים, הוא רק על איסור דרבנן, כמו בשר עוף בחלב, שהרי גם העוף נקרא בשר, כמו שלמדנו במסכת חולין {דף קטז עמוד א}, במקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב, ולכן אסרו חכמים, בשביל שלא יבואו להיכשל בבשר של בהמה טהורה בחלב, שזה כבר איסור תורה {שו"ע סימן פז סעיף ב}. אומר הרמב"ם, שמי שאומר שבשר עוף בחלב אסור מן התורה, הוא נחשב מוסיף על מה שהתורה ציוותה, כי האיסור הוא רק מדרבנן, צריך להבין שחלילה להמעט באיסור רבנן, שכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה. ואדם שלא נמנע, ועבר

על איסור דרבנן בשוגג, עליו לשוב בתשובה על כך, ויכול גם לתת צדקה במקום תענית. מ"מ אינו צריך כפרה על איסורי דרבנן של אכילה ונידה היות ואינם על החפצא. צריך לזכור גם, שאנחנו לא מצווים להגן על הרשעים, על מי שרוצה לטעות נאמר, "הלעיטהו לרשע וימות". כי בשביל לדעת, צריך ללמוד אז צא ולמד.

עלינו לזכור, שהכלל של יבש ביבש, מין במינו, חד בתרי בטיל ברוב, זה רק אם התערב האיסור בשוגג, שאז יש לדון בדיני ביטולים. אבל אם התערב בכוונה, היות והאיסור הוא מן התורה, קנסו אותו חכמים שלא יהנה, ויהיה אסור לבטל את האיסור לכתחילה, אפילו שיש לו אלף ויותר כנגד האיסור. וה"י תברך יצילנו משגיאות אמן ואמן.

בעניין אם התערב בדיעבד בשר בחלב, או חלב בבשר.

אם מבשלים בבית בסיר שיש בתוכו ירקות וגם בשר, ונשפך טיפות חלב לתוך הסיר, משערים אם יש במרק יחד עם הירקות ועם הבשר פי שישים כנגד החלב, שאז הדין הוא שהכל מותר, ככה הדין גם בחלב ודם אם התערבבה בתבשיל של היתר, שאם יש שישים בהיתר כנגד החלב והדם, זה מותר. ככה הדין גם בחזיר ושאר איסורים, שכולם בטלים בשישים, כי דין תורה "אחרי רבים להטות". יוצא מן הכלל איסור תרומה שנתערב בחולין, שהדין שעולה באחד ומאה. ואילו בדין של כלאי הכרם וערלה, הם בטלים באחד ומאתיים. ובדין של טבל ועבודה זרה האיסור אפילו במשהו. בדין של צמר ופשתן, אם התערב חוט אחד של צמר בבגד שלם של פשתן, אפילו שהוא במיעוט, הוא לא מתבטל שאין ביטול באיסור שעטנז. אבל אם התערב צמר חוט אחד של רחלים, בכמות גדולה של צמר גמלים, ולאחר מכן טווה בגד מהצמר של הגמלים יחד עם הפשתן, כתוב במפורש במשנה שזה מותר.

בענין חתיכת איסור שנפלה להיתר.

בשולחן ערוך {סימן קט סעיף א}, פסק מרן חתיכה שאינה ראויה להתכבד שנתערבה באחרות, מין במינו יבש ביבש חד בתרי בטיל, ומותר לאדם אחד לאכול אותם כל אחד בפני עצמה, אבל לא יאכל את שלושתם ביחד וכולי. לכן אם התערב בטעות חתיכת עוף נבילה יחד עם חתיכות עוף כשרות, אז הואיל וזה אותו מין עוף בעוף, הדין הוא חד בתרי בטיל, וגם שלא עבר טעם דרך איזה רוטב כלשהו, שכך למדנו "אחרי רבים להטות". רק מה יש מחלוקת איך לאכול את זה? מרן פסק שאפילו אחד יכול לאכול את הכל, רק שלא יאכל את הכל בבת אחת, ובכל פעם שאוכל את אחת החתיכות אומר, אני אוכל את

החתיכה הכשרה, ואומר את זה גם שמגיע לחתיכה האחרונה, מה אתם חושבים שהוא יענה שנשאל אותו איפה החתיכה של הנבלה? הוא יענה שהוא כבר אכל אותה. רמ"א מביא שיטה מחמירה שסוברת שיזרוק את אחד החתיכות, ולא משנה איזה חתיכה. מכל מקום טוב שיחלק את שלושת החתיכות בין שלושה בני אדם, וכל אחד מהם אומר שהוא אוכל את החתיכה הכשרה. צריך להזכיר שאנחנו דנים על חתיכה שאינה ראויה להתכבד, אבל חתיכה הראויה להתכבד אפילו באלף לא בטיל.

אם התערבבו ביחד, שתי חתיכות של בשר כשר, יחד עם חתיכה אחת של חזיר, יהיה מותר אפילו לאדם אחד לאכול את כל אחת מאותם החתיכות בפני עצמה, מכיון שדין תורה "אחרי רבים להטות", ולכן ההלכה היא, "יבש ביבש מין במינו חד בתרי בטיל", והחתיכה בטלה ברוב של הכשרות. אבל בחתיכות שיש בהם רוטב אסור, משום שהרוטב בנותן טעם [שו"ע יו"ד סימן קט, ב].

בשולחן ערוך {סימן קי סעיף ג} פוסק מרן, תשעה חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואין ידוע מאיזה מהם לקח הרי זה אסור, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, אבל בשר שנמצא בשוק וביד עובד כוכבים מותר כיוון שרוב חנויות מוכרות בשר שחוטה דכל דפריש מרובא פריש זהו דין תורה וכולי. הדין הזה נאמר שהספק היה בחנויות, אבל על הנידון שלנו שהרשע הזה עירב את הבשר הכשר והטרף ביחד בחנות אחת, פסק את זה מרן בסעיף ה, מי שלקח בשר במקולין ואפילו חתיכה הראויה להתכבד, ונמצאת טריפה במקולין, מרן מחלק בין מה שלקחו קודם שנמצאת הטריפה שזה מותר מכיוון שלא נפל הספק בקבוע אלא רק לאחר שפירש, וכיוון שהרוב כשר זה מותר, אבל ליקח מכאן ואילך אסור, ואפילו חתיכה הראויה להתכבד, שאין הכל בקיאים בין אינה ראויה להתכבד, לבין חתיכה להתכבד.

בשולחן ערוך יורה דעה {סימן קי סעיף ז} פוסק מרן, דבר שאינו בטל מחמת חשיבותו כגון בעלי חיים, ובריה, וחתיכה הראויה להתכבד וכולי.

ובסימן קא סעיף א, פסק מרן, חתיכה הראויה להתכבד דינה כבריה אפילו באלף לא בטיל, ואפילו אם אסורה בהנאה כיוון שאם תתבטל תהיה ראויה להתכבד.

למדנו את הדין של התערבב באחרים ונאכל בשוגג, שהמקורות של הדין הוא במסכת זבחים {דף עד עמוד א}, הגמרא מביאה מימרה בשם רב, טבעת של עכו"ם שנתערבה

במאה טבעות ונפלה אחת מהם לים הגדול, הדין הוא שהותרו כולם, היות ואנחנו תולים שהטבעת האסורה היא שנפלה לים, ותוספות אומרים שדווקא באופן שנפלה הטבעת ממילא מעצמה, אבל אם הפיל את הטבעת אפילו בשוגג, קנסינן שוגג אטו מזיד. הבית יוסף בשם תרומת הדשן מסביר, שתוספות יודו שאם הפיל מעצמו אפילו בשוגג, ואכל את האיסור בשוגג, או שהאכיל את האיסור לישראל אחר, במקרה הזה לא קונסים, והדין שזה מותר. באמת למה לא נקנוס שמא יאכל במזיד? אע"פ כן לא קונסים, אִשְׁכַּח מדויק בדברי מרן "ונאכל אחד מהם בשוגג", שהדין הוא שמותר, ובדין השני שכתב מרן "או שנפל מעצמו לים", הכוונה היא שגם אם הפיל בשוגג, הדין שזה מותר.

למדנו במסכת זבחים {דף עג עמוד ב}, שואלת הגמרא למה לא יועיל ביטול ברוב, בקרבן חטאת שפסולה להקרב על גבי המזבח, שהתערבה במאה קרבנות חטאת שכולם כשרות, ועכשיו אין לי היכר איזה בהמה אסורה להקריב על גבי המזבח, ואיזה מותרת? הגמרא פוסקת שימותו כולם, זאת אומרת בהמה אסורה שהתערבה אפילו באלף זבחים כשרים היא לא מתבטלת, מצד החשיבות של כל דבר שהדרך למנות אותם, לכן הם לא מתבטלים, ואפילו אם רק פעמים מונים אותו זה גם מספיק שיחשב ולא יתבטל. צריך להבין, חטאת המתה שנפסלה מלהיות קורבן, הלכה למשה מסיני שאין ממיתים אותה בידיים, רק מכניסים אותה לבית ונועלים אותה שם, ומונעים ממנה מאכל ומשקה, ועל ידי זה היא מתה. להבדיל מקרבן בכור שאסור להשתמש בו לחולין, ומחכים עד שיפול בו מום קבוע, או ירעה עד שיסתאב, {מסכת בכורות} ואילו בחטאת המתה אין לה תקנה לרעות עד שתסתאב, אלא הדין שצריכה למות מאיליה, על כל פנים מה יהיה הדין אם יש מאה קרבנות ובהמה אחת אסורה, למה שלא יועיל ביטול ברוב? צריך להבין, דין תורה הוא שגם לגבי דברים חשובים הולכים אחרי הרוב, רק שחכמים קנסו בדברים חשובים, שהם לא יתבטלו, היות ואדם מחשיב אותם.

בענין בדיקת כשרות למוצר של חמאה תוצרת חוץ.

הבדיקה נועדה בשביל לבדוק, אם לא מעורב בחמאה או בשוקולד, שומן מן החי או לא? צריך להזכיר שהבדיקה נעשית באמצעות האש, שלכאורה יש חשש איסור של בישול בשר בחלב, ובכן התשובה היא, היות וכל המטרה כדי לבדוק, שהרי התורה אסרה בישול בשר בחלב, כדי שלא יבא לאכול, וכאן המטרה היא הבדיקה, אז ממילא אין לחשוש שמא יבא לאכול, וגם אין בישול אחר בישול בדבר שהוא קרוש.

בענין להכשיר תנור טרף.

להכשיר תנור שהיה בעבר שייך לאנשים חילונים, או לגוי. קודם כל צריך לנקות טוב את התנור מבפנים, שזה הדפנות, והדלתות, בחומר חזק וחריף של מסיר שומנים, ולאחר מכן צריך להסיק את התנור למשך שלושים דקות, בדרגת חום הכי גבוה שיש, ואחרי כן יהיה מותר להשתמש בתנור לכתחילה למאכלים של פסח וכולי. כמו שלמדנו בהלכות פסח {סימן תנא}, מכל מקום, לגבי הכשר של הכיריים {שעליהם מניחים את הסירים}, והתבניות השייכות לבפנים התנור, צריך לנקות היטב, ואחר כך להגעיל אותם, וכאשר היא ארוכה מכניסים תחילה צד אחד וכולי, ולאחר מכן שופכים מים קרים, כדי שלא יבלע חזרה. ומאחר שהיו שייכים לגוי, צריך גם להטביל אותם {שו"ע יו"ד סימן קכא סעיף א}.

לגבי סוג של כיריים קרמיות מזכוכית, חשוב לזכור, שהזכוכית אינה בולעת, {אבות דרבי נתן מ"א}, ובמסכת פסחים {דף עד עמוד ב}, ואנחנו פוסקים כדעת מרן {בשו"ע סימן תנא, כו}, וגם חלק אחינו האשכנזים סוברים כך, לכן אין חשש כלל להשתמש בכיריים האלה לבישול בשרי וחלבי, וגם לענין חמץ בפסח, ומספיק רק שטיפה.

הכשר כוס קידוש מכסף. גם אם יש חשש שהשתמשו באותו כוס לשתייה חמה של "חמץ", מספיק לשטוף במים צוננים ולהשתמש בכוס הכסף אפילו בליל הסדר {הרשב"א ח"א סימן שעב}. {שו"ע או"ח תנא, כה}.

חשוב להזכיר, מי שמתארח אצל עמי ארצות, צריך לדעת שהם אינם נאמנים להכין מאכלים כשרים, ולכן אסור לאכול אצלם מאותם מאכלים שאינם מקפידים על הכשרות שלהם. {שולחן ערוך יו"ד סימן קי"ט, א, ג}.

למדנו בהלכות פסח, על המעלה שיש בהכנה של קרבן פסח, שצריך להיות מומחה גם באיך לדעת לצלות, ולא רק בבישול, שעל צליה צריך מומחיות ומיומנות, כדי לדעת, איך לשלוט על עוצמת האש.

מי שרוצה להשתמש בברביקיו לפסח, צריך לנקות אותו, וללבן את השיפודים וכולי. אפילו שרוב תשמישו זה לבשר בלבד, היות ופעמים שמים שם גם חתיכת לחם, זה בולע מהלחם {שו"ע תנא, ד}.

בענין הכשר של מיקרוגל.

קודם צריך לנקות המיקרוגל משאריות האוכל שנותרו בו, ואחר כך את הצלחת המסתובבת מגעילים במים רותחים, ומניחים בתוכו צלוחית מים עם סבון, ומחממים כעשר דקות על דרגת חום הכי גבוה, ובזה הוא נחשב כמוכשר.

למדנו בפרשת ראה על הפסוק {דברים יד, כא}, "לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה" וכולי. הראוי לגר {גר תושב} אסרתי לך שזה טעם לשבח, אבל לא אסרתי לך טעם לפגם {משנה עבודה זרה דף סה עמוד ב}, אומרת הגמרא, גוזרים על כלי שהוא לא בן יומו, אטו כלי שהוא בן יומו שזה מן התורה.

בענין הכשר של מדיח כלים.

מין פסק בשו"ע {יו"ד סימן צה סעיף ג}, קערות של בשר שהודחו בתוך יורה חולבת וכולי, צריך להזכיר, שבזמנו של מרן לא היה קיים ברז של מים, אז היו ממלאים קערה גדולה במים חמים שהיד סולדת בהם, בתוספת של חומרי ניקוי, אם זה קערה חלבית גדולה שמדיחים בתוכה את הכלים הבשריים, או להיפך, שמעיקר הדין, מותר להכשיר כלים בשריים, בהפרש קצר מהכלים החלבים, ומותר אפילו שהכלים האלה הם בני יומם, משום שזה נותן טעם בן נותן טעם דהיתרא, ואין לחשוש גם משום בישול בשר בחלב, כמו שלמדנו כבר, שעל החומרה של בישול בשר בחלב, שבתורה זה מוזכר שלוש פעמים, פעם אחת לאיסור בישול, פעם שניה לאיסור אכילה, ופעם שלישית לאיסור הנאה, וכך פסק הרמב"ם שדינו מהנקברים, ואסור בהנאה בכלל, ואילו לגבי חמץ יהיה מותר להנות מן הגחלים, ולאפות מהם מצה, ואפילו לצלות עליהם את קרבן פסח, ולדעת הרמב"ם יהיה חייב מן התורה, רק אם בישל בשר בהמה טהורה, עם חלב של בהמה טהורה. יש שהבינו בדעת הרמב"ם שאמר שאם בישל חצי כזית בשר, עם חצי כזית חלב, שזה נאסר מן התורה, משום שבזמן שהתבשלו ובלעו יחד, זה היה טעם לשבח. מכל מקום, אפילו שהודח במדיח בצהרים כלי בשר, ובערב הודח בו כלי חלב, אין לחשוש כלל משום בישול בשר בחלב. רבנו הרשב"א שמכנה אותו מין אורו של עולם, מסביר בתורת הבית, את ההבדל בין דבר שבלע בתחילה טעם לשבח, ורק לאחר עשרים וארבע שעות נהיה טעם לפגם, שזה יורד דרגה לאיסור דרבנן, אבל אם תחילת הבליעה היתה טעם לפגם, כמו בבידון של המדיח כלים, כולם מודים שזה מותר לתחילה. וכך פסק מרן בסעיף ד, יראה לי שאם נתנו אפר ומים חמים וכולי, .. הדין הוא שמותר, אפילו שהכלי בו יומו, {בתנאי שלא יהיה שומן דבוק בו}. והטעם משום שזה נותן טעם לפגם וזה מותר {שו"ע קג, א}. במאמר המוסגר, בלשון מרן "יראה לי" שזה מאוד נדיר השימוש שלו במילה הזו, משאין כן "חכמי זמנינו" שמשתמשים המון במילים "יראה לי", "ולעניות דעתי העשירה".

לומדים מדברי הרשב"א על דרך הרמז והסוד, שעל כל איסור שאדם מתאוה לעבור עליו, ומתגבר על עצמו, שזה בחינת נותן טעם לפגם, יזכה שמהשמים יתנו לו את אותו איסור בדרך של היתר, שזהו טעם לשבח.

העולה מכל המאמר להלכה, שדין ההכשר של המדיח, "כבולעו כך פולטו" תחילת הבליעה שלו על ידי עירוי, היתה טעם לפגם. אז לכן קודם כל, לא להכניס חתיכות גדולות

שלא יפגמו לאחר השטיפה של המדיח, יש להקפיד בבתי מלון וכולי, שיהיה מדיח כלים חלבי, בשרי, ופרווה] שמתחילים לנקות מבפנים את המגשים והמסננת שבתוך המדיח, מהשירים של הפסולת, ואחר כך תהליך ההדחה של מדיח הכלים, שבשלב הראשון מפעילים על דרגת חום הכי גבוה, שאז נכנסים מים חמים שהם מעורבים בחומרי ניקוי, ורק בשלב השני, הבליעה היא של טעם לשבח, שאז המדיח מתחיל להתנקות, ובזה הוא גם מוכשר.

סכין בשרית שבלוע בה בצהרים בשר, אם נחתוך עם הסכין לחם חם, טעם הבשר יבלע בלחם, זאת אומרת, שנחתוך עם הסכין תהיה דוחקא דסכינא, שמחמת חום וחריפות, זה יגרום להעביר טעמים. האם יהיה מותר לאכול את הלחם הזה עם מאכלי חלב או לא? התשובה היא, אפילו אם הלחם היה חם וזה בולע, גם באופן הזה זה יהיה מותר, היות והלחם קיבל טעם של בשר באותו סכין, שצריך לזכור לחם ובשר זה היתר גמור, שאת שניהם אפשר לאכול ביחד, זה נקרא נ"ט בר נ"ט דהיתרא. האשכנזים מחמירים בזה כדעת הש"ך והט"ז. {שו"ע סימן צה, א}.

העולה מכל המאמר להלכה, פסק מרן בשו"ע כדעת הרמב"ם וסיעתו, שדין של נ"ט בר נ"ט חל גם על צליה. לכן אנו הספרדים יהיה מותר לנו לטגן לכתחילה חביתה פרווה במחבת בשרי בן יומו, כדי לאוכלה יחד עם גבינה. צריך לזכור גם, אם הכלי לא בן יומו אין שאלה בכלל, ויהיה מותר לכל הדעות.

בעניין בישול מאכל פרווה בכלי חלבי.

אדם מילא מים בכלי חלבי ושם בפנים תפוח אדמה, ועכשיו הוא רוצה לאכול את המאכל פרווה הזה {תפוח אדמה} יחד עם בשר, למדנו שהמים והתפוח אדמה נחשבים לדרגה אחת לטעם אחת, שזה נקרא נ"ט בר נ"ט חלבי, והוא של היתר, כי המים שבישלת בקדירה חלבית שבלוע בה טעם חלב, למים האלה יש דין של נ"ט בר נ"ט של היתר, והתפוח אדמה שהתבשל בפנים המים, יש לו בדיוק את אותו דין של המים, ותפוח האדמה נחשב לדבר מותר בפני עצמו, אז אפילו אם בא במגע ישיר עם בשר אין לו כח לאסור אותו. אז לכן אם יש לו תפוח אדמה אחר שהתבשל בכלי בשרי, כמובן שאוכל אותו, ואם אין לו יכול לאכול את התפוח אדמה הזה.

הוא הדין אם אדם עירב בכף חלבית מאכל פרווה חם, והכף בלעה בתוך עשרים וארבע שעות, שלדעת אחינו האשכנזים הפוסקים כדעת הרמ"א, אין לאכול לכתחילה את המאכל הפרווה יחד עם בשר, מכל מקום אנחנו הספרדים הפוסקים כדעת השולחן ערוך {יו"ד סימן צה}, מותר לכתחילה לאכול את המאכל הפרווה הזה יחד עם בשר.

נִיט בר נִיט של איסור, של מאכל נבילה או טריפה, שטעם האיסור שלו נבלע בקדירה, ומהקדירה הטעם עבר למים, או לכל דבר אחר, אז המים או כל דבר אחר, נקראים נִיט בר נִיט של איסור, ויש להם כח לאסור כל מאכל שבא במגע ישיר איתם.

נִיט בר נִיט בדבר חריף. לדוגמא בצל שהתבשל בכלי חלבי, אסור לאכול אותו יחד עם בשר, שאפילו שנפגם, יש לו כוח למאכל החריף הזה לשבח את הטעם הנפלט מהכלי, עד כדי כך שהוא מעלה אותו דרגה לכלי שהוא בן יומו. חשוב להזכיר, שצריך רוב של מאכל חריף, שאם יש הרבה מים, הוא מבטל את טעם החריפות שיש בתבשיל. יש מחמירים אם אכלתי בשר, ואני רוצה לאכול דבר חריף, שהתבשל בכלי חלבי, שצריך להמתין, אבל כמובן שאם אכלת דבר חריף שבושל בקדרה בשרית, אתה יכול מיד לאכול מאכלי חלב. צריך להזכיר, שעל פי כללי יסוד האלה אפשר להתמודד עם הרבה שאלות מורכבות בעיניי בשר בחלב.

חשוב לדעת שבכל בית יהודי, צריכה להיות הפרדה בין כלים בשריים, לחלבי, וגם לפרווה. לאחר מאכלי חלב, אם רוצים לאכול מאכלים בשריים, צריך להוריד מעל השולחן את חתיכות הלחם שאכלו איתם את הגבינה. וגם לא לאכול מאכלי חלב על מפה שאכלו איתה בשר. אסור גם לחתוך בסכין בשרית את הלחם שאכלת איתו גבינה אפילו שהיא קרה. {שו"ע יו"ד פט}.

צריך לייחד כלים לחלבי, בשרי, ופרווה. וכמובן צריך שיהיה היכר, לכן המנהג לסמן את הכלים בסימנים המפורסמים, על כלי בשרי, עושים צבע אדום. על כלי חלבי, צבע כחול. ועל כלי פרווה, עושים צבע ירוק, או צבע לבן.

יהיה מותר לאפות לכתחילה בתנור חלות לשבת, גם אם בתוך עשרים וארבע שעות אפו בתנור מאכלי חלב, של עוגות גבינה, או פיצה וכדומה, ולא צריך להמתין עשרים וארבע שעות. ורק אם יש בתנור ממשות של גבינה צהובה שזה כבר טעם ראשון של חלב, צריך לנקות לפני שאופים את החלות, כך ההלכה לדעת הספרדים, ואילו האשכנזים הפוסקים כדעת הרמ"א, מחמירים בתנור שבלע חלבי בתוך פחות עשרים וארבע שעות, שלכתחילה לא אוכלים את החלות עם בשר. והאמת שגם לשיטתם אפשר להקל לכתחילה לאפות בתנור הזה חלות לשבת, משום שעיקר מטרת ההכנה של החלות הוא לאכילת הסלטים, ולא אוכלים אותם במיוחד יחד עם הבשר.

בענין להעלות על שולחן אחד בשר עם גבינה וחלב.

נפסק בשולחן ערוך יו"ד {סימן פח}, שאסור להעלות בשר על שולחן שאוכלים בו מאכלי חלב, ואפילו אם זה בשר חיה ועוף, שאסור רק מדרבנן. משום שלא יבא לאכול את הבשר והגבינה יחד. ובסעיף ב פסק מרן, שהאיסור הוא, זה בזמן שיושבים שני בני אדם שמכירים אחד את השני, שאז יש חשש שלא ידע אחד מהם שחברו אוכל בשר, וישיט לו גם מאכלי חלב ויאכל. אבל אם עשו היכר ביניהם, שכל אחד אוכל על מפה, או ששמו דבר של היכר באמצע, אז אפילו אם הם מכירים אחד את השני, יהיה מותר להם לשבת ולאכול על שולחן אחד. אבל כמובן שמותר לשבת עם חברו לא בשביל לאכול. חשוב להזכיר שמאותו טעם תקנו חכמים, שאסור לכהן שאוכל חלה או תרומה, לאכול על שולחן אחד יחד עם ישראל.

בענין להמתין שש שעות בין בשר לחלב.

מרן פסק בשולחן ערוך {סימן פט סעיף א} כדעת הרמב"ם, שצריך להמתין שש שעות, בין אכילת בשר לגבינה, ואפילו אם אוכל בשר חיה או עוף שאסור רק מדרבנן. רש"י מסביר את הטעם, למה צריך לחכות שש שעות? שהיות וטבע הבשר שמוציא שומן ונמשך הטעם שלו להרבה זמן, ורק לאחר שש שעות מתבטל הטעם שלו. הרמב"ם מסביר טעם שונה, שהיות והחשש הוא שהבשר נכנס בין השיניים, ורק לאחר שש שעות הוא נחשב מעוכל. ויש נפקא מינה בין שני הטעמים, מכל מקום צריך לתפוס את החומרה של שני הטעמים של רש"י, וגם של הרמב"ם, להמתין שש שעות בין אכילת בשר לחלב. הרמ"א כתב, שהמנהג במדינות אלו להמתין לאחר אכילת בשר רק שעה אחת, והסביר הגר"א את טעמו, המיוסדת על פי מה שכתוב בזוהר הקדוש, שלפי זה יש חומרה בדברי הזוהר, שתמיד צריך לחכות בין בשר לחלב, ובין חלב לבשר, רק שעה אחת. **מכל מקום הגר"א פסק כדעת מרן**, שצריך להמתין שש שעות בין בשר לחלב, וכך הוא מנהג העולם. למדנו כבר בשיעורים קודמים, ואם בכל זאת קרה ואחרי שעה שאדם אכל בשר, שכח ובירך על מאכל חלבי, צריך לטעום כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה. כמו שלמדנו בשיעורי ברכות, שבזמן שאמר הקב"ה "לא תשא את שם ה' אלוהיך לשווא", {שמות כ, ו} הזדעזע כל העולם. מכאן לומדים על החומרה להזכיר שם שמים לבטלה, בפרט שלדעת הרמב"ם והשו"ע, איסור ברכה שאינה צריכה היא מן התורה. חשוב להבין, שאם נבא להשוות את האיסור של נבלות וטרפות, שהאיסור הוא מצד גוף הדבר עצמו, לבין האיסור של מאכלי חלב לאחר הבשר, שהאיסור הזה לא ברור ונתון להבנות, כי המאכל מצד עצמו הוא מותר, ורק הזמן הוא שלמעשה מעכב. האמת שיש שכתבו יותר מזה, שאם היה לנו את האומץ הינו מתירים לאותו אדם לאכול אפילו שיעור של כזית גבינה, או רביעית של חלב, כדי שיתחייב גם בברכה אחרונה.

וגם כמו שהזכרנו את דעת הזוהר, המתיר לכתחילה לאחר שעה מזמן אכילת בשרי, לאכול כבר חלבי. לכן טוב ועדיף שאדם יטעם כל שהוא, כדי שלא יכשל בברכה לבטלה. על כל פנים אין צריך להמתין בין תבשיל של בשר, לתבשיל של גבינה {שו"ע יו"ד פט,ג}. **אם נכנס זבוב** מת בתוך הפה, כמובן שאין צורך להמתין שש שעות, וכבר לאחר שיצא הזבוב מהפה, אפשר לאכול מאכלי חלב. כי הזבוב לא מוגדר כבשר, אלא הוא אסור מצד אכילת שקץ.

העולה מכל המאמר להלכה, לצורך חולה שאין בו סכנה, או מעוברת, ומניקה, או יולדת בתוך שלושים יום, או לילד קטן עד גיל תשע, או בשעת הדחק, יהיה אפשר להקל להם להמתין רק שעה מזמן אכילת הבשר. צריך להזכיר, שילד עד גיל תשע, הראיה שלו מצומצמת, ואין לו כוח להעריך נכון מרחק של זמן, ועלינו לדעת, ככל שהילד חריף יותר, אז צריך להשקיע בחינוך, וללמד אותו יותר שהכל לפי תפיסת שכלו. **למדנו בדעת הזוהר**, שצריך להמתין שעה, גם לאחר אכילת חלבי בין גבינה לבשר. כיום לא ראינו מי שנוהג כך, מכל מקום צריך להיזהר, בפרט לאנשים עם מערכת עיכול חלשה, שאוכלים גבינה קשה, שצריכים לשטוף את הפה במים, ולקנח את הידיים, וגם לעשות הפסק, גם בין גבינה לבשר עוף.

חשוב לדעת על איסור בשר וחלב, לוקים על טעם כעיקר, משא"כ בשאר איסורים לוקים, רק עד שמתבצעת המלאכה. בעזרת ה" שלא תצא תקלה על ידינו, שנזכה להגשמת הפסוק "חן וכבוד יתן ה'" לא ימנע טוב להולכים בתמים" {תהילים פד, יב}.

בעניין העברת טעמים.

למדנו את הדין של נ"ט בר נ"ט, שנותן טעם, זה השלב הראשוני של הטעם שיוצא מהמאכל, ונבלע בתוך הכלי, זה נקרא טעם ראשון, לדוגמא אם בשלת בתוך קדרה בשרית חלב, מה שקורה הטעם של החלב נבלע בצורה ישירה בתוך הקדרה הבשרית, כמובן שאין ממשות של חלב בתוך הדפנות של הכלי, זה רק גורם לטעם, זאת אומרת הקדרה הבשרית שבתוכה נבלע הטעם של החלב, יש בה נותן טעם, ובזמן שהכלי או הקדרה הזאת פולטים את הטעם הזה, ומעבירים אותו לדבר אחר, זה נקרא נ"ט בר נ"ט, שאם בשלת מים בקדירה חלבית, אז טעם החלב בלוע בקדירה זה טעם אחד, ובזמן שהטעם הזה עובר למים, זה כבר נקרא נ"ט בר נ"ט.

המאכל שבלע מטעם שני, יכול גם לפלוט את הטעם הזה לדבר אחר שנתבשל איתו. יש עוד מושג שנקרא, נ"ט בר נ"ט בר נ"ט, לדוגמא כף שנכנסה לתוך מים שהתבשלו בכלי חלבי שהם טעם שני, אז הטעם שיבלע בתוך הכף, זה כבר נחשב לטעם שלישי. הזכרנו שהמעבר של טעם האוכל לכלי, או מהכלי למאכל, חייב תמיד להשתנות מטעם אחד שזה נ"ט, לטעם שני שזה בר נ"ט, וכן על זה הדרך. ואילו מעבר של טעם מאוכל

לאוכל, הטעם לא משתנה ולא יורד דרגה, לדוגמא, מים שהתבשלו בכלי חלבי, אם נכנסה בפנים כף, ונכנס בפנים גם תפוח אדמה שהוא פרווה, אז ככה מה שקורה, הטעם של המים שקיבל מהכלי החלבי, זה נחשב לטעם שני, ואילו לגבי הכף זה כבר נחשב טעם שלישי, כי המעבר היה מן המאכל לכלי, לגבי תפוח אדמה שהוא פרווה, שנכנס יחד עם הכף, הוא מקבל את אותו דין של המים שנכנס בתוכו, כי אמרנו שהמים זה טעם שני, אז במקביל גם התפוח אדמה נחשב לטעם שני, כי המעבר היה מאוכל לאוכל, לפי זה מים שנתבשל בהם בשר, הדין שלהם כמו הבשר ממש, כי המעבר היה מאוכל לאוכל שזה חמור יותר, שאפילו בדיעבד אסור לערב את זה עם חלב.

בעניין שתיית חלב של נכרי.

צריך לזכור שטעם האיסור שאם ישראל לא עומד על גביו, שמא עירב הגוי גם חלב של בהמה טמאה. {שו"ע יו"ד סימן פא} ולכאורה בימינו אין לחשוש משום שיש פיקוח ממשלתי, מכל מקום אפילו שהטעם התבטל והתקנה נשארת, בשעת הדחק שלא מצוי חלב ישראל אפשר להקל, וכל שכן אם זה לצורך חולה, או לצורך תינוק.

בעניין כשרות של דד בהמה הנקרא כחל.

אם נשחטה הבהמה, ונסחט החלב מהשדים שלה ויצא והתבשל עם בשר, מהתורה אין בו איסור של בשר בחלב {חולין קיא, א}, שכך דרשה הגמרא "בחלב אימו", ולא בחלב שחוטא {חולין קיג, ב}, שדווקא חלב של בהמה שראויה להיות אם, והחלב הזה שיצא מדדה בזמן שהיא כבר מתה, לא נקרא חלב. מכל מקום התורה התירה אותו, וחכמים אסרו לאכול את החלב שחוטא הזה עם בשר, והתירו אותו בהנאה אם בושל בחלב. דעת הרמב"ם {מאכלות אסורות ט, יב}, שאם קרע את הכחל שתי וערב, יהיה מותר לבשל אותו ולאוכלו יחד עם הבשר. וכך נפסק בשולחן ערוך {סימן צ, א}.

"כחל" זה ראשי תיבות "כי לעולם חסדו", שזה מסתדר על פי הגמרא במסכת ברכות [דף ג עמוד א], שלוש משמרות הוי הלילה וכולי, שלישית תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת לבעלה, בזמן הגאולה שהוא הזמן של החסד, עם ישראל ינק משני לוחות הברית, ויקימו את התורה, ואז הקב"ה יבא איתנו בברית נישואין.

שנתבשר במהרה בביאת משיח בן דוד, ובבנין ירושלים אמן ואמן.

בענין איסור של מראית עין.

משנה כלאים {ט, ב} "השירים והכלך אין בהם משום כלאים", וכולי. דעת הרא"ש שם, וכך גם נפסק בשו"ע [יו"ד רצ"ט]. לכן מותר לאכול במסעדה שרוב הסניפים שלה לא כשרים כמו מקדונלדס, היות ומצויים גם סניפים שהם כשרים, שממילא אין לחשוש משום מראית עין. ומותר גם לספרדי להיכנס למסעדה שאין בה "כשרות מהדרין" עם חברו האשכנזי, ולא שייך בזה איסור של מראית עין לספרדי, וכן להיפך. צריך להזכיר שבימינו מפורסם לכל שיושבים במסעדה, בעיקר זה גם כדי לשבת ולדבר. לכן חוץ ממקומות שיש בהם חשד של איסור גזל ועריות, משום שבאלה הדברים נפשו של אדם מחמדתן, {ב"ב צט, ב}, {ברכות ג, ב}, {פסחים פב, א}. כי בתורה כתוב {במדבר פרק לב פסוק כב} "והייתם נקיים מה" ומישראל".

בענין כשרות וברכה על סיגריה אלקטרונית, או מסטיק.

לא מברכים על עישון שזה רק אדים המועבר דרך כלי הנשימה, ואינו בכלל אכילה, שאפילו על טעימה, שכדי לדעת אם האוכל מתובל כהלכה, יש מחלוקת בדבר, ולכן בספק איסור עדיף שיטעם ויפלוט, כמו שלמדנו לענין תענית, {בא"ח סימן תקס"ז} שאין איסור בטעימה בלשון בלבד, שכך היא דעת הט"ז [יו"ד צח, ב], והעתיק אותו כף החיים להלכה {סק"ד}. לכן בעישון שאין צורת אכילה ואין שום כונה, וזה גרוע אפילו יותר "ממסטיק" שנחשב לממשות של רוק בטעם. **העולה מן המאמר להלכה**, שאין לחשוש בסיגריה אלקטרונית לא לענין ברכה, וגם לא לגבי כשרות. מכל מקום אדם שהוא בריא בנפשו ירחיק את עצמו מהרגלים של העישון, לא משנה איזה סוג של סיגריה זה, "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", וירפא את נפשו בדברים הבריאים, "ושומע לנו ישכון בטח". לגבי לעיסת מסטיק טוב לשתות מים, כדי לפטור בברכה גם את המסטיק.

בענין בדיקת פירות מתולעים, וברירת אורז קנוי.

התורה הזהירה בכמה לאוים על איסור אכילת שקצים ורמשים ותולעים וכולי, "וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל" וכולי, {ויקרא יא, מא... מד}. נלמד מכאן, שאדם אוכל את שרץ המים עובר על ארבעה לאווין, על שרץ הארץ עובר על חמישה לאווין, על שרץ העוף עובר על שישה לאווין. עד כדי כך איסורים רבים יותר מנבלות וטרפות. בפרט צריך להיזהר כשאוכל פירות יבשים, שנפסק בשולחן ערוך {סימן פד סעיף ח}, מכאן נלמד שצריך לבדוק כל סוג של פירות או קטניות, מחרקים ותולעים. שתולעת היא בריה בפני

עצמה. שכך פסק מרן ביורה דעה הלכות תערובות [סימן ק סעיף א], בריה דהינו כגון נמלה או עוף טמא וגיד הנשה ואבר מן החי, וכולי, כשהם שלמים אפילו באלף לא בטיל. לגבי האורז חשוב להזכיר שבימינו שהאורז הוא איכותי, ומצוי באריזות סגורות ולא בשקים גדולים, ומאוחסן בתנאים טובים, אז כמעט ואין גם חשש של נגיעות, וגם יתכן שהתולעים נוצרו בתוך האורז ולא הגיעו מבחוץ, לכן תמיד טוב לעשות בדיקה מהירה קלה ושטחית מבחוץ על תחתית האורז, או להניח במים, או דרך מסננת, כדי לראות שאין בו חרקים ותולעים, אבל אין לחשוש לשינוי צבע, או נקודות שחורות שאין בזה כל בעיה ומותר לאכול את האורז.

זיתים שחורים מחברת קרספו, אין צריך לחשוש בהם לחרקים ותולעים. חשוב להבין שפירוש מיעוט המצוי, הכוונה שהופעתו מצויה וניכרת קצת יותר, משיעור של המיעוט שלא מצוי, ומסתבר שלפי אחוזים, השיעור הוא עשרים אחוז. כמו שלמדנו בשיעורים קודמים, שזה תלוי גם לגבי החיוב של לנפות קמח לבן בימינו. **העולה מן המאמר להלכה**, באופן כללי, זן של פירות וקטניות המוחזק שאינו נגוע, שזה פחות מעשרה אחוז שהוא מיעוט שאינו מצוי, אז אין צורך לבדוק אותו אחד אחד. ובגרעיני חמניה קלויים, אין צורך לבדוק אחד אחד, ואפילו אם מרגיש תוך כדי אכילה בטעם פגום יכול להמשיך ולאכול, {הרמב"ם מאכלות אסורות פרק יד הלכה יב}. ובקשיו שיש מיעוט המצוי בו תולעים, הר"ן שהוכיח גם מדברי הרמב"ם {חולין יט, ב}, לכן כל זמן שלא מתגלה בו סימני חדירה, יהיה ניתן להסתפק בבדיקה שטחית.

בעניין האיסור לסחור בשמן שבושל בו בשר וחלב שאסור בהנאה. קודם צריך לזכור כמו שלמדנו, שהמסחר במאכל אסור אין בו כלל קבוע, כי הכל תלוי בסוג המאכל, יוצא דופן "בשר בחלב" שיש בו איסור חמור של הנאה שדינו כדין הנקברים, מה נגיד, אדם שרוצה לפרנסתו לסחור בפסולת שמן של מסעדות ומפעלים, ויש חשש של בשר בחלב שהוא אסור בהנאה שנעשו בשמן הזה. שהרי הדרך של אותם בעלי מסעדות, שלאחר שהשתמשו בשמן במשך הזמן כדי לבשל או לטגן מאכלים שונים, כשהם רוצים להיפטר מהשמן הזה הם מרוקנים אותו לתוך מיכל גדול, ומעבירים אותו למיחזור ושם הופכים את השמן הזה לשמן סינטטי, או לשמן מנועים של סולר וכדומה, ועכשיו מתעורר החשש שבשמן הזה בשלו או טיגנו בשר בחלב שהוא אסור גם בהנאה. לכן צריך לדעת שעל איסור הנאה קיימא לן, שאין איסור הנאה על בשר בחלב נהג אלא בבשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שהוא איסור תורה, אבל בבשר חיה או עוף בחלב אין איסור הנאה נהג, וגם אין איסור הנאה נהג בבשר בהמות טמאות בחלב {חולין קיג ע"א}, **העולה מן המאמר להלכה**, שיש להתיר מצד של כמה ספקות, ספק שמא נתבטל בשישים, ואם תאמר שלא התבטל, שמא כדעת הרמב"ם שאין איסור הנאה בנבלות

וטרפות שבושל בחלב, ויותר מזה שמא לא היה מעורב בכלל בשמן הזה בשר בחלב אחזקי איסורא לא מחזקינן, ועוד שיכול להיות שרק טיגנו בשמן הזה ושמן טיגון לא נחשב דרך בישול וזה מותר בהנאה, וגם שמא הלכה שאם הגוי בישל אין בזה איסור הנאה, וגם צריך לזכור שהגוי לא משלם עבור הבשר בחלב אלא בעבור השמן, לכן לא נחשב שהוא נהנה מבשר בחלב, לכן למסקנא את השמן הזה מותר למכור אותו לכל תשמיש שרוצה, ואין שום חשש לאיסור של בשר בחלב.

בענין מכירת דברים אסורים לגוי.

קודם כל צריך להזכיר, איסורי אכילה של נבלות וטרפות הם לא איסורי הנאה, חוץ מערלה, כלאי הכרם, ותרומה, שזה לא שייך כאן בחו"ל, וגם למחמירים בכלאי הכרם שאסור בחו"ל, זה רק מדרבנן, וספקו מותר, {שו"ע יו"ד, רצ"ו}, ולכן, האיסור לסחור בדברים אסורים, רק אם סוחר בהם בכוונה ובקביעות, אבל אם נדמנו לו באופן אקראי מאכלים של נבלות וטרפות, הם לא אסורים בהנאה, ויהיה מותר לו למכור אותם לגוי, ולקבל תמורתם כסף, ובלבד שלא יתכן לכך {משנה שביעית ז}, {שו"ע יו"ד סימן קי"ז}.

בענין הפרשת תרומות ומעשרות על מה שקוטפים בחצר.

חשוב לדעת, בשדה ובמטע מותר לקטוף כל כמות של פירות שרוצים, אבל בחצר, רק אם קוטפים עגבניה אחת ואוכלים אותה בחצר, לא צריך להפריש עליה תרומות ומעשרות, אבל שקוטפים יותר משתי עגבניות, החצר נחשבת כבר במקום המשתמר שקובעת למעשר, ומימלא צריך להפריש תרומות ומעשרות גם אם אוכלים בחצר, ואפילו אם הכניס עגבניה אחת לאכול בבית ולא בחצר, או בתוך סעודת קבע אפילו בחצר, צריך להפריש תרומות ומעשרות. {משנה מעשרות ג, ח} והרמב"ם פסק כדעת חכמים {הלכות מעשר פרק ד, הלכות ח, טו}. צריך להזכיר שכמות הפרי נמדד לפי הרגל האכילה, לפי זה אם קוטף אבטיח שלם בפעם אחת, או פרי הדר שלם, כבר מתחייב בהפרשת תרומות ומעשרות. **נוסח הברכה, מברך "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להפריש תרומות ומעשרות"**, ואחרי כן מברך "על פדיון מעשר שני". ואומרים את הנוסח, אחד ממאה שיש כאן ישאר בטבלו, היותר מאחד ממאה שיש כאן בצד צפון הרי הוא תרומה גדולה על הכל. אותו אחד ממאה וכולי, בצד צפון של הפירות הרי הם מעשר ראשון, אותו אחד ממאה שעשיתי מעשר ראשון, הרי הוא תרומת מעשר. ומעשר שני יהיה בצד דרום של הפירות וכולי. בשנה השלישית ובשנה השישית של שמיטה פטורים ממעשר שני, חייבים במעשר עני, לכן ישמיט לשון מעשר שני, ויאמר "ומעשר עני" וכולי. **ואם רוצה להפריש תרומות**

ומעשרות מהעץ לכל השנה מראש, מכל כמות הפירות שעל העץ, יקטוף אחוז אחד, מכל הפירות התלושים יקח פרי אחד, ואומר הנני קובע פרי זה, שיהיה להפריש מזה תרומה גדולה מעשר ראשון ותרומת מעשר, על כל מה שאני, או מי שהוא מבני ביתי, או כל מי שיאכל פירותי, או עתיד לתלוש ולאכול מפירותי. ואחר כך לוקחים עוד פרי תלוש, או מטבעות מיוחדים לפדיון מעשר שני, ואומר, פירות מעשר שני יהיו מחוללין פדיון {הן וחומשן} על פרוטה, או שוה פרוטה, או פרי שוה פרוטה שיחדתי לפדות בה מעשר שני". צריך לזכור שלגבי זיתים שגדלים בחו"ל, לא צריך להפריש מהם תרומות ומעשרות, ואוכלים אותם ללא חשש.

לגבי חיוב נטע רבעי.

קדושת נטע רבעי חל על כל היבול של שנה רביעית לנטיעת העץ, ולכן לא חל עליו דיני תרומות ומעשרות. וכדי שיהיה אפשר לאכול מהם, צריך לחלל את קדושת הפירות על מטבע, ואז הקדושה עוברת למטבע, והפירות יוצאים לחולין ומותרים באכילה. ואם יש ספק באיזה גיל העץ, או על פירות שהם דמאי, אז מחללים את כל הפירות, וגם מפרישים תרומות ומעשרות, אבל בלי ברכה.

בעניין מצוות הפרשת חלה.

מצוות הפרשת חלה בזמן הזה הוא מדרבנן, ואף על פי כן מברכים "וציוונו", כמו כל שאר מצוות שהם דרבנן, שכך למדנו מ"לא תסור", {שבת דף כג עמוד א}. וכמו שלמדנו שאף על פי שהמצווה הזו קיומית ולא חיובית, בדיוק כמו שלגבי מצוות השחיטה שמברכים, משום שאי אפשר לאכול בלי שחיטה {הרא"ש בכתובות}. כך גם בזמן שרוצה לאכול מהעיסה, צריך קודם לתקן להפריש ממנה חלה. קודם הפרשת חלה מברכים, "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להפריש תרומה", או "להפריש חלה" {טור ושו"ע סימן שכח}. והמנהג שלנו לומר "להפריש חלה תרומה" {המהרש"ל}. לאחר הברכה לוקחים חתיכה קטנה ומפרישים אותה מהעיסה, מרימים ואומרים "הרי זו חלה". ולאחר מכן עדיף לשרוף את אותה חתיכה בנפרד, ואם לא יכול יעטוף את החתיכה ויניח אותה באשפה.

בענין בקבוקי שתיה של קוקה קולה.

מותר לשתות פחיות, או בקבוקי שתיה של קוקה קולה, גם אם לא מופיע עליהם כשרות, כי ידוע שחומרי הגלם עצמם לא משתנים, שזה למעשה הסוד שלהם, והחברה החליטה לחשוף את שלל הרכיבים, רק כדי להיפתח לשוק הכשר, והראיה, שהטעם של קוקה קולה לא משתנה בכל רחבי העולם, ויש מחמירים בגלל שהמקורות של חומרי הגלם משתנים, ואין לחשוש כלל ועיקר לדבריהם, ולמדנו בהלכות פסח שבדיעבד, יש להתיר את שתיית קוקה קולה אפילו שזה ללא כשרות גם בפסח.

בענין מרכיב לא כשר שיש במוצר של וויסקי, או בגלידה.

חברה של גויים שמייצרת את הגלידה, או הויסקי, והשאלה לגבי אותו מרכיב שהוא לא כשר, שלא נועד לחזק, רק לתת מרקם רך בגלידה, או וויסקי ששמים אותו בכוונה בחביות של יין נסך, כדי שהוויסקי יספוג מטעם היין, האם זה מתבטל בשישים או לא? הרשב"א בתשובה {ח"ג סימן ריד} מאכלי עכו"ם {סתם יינם, חלב עכו"ם}, אם הדרך לערב אותם זה לא מתבטל, והתערובת אסורה, שלא הולכים בזה אחר נתינת טעם. בשולחן ערוך {סימן קלד סעיף יג} פסק מרן "שכל המשקים של עכו"ם שדרכם לערב בהם יין או חומץ, אסורים". ולא נראה שכונתו של מרן היתה, בחידוש בשו"ת הרשב"א, שהוא מחמיר בדבר אפילו אם יש שישים. **העולה מן המאמר להלכה**, שמרן העתיק מדברי הרשב"א רק את עיקר ההוראה, שמשקים המכילים חומץ אסורים, אבל באמת כוונת מרן לאסור רק אם אין שישים. עלינו לדעת, שבדברים שאנשים רואים לנהוג בהם היתר, כמו שהזכרנו בשיעור של "קמח ישן", שבמקרים כאלה מחובתינו להורות להם בכוח של היתר, שהלכה כדעת הנודע ביהודה להתיר בכל זה. חשוב לזכור, שאנשים נוטים לחשוב על כשרות רגילה, שמחפשים רק את המינימום כדי להפחית עלויות, זה לא רק שזה לא נכון זה גם מוצדק, כמו שלמדנו על זה בהלכות פסח, לכן אם אין גלידה בכשרות מהודרת, אפשר לסמוך לכתחילה גם על כשרות של הרבנות.

בענין איסור אכילת חדש בזמן הזה.

הציווי שנאמר לא לאכול תבואה חדשה עד הקרבת קרבן העומר, כתוב בתורה [ויקרא פרק כג פסוקים ט, טו],,,, "כי תבואו אל הארץ" וכולי,, "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו",,, "עד הביאכם את קרבן אלהיכם" וכולי. שזמן זה חל "ממחרת השבת", שזה ביום ט"ז בניסן, אסור לאכול תבואה חדשה, שזה כולל חמשת מיני דגן שהם חיטה, שעורה, כוסמין, שיבולת שועל, ושיפון. בזמן הזה שאין בית המקדש נוהג צריך לחכות עד ליום י"ז בניסן

{מסכת מנחות דף סח עמוד א}, {הרמב"ם מאכלות אסורות פרק י הלכה ב}, {שולחן ערוך יורה דעה סימן רצ"ג סעיפים א, ג}. לכן אין לאכול כל תבואה שנזרעה וגם השתרשה מהתאריך של ט"ז בניסן בשנה שעברה עד שיעבור עליה תאריך י"ז ניסן, ובחול"ל עד י"ח בניסן {שולחן ערוך או"ח סימן תפ"ט סעיף י}.

צריך להזכיר שבימינו תבואה הגדלה בארץ ישראל, אין בה חשש איסור "חדש", הואיל והזמן של עונת הזריעה של התבואה בארץ ישראל היא בתחילת החורף, והזמן שהיא מבשילה עד זמן הקצירה זה רק לאחר הפסח, ויוצא שכבר עבר עליה זמן של י"ז בניסן. וכמובן שצריך להיזהר במקומות של דרום אמריקה שהחורף הוא מפסח ועד סוכות. צריך להקפיד לרכוש קמח ומוצרי דגנים וכדומה, רק אם יש הכשר המפקח על תאריכי הגידול, וכאן התבואה בחול"ל או המיובאת מחול"ל, מבחינה מציאותית איסור חדש בתבואה חדשה שייך רק בתאריך א" באלול עד תאריך י"ז בניסן, כי התבואה שהושרשה לאחר ט"ז בניסן לא מספיקה להגיע לשוק לפני התאריך א" באלול.

העולה מן המאמר להלכה, כמו שכתב הרמ"א {בהגהותיו על השולחן ערוך} כמו דעת הב"ח, שלימד זכות בעד המיקלים בחול"ל שאין לחשוש לאיסור "חדש", שכל סתם תבואה מותרת לאחר הפסח, מכח ספק ספיקא, ספק היא משנה שעברה, דבעינן "ראשית קצירך" ולא סוף קצירך, ואם תמצא לומר משנה זו, דלמא נשרשה קודם העומר. וגם שרק על התבואה של ישראל נוהג איסור "חדש", וכדאי הוא הב"ח לסמוך עליו שאין תקלה יוצאת מתחת ידו {יו"ד סימן רצ"ג}. מה גם שהגזירה היתה רק על המקומות הסמוכים לארץ ישראל. חשוב להזכיר, שחוץ מהמשמעות הרעיונית שלא ליצור דברים חדשים "שלא שערום אבותינו", יש עוד נדבך נוסף וחשוב שחשוב לדעת, כמו שכתוב על הפסוק "עשה לך שתי חצוצרות כסף" וכולי, [במדבר פרק י פסוק ב}. התפקיד של "החצוצרות" היה "למקרא העדה", שזה כמו מיקרופון שדרכו מעבירים מסר, והמיקרופון של משה רבנו שהיה בחינת פני חמה, אינו יכול להיות המיקרופון של יהושע שהיה בחינת לבנה, נכון שהמצוות הן אותם מצוות, אבל השפה השתנתה, ולכן צריך ליצור "חצוצרות" חדשות שגם מתאימות, בפרט לדור שלנו, שהוא עני מדעת, שנוהג היתר בדברים מסוימים, חשוב ללמד עליו זכות, כמו שלמדנו כבר והרחבנו על זה בשיעורים קודמים, אם זה לגבי אתרוג מסוים וכדומה, שאסור להטיל בו דופי ולומר שזה ברכה לבטלה, כי זה רק גורם לקטרוג על עם ישראל. מכל מקום לגבי איסור של "חדש", כיום כל ירא שמים יודע שאפשר לברר בקלות ולידע באיזה תאריך השרישה התבואה, וגם כמובן במקום שיש חשש צריך לבדוק את הקמח גם מתולעים. "וצור ישראל יצילנו שלא תצא תקלה מתחת ידינו". ונראה בנחמת ירושלים אמן.

חשוב לדעת שהאוכל נכנס לגוף, יורד מופרש דרך הכבד, ואחרי כן מוזרם דם לכל שאר האיברים, שעולה גם במוח, וכשהאדם אוכל דברים מתועשים המזיקים, או אפילו כמות גדולה של מאכלים בריאים, זה גורם להשפיע על המוח להיכנס לדכאונות ויאוש, ועל זה נאמר במשלי {יג, כה} "ובטן רשעים תחסר", ואילו "צדיק אוכל לשובע נפשו", שזוכה לשמור על חשיבה נכונה, צלולה וטהורה.

בענין שטיפת כלים בכיור משותף לחלב ובשר.

טוב שיהיו שני כיורים במטבח, ואם יש רק כיור אחד, מותר להדיח שם כלי בשר וכלי חלב. מה נגיד, קורה לפעמים נסתם הכיור, וכדי לפתוח את הסתימה, צריך לשפוך מים רותחים בתוכו כדי לפתוח את הסתימה, אז אפילו שנשארו שם חתיכות גבינה ובשר, הם נחשבים פגומים, וגם עירוי לא מבשל בכלל, ועוד, אין בישול אחר בישול בשר בחלב, וגם זה ספק בכלל, אם היו שם גבינה ושומן צמודים ביחד, וגם אם נניח שכן, ספק אם יגרם בליעת טעם של הבשר בגבינה, לכן אין לחוש בזה משום איסור של בשר בחלב.

לפי זה מותר גם לשפוך לכיור פחית שתיה לא כשרה, ודי לנקות את הכיור, במים וסבון בלבד. אבל אם המשקה היה חם, והיו גם מעורבים בו איסורים אחרים, אז טוב לערות מים חמים עם המים והסבון. משנה חולין {דף קז עמוד ב} צורר אדם בשר וגבינה ביחד וכולי. כך נפסק בשולחן ערוך {סימן צא סעיפים א,ב}.

למדנו את הדין של מאכל בן דרוסאי, לגבי שבת, זה מחלוקת אם זה שליש בישול או חצי בישול. מכל מקום אם הגיע לשיעור הזה מותר להשהותו אפילו על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה. בשולחן ערוך {סימן שיח סעיף ד} פסק מרן, שאפילו אם נתבשל כמאכל בן דרוסאי, יש עדיין לחוש משום מבשל בשבת, לכן אסור לפתוח את המכסה של הסיר בשלב זה. לעומת זאת בדין של בישולי גויים פסק מרן בשולחן ערוך {סימן קיג סעיף ח} אם נתן ישראל קדירה על האש וסילקה ובא עובד כוכבים והחזירה אסור, אלא אם כן הגיע למאכל בן דרוסאי שהוא שליש בישול שסילקה. ובסעיף ט פסק מרן, אם בשלו עובד כוכבים כמאכל בן דרוסאי וגמרו ישראל יש לאסור.

אדם שיוצא לדרך בחברת תעופה זרה, ואחד הדיילים מגיש לו כוס קפה, יכול לשתות ממנו היות והקפה מתבטל במים, כי המים נחשבים עיקר, שהרי אנחנו לא מברכים על כוס קפה "בורא פרי העץ", אנחנו מברכים עליו "שהכל נהיה בדברו". רק מה, אם חוששים שהשתמשו בכוסות של הקפה בחלב עכו"ם, אז עדיף להשתמש בכלי זכוכית. על כל פנים

אפשר להקל בשעת הדחק בכוסות של פורצלן. צריך גם לזכור סתם כלים הם לא בני יומם. למדנו בשיעורים קודמים, כלים שגוי בישל בהם תבשיל, אסורים לשימוש כמו כלים שבישלו בהם דברים אסורים, עד שיכשירו אותם על ידי הגעלה, ואם בדיעבד עברו ובשלו בכלי ללא הכשרה התבשיל מותר. אבל הכלי אסור, יותר מזה, למדנו שלגבי איסורים אחרים בכלי חרס, אפילו על ידי הגעלה לא יהיה ניתן להכשיר אותו. אבל לגבי בישולי גויים, כן יהיה ניתן להכשיר את הכלי חרס על ידי הגעלה שלוש פעמים, כי חכמים הקלו בדבר, משום שכל היסוד של האיסור, זה רק משום קרבה וחתנות.

כתוב בתורה בפרשת ראה {יד, ו} "וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו". זה גם מוזכר בפרשת שמיני. מסכת חולין {דף סט עמוד א} מדייקת הגמרא ממה שכתוב "מעלת גרה בבהמה", שזה בא לרבות את הולד, שזה עובר הנמצא במעי אמו לאחר שנשחטה, הדין הוא שהוא מותר באכילה כמות שהוא, זה נקרא "בן פקועה" שהתפקעה הבטן של אמו לאחר השחיטה. הולד שזה העגל נחשב בעצם לשחוט, גם אם הוא ממשיך לחיות, מדאורייתא מותר יהיה לאכול אותו מבלי לשחוט אותו כהלכה. רק מה חכמים החמירו על הבהמה הזאת שתתחייב בשחיטה מדרבנן. בנוסף לזה אין צורך לבדוק בבהמה הזאת טרפות היא נחשבת כשרה, ויהיה גם מותר לאכול את הבשר של הבהמה בן הפקועה הזה בחלב, הוא לא נחשב בשרי. אומרת הגמרא שם זה הכלל דבר שגופה אסור, ושאינה גופה מותר. זאת אומרת דבר שהוא חלק מגוף הבהמה לאחר השחיטה, אם חתך מהטחול או מהכליות, ונשאר בתוך הבהמה אסור משום שזה נחשב גופה. אבל אם נמצא בתוך הבהמה חתיכה של העובר זה מותר, וזה לא נחשב גופה. עלינו לזכור, עגל כזה ששני ההורים שלו הם בני פקועה, יש לו למעשה את אותו דין, שחייב בשחיטה רק מדרבנן. וכמו שלמדנו אין בו גם בעיה של טרפות, לא הוא, וגם לא הצאצאים שלו, עד סוף כל הדורות. עוד דבר שחשוב לדעת, שצריך לשמור על טהרת הייחוס, שזה אומר שכולם צריכים להיות צאצאים של בני פקועה הראשון. מכל מקום בעידן שלנו כיום, באמצעות הטכנולוגיה החדשנית, יהיה אפשר לדעת על ידי בדיקות של דיאן אי.

מספרים על רב האי גאון שהאכיל בסעודת נישואין את האורחים שלו בבשר של בן פקועה, שהוא בשר נדיר ומיוחד, צריך להזכיר, שטוב בזמן שאוכלים פרי חדש, צריך גם לכוין לפטור את הבשר המיוחד הזה בברכת שהחיינו.

בעניין הימום הבהמה לפני או אחר השחיטה.

כתב הרמ"א בהגהותיו לשו"ע {יו"ד סימן כג סעיף ה}, אם לאחר ששחט רוב שנים שהה הבהמה והעוף למות יכנו על ראשו להמיתו, ולא יחזור לשחוט. בנידון דידן, שיש חשש של הימום הבהמה לפני שחיטה, שהבהמה יכולה להיטרף ממכת חשמל, שיכול לגרום לנקב קרום המוח, שהוא אחד משמונה עשרה טריפות שאוסרים את הבהמה באכילה, לכן צריך לבדוק אם מכת חשמל כזו, לא תהיה חזקה שיכולה לגרום למות הבהמה לפני השחיטה. אבל הימום הבהמה לאחר השחיטה, שהמטרה שלהם היא משום "צער בעלי חיים", וגם כדי לרכך את הבשר, עלינו לדעת שהתורה ציוותה לשחוט את הבהמות שהם מעלות גרה, ומפריסות פרסה, זה משום שהעורק של הבהמות הכשרות האלה, מתכופף לתוך העורף הנחתך בשחיטה, ועוצר את זרימת הדם למוח, והבהמה מאבדת מיד את ההכרה, ומימלא אין חשש כלל של צער בעלי חיים. לכן צריך לדעת, לגבי מכת חשמל, היות שזה יכול לגרום, או להפרדת הסירכות של הריאות, וגם הבלעת הדם באיברים. **לכן העולה מן המאמר להלכה.** במקומות המחייבים את הימום הבהמה לאחר השחיטה, אז קודם כל ששוחטים ישתדלו לשחוט את כל הסימנים, ואם אפשר גם את הוורידים. ואם אפשר לומר גם לגוי להשהות לאחר השחיטה, עד כמה שאפשר את היריה. ולהשתדל להדיח ולמלוח את הבשר לפני שיוצא מבית המטבחיים.

בענין של כל סוגי הכשרויות.

השאלה במה זה תלוי סוג הכשרות, אם זה "כשר" בלבד, או חלק גלאט, התשובה היא שזה תלוי אם מתעוררת שאלה הלכתית לגבי אותה בהמה, בזמן שבדקו את הריאה, שאז היא מקבלת תווית של כשרה בלבד. ואילו בזמן שלא מתעוררות שום שאלה לגבי סירכות בריאה, אז ההכשר של הבהמה הזאת מקבל הכשר של גלאט חלק. חשוב להזכיר, שכיום נוהגים להדביק תווית של הכשר כזה גם על עופות. אנחנו הספרדים כן מקפידים על בשר חלק, ואילו אחינו האשכנזים לא חייבים להקפיד. מה נגיד כיום שיש אחוזים גבוהים של טרפות בשחיטה, אם זה של פרות, כבשים, או עגלים, שלצערנו זה מה שגורם ליקר מאוד, את המחירים של הבשר הכשר, וכל שכן שמתייקר גם המחיר של הבשר גלאט החלק, מה לעשות שאנחנו נמצאים "בעקבות משיחא, היוקר יאמיר" וכולי {משנה סוטה ט, טו}. באמת מה העצה שאפשר לעשות, כדי לפטור את הבעיות של הטריפות? מה נגיד הפתרון הוא, שנגדל עדרים של בן פקועה, כמו שלמדנו על היתר של בן פקועה שמופיע בגמרא, וגם נפסק בשו"ע [יו"ד יג, ד] בן תשעה חי, שנמצא במעי השחטה כשרה וכולי... ואם בא על בת פקועה הרי בנו ובן בנו עד סוף כל הדורות כמוהו וכולי. כמו שלמדנו, שכיום באמצעות הטכנולוגיה המתקדמת, כדי לשמור על הכשר הייחוס של בן הפקועה הראשון, יהיה אפשר לדעת על ידי בדיקת די אן

אי. מה נגיד הרי יש הרבה מעם הארץ, שאינם בקיאים בפרטים של ההלכות האלה, הם יחשבו שאנחנו עושים חידושים, והם לא יבינו, שהניצול הזה של הטכנולוגיה, הוא בעצם על בסיס של מציאות שכבר היתה מותרת בימי חז"ל, נכון שבזמננו מעולם לא חידשו את התקנה הזאת, כי כמו שלמדנו, הדין של בן פקועה זה דרך מקרה, ולא מצוי, ולכן אז לא היה חשש שיבואו להקל בשחיטה וטרפות, אבל כשעושים את זה על בסיס קבוע, יש חשש שיבואו לידי מכשול וגם קלקול בשחיטה וטרפות. וקיימים גם עוד מכשולים בדבר, כמו שהזכרנו בשולחן ערוך, שאם בן הפקועה הזה יעזוב את העדר שלו, ויתערב עם בהמות רגילות, אין לו תקנה בשחיטה, וגם אסור לשתות את החלב. **זאת תורת העולה מן המאמר**, שבאמת אנחנו לא יכולים לשנות את הטבע בידיים, ולעקור את מצוות השחיטה שנצטוונו "וזבחת כאשר צויתך".

חשוב לדעת שכיום כל הנשמות הם מגולגלות, ועיקר התיקון שעושים לבהמה, זה על ידי השחיטה, שזה מועיל לתקן את הנשמות המגולגלות בבהמה. הזכרנו שבן פקועה זה דרך מקרה ולא מצוי, אפשר ללמוד על זה ברמז על אחרית הימים, פקועה מלשון שיפקע הזמן ותגיע הגאולה, ומשיח בן דוד יתגלה בהיסח הדעת, שזה בדרך של מקרה שלא מצוי, מבחינת מציאה "מצאתי דוד עבדי", שנתבשר בבניין ירושלים במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

הרמב"ם [הלכות יסודי התורה ה,ה] אדם שאוכל בשר ודגים ביחד יש בזה איסור צרעת.

מסכת חולין {דף קיא עמוד ב} דגים שעלו בקערה מדובר על דגים שנתן לתוך קערה של בשר, לדעת רב אסור לאכול אותם בכותח {מאכלי חלב}, לדעת שמואל מותר לאכול אותם שאפילו בזמן שאני מרתיח בזה שמן, וטעם הבשר יוצא ונכנס בדגים, כי הרי הטעם עובר, אף על פי כן, הדין הוא שמותר, היות וזה נותן טעם בר נותן טעם. מרן בשולחן ערוך {סימן צה סעיף א} מביא את הדין של דגים שנתבשלו או שניצלו בקדירה וכולי. מכאן נלמד שאני מטגן את הדגים במחבת בשרי, אפילו אם הכלי בן יומו, אין לחשוש משום סכנה, כי זה רק טעם של הבשר שבלועה במחבת, לכן לאחר שמבשלים דגים יכולים לבשל בשר, מכל מקום טוב לייחד מחבת לדגים בלבד, לבשר, ולפרווה.

במסכת פסחים {דף עו עמוד ב} ההיא ביניתא דאיטווא בהדי בישראל, אסרה רבא מפרזיקיא למיכליה בכותחא וכולי. והטעם משום שקשה לצרעת. והאמת שמעיקר הדין להלכה מותר לאכול דגים אפילו שהתבשלו בתנור אחד באותו תא, יחד עם הבשר, והעשן שביניהם נכנס בריח של הבשר, לתוך הריח של הדגים. שאין להחמיר משום ריחא מילתא, משום שיש בו רק בליעה של בשר, ואין חשש סכנה בזה.

מכל מקום חשוב לזכור, שבכל דבר שחכמים אסרו אם זה מצד גילוי, או האיסור של התורה בפירות ערלה, אפילו שהטעם לא מצוי כבר כיום {כמו המעשה עם שלמה המלך}, מסביר החתם סופר, שיש טעמים אחרים שחכמים לא גילו לנו, ורק על מה שגילו לנו גילו. **הסברנו את הדבר על פי הרמז והסוד**, שבשר זה דין, ודגים זה רחמים, שאוכלים אותם ביחד מערבים דין עם רחמים. וגם למדנו את הדין של ערלה, שבשלוש השנים הראשונות הפרות נקראים ערלה, ואסורים באכילה. זאת אומרת יש חומר שנמצא באילן שנקרא שרף האילן, שיכול להזיק לאדם בזמן שאוכל מהפירות האלה. ולכן בזמן שהתורה קבעה שזה אסור זה הופך להיות מזיק, ולגויים זה לא יזיק גם אם הם אוכלים בשר וחלב ביחד, כי לא חל עליהם ההוראות של התורה, היות והם לא מצווים. צריך להזכיר כאשר מתעוררת בעיה רפואית, שהספק הוא שקול, אנו נוהגים לפי הדין שזה הלכה, "שב ואל תעשה עדיף", שזה יתגלה באמת מציל חיים. **העולה מן המאמר להלכה בעניין של אפיית דגים ובשר בתנור אחד.** יש שהחמירו מצד חמירא סכנתא מאיסורא, שאפילו ביטול בשישים זה לא יועיל. אבל זה לא ככה, והעיקר להקל בזה, וכל שכן אם מדובר בהפסד מרובה, וכך הכריע להיתר החתם סופר בדין הזה. אשרינו שזכינו להיות מצווים בתורה, "עץ חיים היא למחזיקים בה" {משלי ג, יח}.

למדנו את הדין של דגים שעלו בקערה.

זוהי מחלוקת אם מותר לאכול אותם עם חלב או לא? {חולין קיא, ב}, הגמרא דיברה מצד איסור של בשר בחלב, לדוגמא לקחת ביצה ולטגן אותה במחבת בשרי שהוא בן יומו, הטיגון נעשה עם שמן חדש שהיה בתוך המחבת, ויש לי כאן רק בליעה של הבשר בתוך המחבת עצמו, ולא בתוך השמן, כי הוא שמן חדש. יש בזה מחלוקת בין רב לשמואל, לדעת רב זה נותן טעם בתוך המחבת, שהטעם של הבשר יוצא מהשמן ונבלע לתוך הביצה, השאלה האם מותר לאכול את הביצה הזאת בחלב או לא? צריך להזכיר בשמן שטוגן היה בשר, שזה כבר נותן טעם, שנפסק להלכה טעם כעיקר. כך נפסק ברמב"ם ובשו"ע יו"ד [סימן צה סעיף א], שפסקו כדעת שמואל שדגים שעלו התבשלו, או נצלו בקערה מותר לאכול אותם בכותח, זאת אומרת, לדעת שמואל יהיה מותר לאכול את הביצה הזאת עם מאכלי חלב. השאלה למה באמת שהלכה לא תהיה כדעת רב שהלכה כמותו באיסורי? הגמרא אומרת שחזקיה עשה מעשה כשמואל, לכן יש למעשה הזה הרבה משמעות וכוח, עוד מסבירה הגמרא למה זה מותר, היות וזה נ"ט בר נ"ט דהיתרא, שהרי במחבת הבשרי לא היה כלום, היה בו רק את הטעם של הבשר שבלוע בתוכו, שזה נקרא נותן טעם בן נותן טעם של היתר, כי ביצה שבושלה במחבת בשרי היא רק קיבלה טעם של בשר מן המחבת ולא ישירות מהבשר, ויוצא שהביצה

והבשר זה היתר בהיתר, לכן זה מותר. חשוב להזכיר שבעירק נהגו כדעת הזבחי צדק שהיה רבו של הבן איש חי, שני"ט בר נ"ט מותר רק בדיעבד, אבל העיקר כמו שכתב מרן בבדק הבית, שגם לכתחילה זה מותר, לכן אדם יכול לנהוג לכתחילה, אם רוצה לאכול את החביתה עם מאכלי חלב, למדנו את המקורות של הדין במסכת פסחים {עו, ב}, מרן השו"ע סוף סימן פ"ט, כתב בשם רבי שמשון מבעלי התוספות, שהיה מעשה שחתכה שפחתו וכולי, ויוצא שהוא מתיר לחתוך לחם בסכין חולבת, כדי לאכול את הלחם בארוחה בשרית, או הפוך, משום שזה נ"ט בר נ"ט דהיתרא, כי הבשר נתנה טעם בסכין, והסכין נתנה טעם בלחם, וכמו שהזכרנו בשר ולחם זה היתר בהיתר, לכן זה מותר לכתחילה. מרן בשו"ע {יו"ד סימן ק"ה סעיף יב}, גבינות שנעשו בדפוס עכו"ם אע"פ שנמלחו בתוכם מותרים, באמת בזמנם היו מקלים בזה כמו בפת עכו"ם.

בענין אכילת דגים וחלב ביחד.

במשנה מסכת חולין {קג, ב} כל הבשר אסור לבשל בחלב, חוץ מבשר דגים וחגבים וכולי. מבואר שם במשנה, שאין איסור לבשל דג וחלב ביחד, וממלא הם גם מותרים לאכילה ביחד. שרק איסור של בשר ודגים מוזכר בגמרא {פסחים עו, ב}. וכך דעת הר"ן, הרמב"ן, הרשב"א, הריטב"א. הסברנו את הטעם שהיות והבשר בא מן הבהמה, והיא נבראה בתוך היבשה, הדגים נבראו בתוך הים. כך לגבי החלב שיוצא מגוף הבהמה, יש לו דין כמו הבשר עצמו, לכן על אותו יסוד, גם תערובת של חלב ודגים יכולה להביא לסכנה של צרעת. בבית יוסף {יו"ד סימן פז} כתב שאין לאכול דגים בחלב מפני הסכנה. הרמ"א השיג על מרן, וכתב שהאיסור הוא רק עם דגים ובשר, ולכן לדעתו מסתבר שלזה התכוון מרן הבית יוסף. אבל לשיטתנו זו לא טעות, ואנחנו הספרדים מחמירים בדבר, לכן ספרדי הפוסק לפי שיטת מרן ואוכל דגים וחלב יכול להינזק, ואילו אחינו האשכנזים הפוסקים כדעת הרמ"א יכולים להקל בזה. חשוב להזכיר, שיש כשרויות למהדרין, שמגישים בייסקוויטים עם דגים וגבינה ביחד, על חובתם להדגיש שזה מהודר רק לדעת האשכנזים. האמת שלמדנו שיש עוד כמה דברים שצריך להיזהר, כמו יין של הבד"ץ, של שיטתנו ברכתו שהכל. וגם בענין של בישולי גויים, שאחינו האשכנזים מקלים בזה. נכון להיזהר, לא לערב את החומר שנקרא ג'לטין, המופק משומן של דגים עם מאכלי חלב. אבל מכל מקום, מותר לבשל דגים בכלי חלבי. חשוב לדעת ספרדיה שמשואה לאשכנזי ולהיפך, מחובתם להגיע להסכמה, שכל אחד מביניהם, צריך לכבד את מנהגי אבותיו של השני, שלצערנו הרבה תקלות של שלום בית נהיו מזה. צריך להזכיר שרק בזמן שאין מנהג ברור, טוב לנהוג לפי נוסח ספרד [עדות המזרח], שהוא הנוסח המובחר ביותר. למדנו את הגמרא בשבת {דף יב עמוד ב}, שרבי ישמעאל כהן גדול, שעבר על דברי חבריו שזה איסור דרבנן, ובכל זאת שרתה עליו רוח של טומאה שגרמה לו לטעות. **"זאת תורת**

העולה, "היא העולה", כמו שלמדנו בשיעורים קודמים את הרעיון של האיסור, באכילת חלב ובשר, וגם באכילת דגים ובשר, שבשר זה דין, ואילו חלב ודגים, זה רחמים, ויש כאן עירוב של דין ורחמים ביחד. לפי זה באכילת חלב ודגים, שהחלב הוא "רחמים" שמעורב מדין וחסד, שהרי הוא דם שנעקר ונעשה חלב, וגם הדג שהוא "רחמים", מעורב בו דין וחסד, דין, זה מצד הזוהמה שבו, שיבא אליהו ויגיד אם פסקה זוהמתן או לא? [שבת קח, א.]. וכמו שכתב הבן איש חי פרשת בהעלותך {שנה שניה} "שומר נפשו ירחק ויזהר, כי חמירא סכנתא מאיסורא, ואסור לאכול דגים וחלב ביחד. אדם שאביו ספרדי והאמא אשכנזיה, ינהג לפי המסורת של אביו. וכך תנהג אישה כמו בית אביה עד הזמן שהיא תינשא. והמזהיר והנזהר ירבה שלומם כנהר, ושומע לנו ישכון בטח. כתוב [שופטים ה, כד] תבורך מנשים יעל.... "מים שאל" שאל סיסרא את יעל מתי יבוא משיח? {ר"ת מים}, ענתה לו, "חלב נתנה", חייבים לחזור בתשובה, {ר"ת חלב}.

בעניין לתת מאכל בכשרות מסוימת לאדם שלא מקפיד.

המחמיר על עצמו שלא לאכול מאכל "בהכשר" מסוים, ומכיר את חברו שאינו מקפיד בזה, מותר לו לכתחילה לתת או למכור לחברו, כל מיני מוצרים למיניהם, אפילו שהוא עצמו חושש לכשרות שלהם, אבל אם אותו מאכל הוא לא כשר, או שיש עליו הרבה ספקות, אסור לתת או למכור לחברו אפילו שחברו אוכל מאכלים כאלה. צריך להזכיר, שעל מכירת דברים אסורים יש איסור בדבר, כמו שלמדנו במסכת שביעית {פ"ז מ"ד} ובגמרא פסחים {כג, ב} וזו גם דעת הרמב"ם והרשב"א, וכך נפסק בשו"ע {יו"ד סימן קיז, א}.

בענין לגדל בעלי חיים טמאים על מנת למכור את בשרם או עורם לגוי.

לכתחילה אסור לצוד ולמכור בעלי חיים שהם טמאים, והירושלמי {שביעית פ"ז ה"א}, לומד שהאיסור הוא מהתורה כמו שכתוב "טמאים הם לכם" {ויקרא יא, ח}, וכתוב "טמאים המה לכם" {ויקרא יא, כח} אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה. אבל אם הזדמנו לו בדיעבד, יהיה מותר לו למכור את הבשר או העור או הביצים שלהם. המקורות הם במשנה שביעית {ז, מ"ד}, ובגמרא פסחים {כג, ב}, וברמב"ם {הלכות מאכלות אסורות פרק ח} ובשו"ע {קיז, א}.

בעניין ציווי של ספרדי לאשכנזי, לעשות מלאכה בשבת המותרת לפי שיטת הרמ"א.
המקור להיתר לצוות ליהודי בשבת נלמד מהרשב"א {שבת קנא, א}, שמשם למדנו שמותר לומר לחברו שמור לי פירות בתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי, ואפילו שהוא עצמו לא יכול ללכת שם, ולמד גם כן, למי שקיבל עליו שבת, שמותר לומר לחברו שלא קיבל עליו שבת לעשות עבורו מלאכה, ומותר לו ליהנות מאותה מלאכה, וכן פסק השו"ע {סימן רסג סעיף יז}. צריך להבין שחכמים גזרו על אמירת איסור כמו אמירה לגוי, אבל כאן באמירה ליהודי יש שם היתר על המלאכה הזו, לכן לפי זה יהיה מותר לבן חו"ל לצוות לבן ארץ ישראל לעשות עבורו מלאכה ביום טוב שני וליהנות מהמלאכה, משא"כ יהיה אסור לצוות לגוי אפילו ביום טוב שני, רק אם זה צורך מצווה, הפסד או חולי וכולי.
העולה מן המאמר להלכה שבאיסורי תורה ודרבנן, יהיה מותר לספרדי הפוסק כשיטת מרן השו"ע, {סימן שיח ס"ד} לצוות לאשכנזי שפוסק כדעת הרמ"א {שם סעיף טז}, שיחמם לו מאכל שנתבשל כל צורכו, שיש בו רוטב שאין היד סולדת בו, {בדרך ההיתר, שאין חשש חזרה}, וכן להיפך.
אני מזכיר שוב שלפי התימנים, כשיש פסק מפורש של הרמב"ם נגד השולחן ערוך, צריכים לפסוק כמו רבנו הרמב"ם. וצור ישראל יצילנו משגיאות אמן ואמן.

בעניין שימוש באבקת ביצים, ובצל יבש, ואבקת שום, משום חשש של מגולה.
צריך להזכיר שהחשש של גילוי, הוא חומרה רק משום סכנה סגולית, כדעת רשב"י שאמר שאסור לאכול שום, בצל, וביצה, כשהם קלופים וכולי. [נידה דף יז עמוד א]. ואין חשש לגבי שאר פירות וירקות שהם קלופים. והחשש על ביצה, היא רק על ביצה קלופה שהיא כמו ברייתה, משא"כ בזו שאין עליה שם ביצה והשתנתה מברייתה, והתייבשה ונעשתה כעפר. וגם הרמב"ם והשו"ע השמיטו דבר זה, שמרן בשו"ע {יו"ד קטז, ה}, פסק רק את הדין של תבשיל ומשקין תחת המיטה שרוח רעה שורה עליהם. ועוד שאין חוששים לזוגות בזמן הזה, משום שאין דרגת הרוח רעה כמו שהיה בזמנים ההם, וגם עיקר הקפידא הוא, על ביצה צלויה ומבושלת, ולא על ביצה חיה, לכן לגבי אבקת ביצים שאינה ראויה לאכילה, אין לחוש כלל על האיסור של לינת לילה, ומותר לאכול מאבקת ביצים הזו. ומי שלא חושש גם על ביצה מקולפת יש לו על מי לסמוך, משום שרש"י שם השמיט, ומנה רק את השום הבצל והמשקין.
לגבי בצל יבש, שאי אפשר לאוכלו כלל, והוא חוזר לברייתו רק עד שהוא מבשל אותו, ממילא אין לחוש משום גילוי של לינת לילה, לגבי הבצל יבש.
ולגבי שום מגולה, מה נגיד באמת, שמוכרים כיום אבקת שום יבשה, שהיא מיועדת רק כדי לתבל בה את המאכל, וצורתה השתנתה לחלוטין, שהתבטל מעליה שמה, ממש פנים חדשות באו לכאן, שזה בוודאי מספיק להתיר משום החשש של הסכנה, אז ממילא אין גם

לחשוש משום גילוי באבקת שום, אפילו אם לא עירבו בה כלום. **העולה מן המאמר להלכה**, שחכמים גילו לציבור שאינו מבין רק את טעם הגילוי, אבל כמובן שיש טעמים נסתרים אחרים שלא גילו לנו. לכן מי שמשאיר ביצים או שום, או בצל, כשהם קלופים ושלמים כל הלילה, אפשר להקל אם משאיר גם חלק מהקליפה, או שיערב אותם קודם הלילה עם שמן ומיונז וכדומה. ובמקום שיש הפסד גדול יש להקל. מכל מקום כמו שלמדנו בהלכות פסח, שביליל הסדר שהוא "ליל שימורים", אין לחשוש כלל משום רוח רעה, ושומע לנו ישכון בטח.

בעניין ניקור החלק האחורי של הבהמה.

האיסור של גיד הנשה כתוב בתורה, והוא נוהג רק בבהמה וחיה, ולא בעוף, "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" {בראשית לב, לב}. לגבי איסור חלב ודם, "כל חלב לא תאכלו" {ויקרא ג, ז}. לכן היות וההלכות הם מאוד מורכבות בעבודת הניקור הזאת, שזה עבודה קשה של דיוק, אז רק אם יש מנקר מוסמך ומומחה המיומן בניקור של החלב וגיד הנשה, שיכול להוציא את החלקים האסורים, אז יהיה אפשר לאכול גם את החלק האחורי של הבהמה. ובמקומות שאין מנקרים מומחים נהגו למכור לגוי את כל החלק האחורי. בעזרת ה' כשם שזרחה ליעקב אבינו השמש לרפואתו, כך יזרח לנו השמש של משיחנו, שירפא אותנו מהצער של הגלות, בבניין ירושלים אמן ואמן.

האם סוגי תרופות למיניהם שאינם ראויים לאכילה, צריכים כשרות לכל השנה?

מאכלות אסורות שאינם ראויים למאכל אדם אינם אסורים, המקורות הם במסכת ע"ז {דף סז עמוד ב}, שם דרשה הגמרא את הפסוק "לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה" וכולי. {דברים יד, כא}, אמר רבי שמעון, הראויה לגר קרויה נבלה ואם לא ראויה לגר אינה קרויה נבילה, מכאן שנותן טעם לפגם מותר.

יש מחלוקת ראשונים האם יש איסור "אחשביה" בנוגע לאדם שאוכל פת שעטיפשה, ונפסלה לאכילה, דעת הרא"ש שאף על פי שבטלה דעת האוכל אצל כל אדם, מכל מקום כיון דאיהו קאכיל ליה אסור. וכן פסק מרן בשו"ע להלכה לענין חמץ.

העולה מן המאמר להלכה, באופן שאין לו אפשרות להשיג תרופה אחרת שהיא כשרה {הרשב"א ח"ג, סימן רי"ד}, ואותם גלולות של התרופות, טעמם פגום ואינם ראויים לאכילה, והם ניטלות בבליעה, והם עשויות מתערובת של חומרים כימיים, שאין אדם מחשיב אותם באכילתו, ואין בזה גם "אחשביה", ולכן אינן צריכות כשרות אפילו בפסח. ואפילו בגלולות שיש בהם תוספי תזונה, הראויות מצד עצמם לאכילה, הואיל ובעת מהלך

ההכנה של הגלולות, הם עוברים תהליך הכנה כימי, בו החומרים שמקורם מאיסור מאבדים את צורתם המקורית, וטעמם פגום שאינם ראויים לאכילה, רק בצירוף לעירוב עם שאר החומרים, הופכים להיות ראויים לאכילה, ולכן במצב כזה נחשב שפקע מהם האיסור. כמו שכתב החת"ס בתשובה על שמן הנעשה מחרצנים וכולי, {יו"ד סימן קיז}. והוא הדין גם, לגבי ויטמינים המומלצים בהוראת רופא. מאותו טעם הוא הדין לגבי התרופה שנקראת ויאגרה שלא שייך גם "אחשביה", ומימלא אין לחשוש גם לפסח {שו"ע או"ח תמב, ט}. אבל גלולות שאינם ראויות לאכילה, אבל יש עליהם ציפוי שכן ראוי לאכילה, צריך לרכוש אותם רק עם הכשר.

מכאן יש ללמוד על חולה שרשאי להתרפא במאכלות אסורות.

הרמב"ם פסק {בהלכות יסודי התורה פרק ה, ח} שמאכלים מאכלות אסורות כגון, שקצים ורמשים וכולי, כדי לרפא את החולה, אפילו שלא במקום סכנה, וזה כאשר, שהוא לא כדרך הנאתו, דהינו שטעמם פגום. מהרמב"ם בהלכה ו, נלמד גם, "מתרפאין בכל איסורים שבתורה" וכולי, חוץ מעבודת כוכבים, גילוי עריות, ושפיכת דמים. לכן בשביל תועלת רפואית, יהיה מותר על פי ההלכה להשתמש ברקמות נפלים של עוברים, כדי להשתמש בהם למטרת חיסונים, גם לדעת הסוברים שהאיסור הוא מן התורה. [צריך להיזהר לא לעשות כל חיסון שמציעים]. וגם מותרת תרומת איברים מן המת, כדי להציל חיים של חולים אחרים שזקוקים לאיברים האלה. חוץ מאיסורי הנאה של חמץ בפסח או בשר בחלב וכלאי הכרם {שו"ע יו"ד קנ"ה סעיף ג}, שנרחיב על זה בעזרת ה" בשיעורים הבאים.

זאת תורת העולה מן המאמר, שבכל דבר של רפואה לא אומרים בו "אחשביה",

משום שבאמת דעתו רק על אותם סמים, ולכן יהיה מותר אפילו לבריא לקחת תוספי תזונה, ולבלוע אותם אפילו בפסח, שהרי אינו לוקח בשביל לאכול, אלא על מנת להתחזק ולהירפא בו. ובמקום סכנה, לפי דעת הרמב"ם והשו"ע, פשוט שיהיה מותר להאכיל את החולה אפילו איסורים שהם כדרך הנאתו, ורק באופן כשאי אפשר להשיג אותם בכשרות. שנזכה לבריאות ואריכות ימים בבנין ירושלים אמן ואמן.

האם מותר לאכול בסעודה שלישית, ביצה שבושלה בחמין בשרי יחד עם דג?
 ובכן היות ובביצה יש חורים זעירים, כמבואר ברשב"א בב"י {יו"ד סימן צה}, ובשו"ע {סימן צה סעיף ב}, מכל מקום למדנו, שמותר לבשל בכלי בשר שהוא בן יומו, תבשיל של דגים, ויש שרצו לחלק, בין טעם ממש, לבליעה מני"ט, לכן בכהאי גוונא, בין אכילת הביצה של החמין, לבין אכילת דג צריך שיאכל משהו באמצע. וה"י
 יצילנו משגיאות ומתורתו נחזה נפלאות אמן ואמן.

בעניין הדין, "בנמצא הלך אחר הרוב".

שמענו על הימים הסוערים, שעוברים על הקהילות החרדיות באירופה, {בלגיה ואנגליה}, ששם התגלה שנמכר בשר טרף במסווה של בשר כשר. חשוב לדעת שדרך השיעור שאנו לומדים את הנושא יותר בעיון, אנחנו צריכים לכוון שמי שבא לידי חטא בשגגה, יתוקנו אותם חטאים שחטאנו בשגגה. כמו שכתוב "ונשלמה פרים שפתינו", כיום אין לנו בית המקדש כדי להקריב קרבן, אז אנחנו משלמים בדרך של תפילה, והדרך המשובחת והטובה ביותר היא דרך התורה, כמו שכתוב "זאת התורה לעולה למנחה לחטאת", כשיש לימוד תורה, לא צריך עולה וכולי. התורה היא כנגד כולם. לפני שנתחיל נזכיר את מה שלמדנו במסכת חולין, וגם יורה דעה שולחן ערוך, שכל האיסורים של התורה אם התערבו איסור בהיתר, הדין הוא שבטלים בשישים, שדין תורה "אחרי רבים להטות", ואם התערב איסור על ידי בישול בהיתר, אפילו אם זה האיסורים החמורים ביותר כמו בישול בשר בחלב, הדין שהוא אסור באכילה והנאה, וזה רק על בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, אבל בשר טהורה בחלב טמאה, או בשר חיה ועוף בחלב בהמה טהורה, או הפוך, הדין הוא שמותר בבישול והנאה, כך פסקו הרמב"ם והשו"ע, ונרחיב על זה בהמשך בעזרת ה". קודם כל צריך להזכיר שמעולם לא נדע באמת מה עשה אותו רשע בחנות, כדי שנוכל לדעת איך לפסוק לגבי הבשר והעופות שיצאו משם לפני שנודע האיסור, ומה הדין של אותה התערובת בחנות לאחר שנודע האיסור? לכן נלמד היום מה דינו של הבשר שכבר נלקח ויצא מן החנות, ודבר שני, מה הדין של הבשר שנמצא עכשיו בחנות? נקדים את דברי הברייתא פסחים [דף ט עמוד ב], תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהם ואינו יודע באיזה מהם לקח "ספיקו אסור", שהרי הספק שלנו זה בחנויות, שיש להם דין של קבוע, זאת אומרת אני לא מסתכל על המציאות בשטח שסוף סוף יש לי כאן רוב, כמו שלמדנו שהיות והספק הוא בקבוע, זה נחשב כאילו חמישים אחוז מוכרים כשר, וחמישים אחוז מוכרים טרף שזה ספק שקול, שבדין תורה צריך להחמיר, לכן הבשר אסור. ממשיכה הברייתא ואומרת, "ובנמצא הלך אחר הרוב, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי", ואותו בשר שנמצא בקרקע בין החנויות, שהרי בזמנם לא היה אריזה מיוחדת שחתומה עם איזה סוג של כשרות, והיות ולא היה על זה שום

סימן, הדין הוא שהולכים אחר הרוב "וכל דפריש מרובא פריש". אז ככה דעת רבי יצחק מבעלי התוספות, שהדין של הבשר בתוך החנות יש לו דין של קבוע. צריך לדעת, בזמן שאותו אדם קנה את הבשר, לא היתה ידיעה על האיסור, והוא חשב באמת שהכל כשר, לכן יש לדון את כל הבשר שהיה בחנות, כמו דין של בשר שפירש, שהדין כל דפריש מרובא פריש, ואין כאן תורת קבוע. רואים שמעיקר הדין הבשר הוא מותר, ובכל זאת חכמים החמירו עליו, וקנסו אותו שלא יאכל, משום שיש חשש שיטעה, ולא יבדיל בין הבשר שנמצא בתוך החנות, לבין הבשר שיצא מהחנות, וישאל למה זה אסור, ואילו זה מותר. לכן החשש הוא שלא יטעו בזה עמי ארצות. וכמו שלמדנו, שזה לא דומה למה שלמדנו, תשעה חנויות מוכרים בשר שחווה וכולי, כי שם האיסור הוא על החנות עצמה, שהיא ניכרת וגם מובדלת וכולם יודעים שהחנות הזו מוכרת בשר טריפה. משאין כן בבשר שנמצא כבר בחוץ ופירש, הספק לא היה בחנויות, שלא ראיתי שהוא יצא מהחנות, לכן הדין הוא שהולכים אחרי הרוב, ומכיון שהרוב כשר אז הבשר דינו כשר. השאלה היא, למה רבותינו קבעו "בנמצא הלך אחר הרוב", ולא חששו חכמים שאותו אדם יאמר, היות והתירו לי לקחת את הבשר שנמצא ברצפה, אני אלך מחר ואקח מתוך החנות שהיא טריפה, צריך להבין שאנחנו מדברים, על אדם שהוא ירא שמים שבא לשאול בתמימות, ולא יעלה על הדעת שמנסה להתחכם לקנות בכונה ממקום טרף, לכן במקרה כזה חכמים לא קנסו, ואמרו, "שבנמצא הלך אחר הרוב". ואם יש מישהו שבכל זאת רוצה להתחכם עליו נאמר "הלעיטהו לרשע וימות", כתוב "כי ישרים דרכי ה'" וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם" {הושע יד, י}. שנזכה לעשות נחת רוח לבוראנו ולכוון לדעת תורה.

למדנו את שיטת רבי יצחק מבעלי התוספות שהיא הדעה המחמירה, שאותה חנות שיש בתוכה אותה תערובת אסורה, אני דן אותה כדבר קבוע, ממילא גם את מה שפירש אני אוסר, כי אנחנו גוזרים על מה שפירש אטו קבוע. לסיכום יוצא, לדעת הרשב"א ור"ת, מה שנקנה מהחנות עד הזמן כשנודע האיסור הכל מותר. הר"ן מסביר בטוב טעם, שהידיעה על האיסור היא שקובעת, והיא למעשה מתחילה את הדין של הקבוע. אז יוצא שכל זמן שלא ידעתי מהאיסור, הכל נידון אחר הרוב ולא נידון כדבר קבוע, ממילא יש כאן את הדין של כל דפריש מרובא פריש. אבל בזמן כשנודע האיסור יש לזה דין של קבוע, ואפילו שיש לי כאן רוב, שכל מה שיצא מאותה חנות אפילו שפירש הכל נאסר. כי חשוב לדעת מסביר הר"ן, שכל הדין של כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, זה למעשה חידוש גדול, כי במציאות יש לי רוב של תשעה חנויות כשר ואחד טרף, לכן אומר הר"ן כל דבר שהוא חידוש אין לך בו אלא חידושו, ומשעת חידושו ואילך, וכאן ממתי נתחדש הדבר? רק בזמן כשנודע האיסור, ולפני כשנודע האיסור, אני פוסק את הדין של "אחרי רבים להטות", וכאן הכל כשר, כי יש לי רוב כשר.

שיטת הרשב"א בדין של בשר שלקח מהמכולין, שהתערובת שהיתה באותה חנות, הנדון שם זה לא אם קבוע, שאז זה נחשב מצד של כמחצה על מחצה או לא. אלא הנידון באותה חנות, אם הבשר שנמצא שם נחשב ראוי להתכבד או לא. מקור הדין במשנה שם {חולין ז,ה}. צריך להזכיר שוב שאין לנו נתונים מדויקים, אבל מ"מ אנחנו מחמירים לאחר שנודע האיסור, כי לפני שנודע האיסור, גם עליהם יחול הדין "וכל דפריש מרובא פריש". כמו שלמדנו בשיעור שעבר שזה מעיקר הדין, רק שאנחנו מחמירים, כל דפריש אטו קבוע, כדי שלא יבואו לטעות עמי ארצות, ולא יבדילו בין מה שלקחו מהחנות, ובין מה שנמצא עכשיו בחנות, לכן חכמים קונסים אותנו ומחמירים. אז ככה כמו שאמרנו, לפי שיטת הרשב"א, דעת מרן השו"ע {יורה דעה סימן קא סעיף ג} שאנו פוסקים כמותו, שכל החתיכות שנמצאות בחנות אין להם דין של חתיכות הראויות להתכבד, כי לשיטתו אין חילוק בגודל של החתיכה, שכל זמן שהיא לא מבושלת, היא לא נחשבת חתיכה הראויה להתכבד, לכן כשיש בחנות תערובת מיעוט של נבלות וטרפות, ורוב של בשר כשר, שהלכה בדין הזה חד בתרי בטיל, ואפילו חתיכה הראויה להתכבד שפירשה מהתערובת היא מותרת, כי יש לה דין של כל דפריש מרובא פריש. ואילו לשיטת הרמ"א, הוא מסכים רק בדין של תרנגולת בנוצתה שהיא לא נחשבת ראויה להתכבד, היות והיא מחוסרת מעשה גדול לכן היא מתבטלת, אבל לגבי כל חתיכה של טרפה, או של נבלה אחרת כמו סטייק, או שוק שלם, שהיא חתיכה גדולה ומרשימה, שהתערבה אפילו באלף כשרות הכל נאסר, כי לשיטתו אפילו שהחתיכה לא מבושלת, היא לא מתבטלת, כי עדיין היא נחשבת חתיכה הראויה להתכבד.

למדנו את הדין של בשר שלקח מהמכולין, נחזור ונזכיר כמה שיטות בראשונים שקשורה לדין הזה, רבנו הרשב"א מביא את המחלוקת בין רבי יצחק מבעלי התוספות ובין רבנו תם, בדין הזה של בשר שלקח מהמכולין ונודע לנו רק לאחר מכן שהיה בעיה בעצם השחיטה, ואחד הבהמות או העופות שנשחטו נהיתה נבלה, או שנפלה בה טריפה לאחר שכבר חלק מהבשר נמכר, נזכיר כאן מעשה שהיה בירושלים בזמן שרבי שמואל סלנט היה רבה של ירושלים, נערכה סעודת מצווה, שלכבודה של המצוה שחטו בהמה, לאחר שחיתת הבהמה, ולאחר שהפשיטו את העור ממנה, הגיע הזמן לבדוק אם יש חור והריאה נקיה מסירכה, לאחר שהיתה הבהמה באיטליז מצאו שהיה נעוץ על הריאה מסמר, הקצבים לא ידעו להגיד מהיכן הגיע המסמר הזה, לכן שלחו את השאלה למרא דאתרא שהיה רבי שמואל סלנט, ואמרו לו שהבהמה הזאת נשחטה בשביל סעודת מצווה, ושזה גם כרוך בהפסד מרובה, הרב בודק בוחן וקובע, שהמסמר לא הגיע מגוף הריאה שהיתה עוד בפנים, אלא רק לאחר שהוציאו כבר את הריאה, מסביר להם הרב שבזמן שתלו את הריאה על מסמר אז המסמר נפל יחד עם הריאה, וזה אותו מסמר ואם כן הכל

כשר וחלק למהדרין, מכאן לומדים כשיש ספקות צריך להראות אותם לחכם, "איזהו חכם הרואה את הנולד". אשרינו שזכינו ללמוד מחכמת התורה הקדושה.

הראש בפרק גיד הנשה מביא שלוש שיטות, מה זה נקרא חתיכה הראויה להתכבד?

דעה אחת סוברת, כל שהיא חתיכה גדולה, אפילו שהיא מחוסרת הכנה רבה, עדיין היא בגדר של חתיכה הראויה להתכבד, לדעה שניה, איזהו אדם מכובד רוצה שיגישו לו חתיכה כזו של תרנגולת בנוצתה, שמחוסרת הרבה מעשה, לכן היא אינה ראויה להתכבד. דעה שלישית והיא דעת הרמ"א, אפילו אם היא מחוסרת חתיכה, וכל שכן שהיא מחוסרת ביטול, עדיין היא נחשבת חתיכה הראויה להתכבד. בשולחן ערוך {סימן קא סעיף ג} פסק מרן כמו הדעה המקילה, שרק חתיכה מבושלת, וצריכה להיות ראויה להיות מוגשת בפני אדם מכובד, רק אז היא נחשבת ראויה להתכבד.

מכל מקום בדין של בשר במקולין שלא נדון כקבוע, מרן מחלק בין לפני שנודע האיסור, שאז יש לו דין, של כל דפריש מרובא פריש, ואז הולכים אחרי הרוב. אבל לאחר שנודע האיסור, הוא נדון כקבוע, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ואז אין חילוק בין אינו ראוי להתכבד, ולבין ראוי להתכבד, כי האיסור הוא מעיקר הדין. **העולה מן המאמר להלכה.** שכל מה שנעשה עד עכשיו בחנות, לא קונסים על מה שהיה כי הולכים אחר הרוב {הרא"ש ור"ת}. אז יוצא שלדעת רמ"א שמחמיר, שגם אם יש חתיכות גדולות אפילו שלא מבושלות, הם נחשבות הראויה להתכבד, וזה לא משנה אם יש רוב או לא, כי הם לא מתבטלות אפילו באלף. והעיקר כדעת מרן שמייקל, שכל החתיכות של הבשר, אפילו אם זה סטייק גדול, כל זמן שהם לא מבושלות הדין הוא, שמין במינו, יבש ביבש חד בתרי בטיל.

למדנו במסכת זבחים {דף עג עמוד א}, מקשה הגמרא וניכבישינהו דניידן? על ידי שאני לוחץ את אותם בהמות, זה יגרום להם להתפזר, ועל כל אחד מהבהמות הללו שנמשכו, אני יכול לתלות שהיא פירשה מהרוב, וזה באמת כך שיש לי רוב בהמות שהם כשרות לעלות למזבח. חשוב לדעת, שזה לא דומה לכל איסור שמעורב בהיתר, שהביטול מהפך את האיסור להיתר, שכאן חכמים החמירו בדבר חשוב שנשאר באיסורו ולא מתבטל לאחרים, ומימלא כל התערובת אסורה, משאין כן כאן לענין להלך אחר רוב, שאם אני מוציא חפץ מתוך תערובת אני לא נוגע באיסור, אני רק מניח אותו בתוך התערובת, רק מה יש לי לדון על החפץ עצמו מאיפה הוא בא, אז אפילו אם זה דבר חשוב יש לנו להניח שהוא בא מהרוב, יוצא ששאלת הגמרא וניכבישינהו דניידן, שכל בהמה היוצאת אני אומר דכל דפריש מרובא פריש, אז למה באמת שאני לא אלחץ אותם, ומה שפירש אני כן יכול להקריב אותו. על זה אומרת הגמרא קנסינן שאם תתיר לו את מה שפירש, מחר יכול לבוא לקחת מהעדר עצמו שהוא אסור, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. לכן על אותו

יסוד, גם בנידון שלנו נקנוס אותו, ונגזור עליו לא לאכול מהבשר, אפילו שכבר קנה אותו ופירש, כי אטו בשר שנמצא בתוך החנות עצמה, שהוא כבר אסור מדין קבוע, שהאיסור הוא מעיקר הדין. **טוב מכל מקום לסיכום**, לאחר שגזרו חכמים שלא להקריב את הבהמות האלה שנאסרו בגלל הבהמה האסורה, הבהמות האלה הם פסולות להקריב על גבי המזבח, וגם אם כבר הוקרבה אחת מאלה הבהמות בדיעבד, זה לא יועיל, והבעלים יהיו חייבים לצאת ידי חובה בקרבן אחר. לכאורה מכאן ראייה שקונסים על הבשר אפילו שהוא כבר פירש, אטו בשר שנמצא בחנות. באמת מה יענה הרשב"א? התשובה היא, שהרשב"א הבין את הגמרא בזבחים שמדברת על חטאת המתה שנתערבה בתוך העדר, שהגמרא שואלת שם, וניכבשינהו דנינידן, זאת אומרת, נניד ונזיז את אותם בהמות ממש בידיים, ומכח זה הם יתפזרו, באופן כזה אומר הרשב"א פשוט שזה יהיה אסור, משום גזירה שמא יקח ממקום שהם מקובצים שזה מקום קבוע, שהאיסור מעיקר הדין, ולא מצד קנס, כמו שלמדנו "כל קבוע כמחצה על מחצה דמי". וגם יהיה אסור לקבץ את הבהמות במקום צר, כדי שילחצו ויזוזו, שאז יתחילו לצאת מהרוב, ועל כל בהמה שתצא תגיד, כל דפריש מרובא פריש, זה אינו, כי על ידי זה הוא גורם להם בידיים שיתפזרו, באופן כזה יש לגזור, שמא יקח מן העדר עצמו שזה קבוע, שהאיסור הוא מעיקר הדין. שאם נתיר לו, יבוא לעשות מחר בידיים, ויוציא את הבהמה ממש מהעדר, לכן חכמים חששו והחמירו. שרק באופן שהבהמה יצאה מעצמה, או על ידי גוי, ולא ראיתי כי לא היה בפני, אז פשוט הדבר שלא קונסים, ועל זה אני אומר, כל בהמה היוצאת, כל דפריש מרובא פריש.

מסכת זבחים {דף עד עמוד א}, אומרת הגמרא בשם רב, טבעת של עבודה זרה שהיא אסורה בהנאה, שנפלה לתוך תערובת של מאה טבעות, הדין הוא שכל התערובת נאסרת, והטבעות אסורות בהנאה, ואותו סוחר יהיה אסור לו למכור טבעות מאותה תערובת, אבל אם טבעת אחת פירשה לחוץ, והתערבה אותה טבעת בתערובת שניה בטבעות אחרות, האם יהיה מותר לסוחר למכור מהתערובת הזאת או לא? התשובה היא שמותר יהיה לסוחר למכור מהתערובת השניה, משום שידוע שספק של עבודה זרה אסור, ואילו ספק ספיקא של עבודה זרה, זה כבר יורד לדרגת היתר. כי ספק אחד שאולי בטבעת שהוא מוציא היא בכלל לא מהתערובת הראשונה, וספק שני שגם אם נאמר שכן, אולי היא לא הטבעת האסורה, והיא הטבעת המותרת. על כל פנים מקשה רבי יצחק מבעלי התוספות, למה צריך בכלל להתיר מצד ספק ספיקא, הרי הטבעת הזאת היא פירשה, וכל דפריש מרובא פריש. והוא מתרץ כך, שאם נתיר את הטבעת שפירשה, חששו חכמים שאותו אדם לא יבא להבדיל, ויאמר מה ההבדל בין מה שלקחתי, לבין מה שנמצא עכשיו בתערובת, שהרי זו הטבעת יצאה בחבילה הזאת, ממילא יכול לטעות, ולקחת מאותה חבילה שיצאה משם הטבעת, לכן קנסו חכמים כל דפריש אטו דבר קבוע.

והאמת שגם את הראיה הזו דוחה הרשב"א, ואומר שבדין של הטבעות, הטבעת נפלה מתערובת לתערובת אחרת, ואי אפשר לומר כאן כל דפריש מרובא פריש, כי אני גם ראיתי בעינים איך הטבעת הזו התגלגלה ונפלה לחבילה אחרת, לכן במקרה שהוא הפריש בידים, או שפירש בפניו, שזה כבר לא מצד קנס, האיסור הוא מעיקר הדין של כל קבוע, כמחצה על מחצה דמי.

השכרת דירה או רכב לאנשים חילוניים.

אדם שהוא שומר תורה ומצוות, יכול להשכיר חדר בביתו, אפילו שהשוכר שהוא חילוני, מכניס לשם מאכלים לא כשרים. הוא הדין שיכול להשכיר לאותו חילוני דירה שאפילו לצערנו הוא מחלל שבת בדירה, ומבשל שם גם מאכלות אסורות, שמכל מקום אין כאן איסור שנעשה בגוף הבית, ואין גם איסור של מסייע בידי עובר עבירה. וגם בעזרת ה"קיים סיכוי ותקווה טובה שעל ידי זה נוכל לקרב את אחינו הטועים. מכל מקום לאחר שהתחלף אותו שוכר, ידאג לנקות את הדירה כמו שצריך, שלא יגרם חלילה מכשול. אבל לא ישכיר לו רכב, אם יודע שהוא מחלל שבת.

בעניין איסור מאכלות אסורות.

אדם שאוכל מאכלות אסורות, גורם שנאחזת בנפשו רוח טומאה, שזה טמטום של רעל רוחני, שימשוך אותו אחר החטאים, ויצא לתרבות רעה. כמו שכתוב {ויקרא יא, מג} "ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם", ולמדה על זה הגמרא, {יומא דף לט עמוד א} על עבירה מטמטמת ליבו של אדם, שאפילו אם נטמא מעט, מטמאין אותו הרבה. כתב הרמ"א על פי הרשב"א, שלכתחילה לא יניקו תינוק מן הכותית {יו"ד סימן פ"א סעיף ז}. ומה שידוע שמעיקר הדין, אם קטן אוכל נבלות אין מצווין להפרישו, אבל מכל מקום צריכים להפריש אותו, כדי שלא ינזק, או יפגע לכשיגדל, שיוליד בו טבע רע, כמו שלמדנו, במסכת יומא {דף פב עמוד ב} מהמעשה של רבי עם מעוברת שהריחה וכולי. ובתוספות מסכת ע"ז {דף י עמוד ב} עם מעשה של רבי שהחליפה אותו אימו עם אנטונינוס, והניקה אותו, ולבסוף שהתגייר ולמד תורה וכולי. בעזרת ה"שנזכה להתקדש מעט, כדי שיקדשו אותנו הרבה. כמו שכתוב {ויקרא יא, מד} "והתקדשתם והייתם קדושים".

האם צריך לברך גם אם אוכלים בשר לא כשר?

ראשית, צריך להבין, שרוב הברכות הם כמעין אמירת תודה לבורא עולם, שבזכותו גידלנו את האוכל, ועכשיו אנחנו יכולים לאכול אותו, וזה הרעיון של המצווה בברכה. אלא שיש סוגי מאכלים שהם אסורים, אם זה בשר טמא של בעלי חיים ועופות, ודגים וכו'. הרמב"ם {ברכות א, יט}, {שו"ע קצו, ב. רד, ט}, או שאוכל אוכל כשר, אבל בזמן שאסור לו לאכול, כגון שאוכל בתענית, או בין בשר לחלב, וכו'.

עלינו לדעת, אם אותו אדם במצב של סכנה, ויהיה חייב לאכול מאכלים אסורים, כדי להינצל, הרי שהוא אוכל בהיתר, וגם מקיים בזה מצוה "וחי בהם", לכן צריך לברך עליהם בזמן שאוכל אותם. ורק באופן שאותו אדם שנאלץ לאכול, והוא סולד, ומרגיש גועל, ולא נהנה מאותו מאכל האסור, הדין הוא שאינו צריך לברך.

העולה מן המאמר להלכה, באופן שהאוכל כשר, והאיסור הוא רק בזמן או במקום, כמו שהזכרנו, אם אוכל מחוץ לסוכה, או לפני הבדלה וכו', כמובן שהדין הוא שצריך לברך על הנאתו מהמאכל. ואפילו אם אכל בתוך שש שעות מאכילת בשר, ושכח ובירך שהכל על חלב, נכון לטעום מהחלב, הואיל ויש סוברים שאין בזה איסור כלל, אז עדיף לנהוג כמותם, מאשר להיכשל באיסור ברכה לבטלה. {תוספות, מרדכי וראבי"ה}.

במסכת בבא קמא {דף צד עמוד א}, רבי אליעזר בן יעקב אומר הרי שגזל סאה של חיטים... ואפאה והפריש ממנה חלה... על זה נאמר {תהילים י, ג} "ובצע ברך" וכו'. צריך להזכיר, שהדוגמא שהביאה הגמרא עוסקת בחלה גזולה, שזה עבירה של בין אדם לחברו, ומדובר על אנשים עם מידות רעות ומושחתות שעושים במזיד, בשביל לנקות את מצפונם, כדי להכשיר את המאכל, שעליהם נאמר הפסוק הזה. וגם צריך לדעת, כמו שלמדנו שזה מחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד, על הבנת דברי המשנה במסכת ברכות {ז}, א}, שהראב"ד הבין בפשטות שלא אמרו שאין מברכין, אלא שאין מזמנין וכו'. אז לכן בידון שלנו שאנו עוסקים באנשים שהם מתחזקים, ומרגישים שמחה וגם התקרבות רוחנית בזמן שהם מברכין, אז כמובן שלכתחילה עדיף שיברכו את הברכות על המאכלים הכשרים. מכל מקום אם הם במסלול של התחזקות ועדיין רוצים לברך, אין למנוע מהם, ויכולים לברך כל זמן שהם נהנים מאותו מאכל האסור {הראב"ד והרא"ש}. וצור ישראל יצילנו משגיאות אמן ואמן.

בעניין ברכה של גוי על האוכל, ואיסור הזכרת ה' לבטלה.

גוי יכול לברך על אכילתו בנוסח שלו, רק שמתכוון שהוא מברך את האחד והיחיד שהוא בורא עולם, וכמובן שאסור לו לאכול מאכלים שאסורים לבני נח, כמו "אבר מן החי" וכו', שעל זה הוא מתחייב מיתה. כמו שלמדנו בגמרא בבא קמא {דף צד עמוד א}, וגם סנהדרין {דף ו עמוד ב}, שיש מניעה מיוחדת לברך על דבר שהוא גזול כמו שכתוב בתהילים {פרק

י פסוק ג, "בצע ברך נאץ ה", ומסתבר שאותו רעיון נאמר גם על גוי. {הרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה ד, וגם הלכות מלכים פרק י הלכה ג}. **העולה מן המאמר להלכה**, שגוי יכול לברך על מאכלות אסורות מכיוון שאין איסור בזה לבן נח, ואדרבה הוא מחויב מחמת שדבר זה מובן בשכל, מצד של איסור מעילה וגזל. אבל כמובן שאין עליו חיוב גמור בברכת הנהנין כמו אצל ישראל. למדנו במדרש שאברהם אבינו הרגיל שגם גויים יברכו, משום שיש בזה קידוש ה" גדול. לכן מוטב שיברכו בלשון לע"ז ולא ללמד אותם על הכוונות שיש בשם ה". הדין הוא שהשומע יכול לענות אמן אחר הברכה של הגוי {הרמ"א או"ח סימן רט"ו סעיף ב}, וכמו כהן שברך על פרי תרומה אע"פ שלישראל זה אסור. חשוב לדעת שבני נח לא מצווים על הזכרת שם ה" לבטלה, שהרי סוף סוף הגוי הזכיר את שם ה" בדרך של שבח וברכה, ולא שייך בכלל לומר שזה ענף ממצות "ברכת ה". "וה" יתברך יצילנו משגיאות אמן".

מסבירים חכמי המוסר שהכשר האדם הוא כמו ההכשר של הכלי.

אדם בעולם הזה מכין את עצמו כמו כלי, כדי שיהיה לו בית קיבול. שכלי נאסר ישנם ארבעה דרכים איך להכשיר אותו, שזה מקביל לארבעה חילוקי כפרה שיש לאדם, השלב הראשון בהכשר כלים שהוא קל, זה כלי זכוכית, שידוע שהם לא בולעים, לכן אם אדם עבר והשהה חלב בשיעור של הזמן האסור, התקנה של אותו כלי שמספיק להדיח ולשטוף אותו טוב, במקביל לזה אדם שחטא חטא קל, שעדיין לא נבלע בגופו איסור החטא ממש, ההכשר שלו זה לקבל יסורים קלים כמו כאבי ראש וכדומה. השלב השני שהוא עולה בדרגת חומרה, כלי שבישלו בו על האש דבר אסור, שהאיסור נבלע בתוך הכלי, תקנתו של אותו כלי זה על ידי הגעלה במים רותחים על האש, מקביל לזה אדם שחטא בחטא חמור יותר, שטיפה חיצונית כבר לא תועיל, אז הוא מקבל יסורים של דלקות וחום בגופו. השלב השלישי שהוא חמור יותר, כלי שנבלע בו איסור שהוא על האש בלי שום אמצעי, תקנתו והכשרו היא על ידי ליבון, שרק כך יהיה אפשר להוציא את האיסור שבלוע בו. במקביל לזה אדם שחטאיו כבר מושרשים בו, שהוא צריך ליבון, אז הוא מקבל יסורים שצריך להוציא איברים מגופו, ולעבור השתלות, ה" ירחם ויציל. השלב הרביעי שזה כלי חרס שנאסרו שאפילו ליבון לא יועיל להם, תקנתם זהו שבירתם. במקביל לזה אדם שעבר על איסורי כרת חמורים, והשתרש בחטאים, תקנתו היא במיתה. עלינו לדעת, שה" יתברך אינו חפץ במיתתו של האדם, "כי אם בשובו מדרכו וחיה". ברוך ה" שזכינו שהתורה שלנו הקדושה שהיא ניקוי יבש, מנקה ומטהרת אותנו מההשפעות של הגוף החומרי, ומשרה עלינו ישוב הדעת. שנזכה לקדש את עצמנו באכילה ושתיה, על ידי שנתכוין לאכול לא בשביל הנאת הגוף, אלא בשביל עבודת הקודש, לכבוד ה" יתברך.

עתיד החזיר להיות מותר באכילה.

מסכת נזיר [דף כג עמוד א] דרשה הגמרא את הפסוק {במדבר ל, יג} "ואם הפר יפר אותם אישה" וכולי. וכשהיה מגיע רבי עקיבא לפסוק זה היה בוכה, ומה מי שנתכוין לעלות בידו בשר חזיר, ועלה בידו בשר טלה, טעון כפרה וסליחה, המתכון לעלות בידו בשר חזיר, ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה. נלמד מכאן החומרה של בשר חזיר, שהשתמש בו רבי עקיבא בשביל דוגמא, היות והוא הסמל של מאכלות אסורות שעליו נאמר לשון של ארור. וזה גם נלמד, במסכת גיטין {פד, א}, קידושין {פא, ב}, יומא {פב, א} {פג, ב}, חולין {קו, א}, נדרים {יג, ב}.

צריך לזכור, שאנחנו עם ישראל מקדשים את העבר, העתיד, וההווה, שזה למעשה כנגד סימני הטהרה שלנו, שהם מעלה גרה, שזה בחינת העבר, ומפריס פרסה, שזה בחינת העתיד. ומלכות ישמעאל שהם מקדשים רק את העבר, הם כנגד הגמל שהוא רק מעלה גרה. ומלכות אדום, שהם כנגד החזיר, שזה רמוז בסימנים שיש בחזיר, שהוא רק מפריס פרסה, היות וכל מהותם, זה לחיות ולרדוף אחר הישגים, בשביל לספק את תאוות החומר, שזה כנגד העתיד, שזה רק מה שמעניין אותם. צריך להסביר לאחיותינו, בנות ישראל הצדקניות בדורות שלנו כיום, שלא להימשך וללמוד מתרבות הגויים, ששקועים בתאוות החומר וההישגים של אמריקה, שזה מה שגורם לפירוק משפחות, שעליהם נאמר במשלי {יא, כב}, "נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם".

מכל מקום צריך לחקור איך יתהפך שהחזיר שהוא כזה משוקץ, יהיה מותר לנו באכילה לעתיד לבא, הרי זאת התורה לא תהיה מוחלפת? נקדים את הגמרא מסכת שבת {דף עז, ב}, אומרת הגמרא שלושה כל זמן שמזקינין מוסיפים גבורה, ואלו הן, דג, נחש, וחזיר. שכידוע הזוהמה שיש על שלושתם, שהיא חזקה מאוד, ודווקא מתוך זה במקביל, זה גם מעיד על שורשים גבוהים שלהם, בעולמות עליונים. ולפי זה צריך להסביר, שכל הבעלי חיים אפילו שאינם טהורים, יש להם שורש ואחיזה בקדושה, והם מתקיימים על ידי תגבורת של חסדים שגורמת לנתק מעליהם את הדינים, והראיה המפורסמת זה "פני אריה", "פני נשר", שהם חקוקים במרכבה. ואילו החזיר מצד טומאתו וזוהמתו, משופע בהרבה דינים, ונמצא בעמקי הקליפות, דינו חמור יותר, וזה החידוש שיהיה לעתיד לבא, שהקדוש ברוך הוא יעביר את רוח הטומאה מהארץ, ויטהר את החזיר ויחדש את בריאתו בשני סימני טהרה, שיהיה גם מעלה גרה, ואז יתוקן החזיר לגמרי. לכן נקרא שמו חזיר, משום שעתיד הקדוש ברוך הוא להחזירו לישראל, שנאמר על דרך הסוד, שיש מלאך ששמו חזריאל, שלעתיד לבא הוא יתהפך, ויחזור אל שורשו, שהוא מקום הגבורות מצד הקדושה, ואז יתוקן העולם, וממלא לא יהיה יותר קטגור, אלא יהיה סנגור לזכות עם ישראל. כמו שלמדנו במדרש שוחר טוב על תהלים {קמו, ז}, שכתוב, ה' מתיר אסורים, שכל הבהמה הטמאה בעולם הזה, וגם הטומאה החמורה של נידה, בין אשה לבעלה, מטהר אותם הקב"ה לעתיד לבא, כמו שכתוב {יחזקאל לו, כה} "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" וכולי, שעל זה אומר קהלת {א, ט} "מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה

הוא שיעשה", וכך הוא רצונו יתברך, שנראה ממש נפלאות מהקצה לקצה, כמו שלמדנו בגמרא {פסחים נ,א. בבא בתרא י,ב}, אמר ריב"ל שנכנס בחייו לגן עדן, עולם הפוך ראיתי, "עליונים למטה ותחתונים למעלה". אנחנו תפילה, שיחזיר הקב"ה על אויבנו את מדת הדין, ואז נזכה להגשמת הפסוק, {ישעיה יא, ט} "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", בבנין ירושלים אמו ואמן.

בעניין הכלל של "כל יתר כנטול דמי".

כתוב במשנה מסכת בכורות {דף מ עמוד א}, בהמה בעלת חמש רגלים, או שאין לה רק שלוש הרי זה מום וכולי. אומרת הגמרא [חולין דף נח עמוד ב] אמר רב הונא לא שנו אלא שחסר ויתר ביד, אבל חסר ויתר ברגל טריפה נמי, משום כל יתר כנטול דמי. בשולחן ערוך {יו"ד סימן נה סעיף ד}, מחלק מרן בין למעלה מן המרפק שזה הארכובה ולמעלה, שהיות ואותו איבר מיותר זה נחשב טרף, ואילו מתחת למרפק אם יש תוספת של היד, הדין שזה מותר. צריך לזכור, כשיש סירכה מחברת בין אונה לאונה, לדעת רמ"א זה טרף, לדעת מרן, רק אם זה מעבר אחד לשני שלא כסדרן זה טרף, אבל אם סמוכה לחברתה כסדרן הדין הוא שהיא כשרה. {שולחן ערוך יו"ד סימן לט סעיף ד}. חשוב לדעת שבריאיות יש שלוש אונות מכל צד כמו כף היד, ומערכת החיסון של האדם נמצאת בריאות, וכדי לשמור על גוף בריא, צריך לדעת ללמוד איך לנשום, שעל ידי שמנענעים את החזה מתרפית הריאה וזה מונע שלא יהיה לחות בריאות.

הכלל המפורסם שהלכה כרב באיסורא וכשמואל בדיני {בממונא}.

ישנו כלל ידוע בעניין מחלוקת רב ושמואל, הלכה כרב באיסורי, וכשמואל בממוני. {בכורות דף מט עמוד ב}, חוץ ממקום אחד {פסחים עו, א}, שבו הלכה כשמואל גם באיסורי, וזה בעניין של "תתאה גבר", שאם יש מאכל אסור שמונח על גבי מאכל שמותר, הדין הוא לגבי המאכל התחתון שהוא זה שקובע, שאם התחתון חם הוא אוסר את העליון, ואם העליון חם, אינו אוסר את המאכל התחתון רק כדי קליפה, היות והמאכל התחתון שהוא קר הוא זה שגובר. דרש הבן איש חי צוק"ל, שהקב"ה היושב למעלה אומר לנו "שובו אלי ואשובה אליכם", ואנחנו שנמצאים בעולם התחתון בחשכת הגלות, מבקשים סיוע "משכני" ואחרי כן "אחריר נרוצה". ואז יהיה "השיבנו ה'" אליך ונשובה", מתחננים לקב"ה ואומרים לו שידוע

שהלכה כמותו בכל מקום ובכל זמן, אבל יש יוצא מן הכלל, בעניין "תתאה", "עילאה", הלכה נפסקה "תתאה גבר".

ההסבר המקובל קשור ומעיד על שורש נשמתם של רב ושמואל, שגורם להשפיע על התכונות ועל הידיעות של שני האמוראים ענקי הרוח האלה. רב שהיה רגיל לדקדק בהוראה של איסור והיתר, זה העיד על שורש נשמתו לכן סמכו עליו ופסקו כמותו באיסור והיתר. ואילו שמואל היה משכיל לרדת לעומק ולדקדק בדינין, לכן סמכו עליו ופסקו כמותו בהוראות של דינין.

למדנו את הסוגיה בבא קמא {דף עה עמוד א} מודה בקנס ואחר כך באו עדים, לדעת רב פטור, {את הקרן הוא חייב לשלם בכל מקרה}, ולדעת שמואל יהיה חייב גם על הקנס. אנחנו מייחלים שהלכה במחלוקת הזו תהיה כדעת רב, ולא כדעת שמואל, ששמו רמוז בפסוק בתורה {במדבר כד, כג} "אוי מי יחיה משומו אל", שאם תיפסק הלכה כדעת שמואל שמודה בקנס ואחר כך באו עדים שהדין הוא שחייב, {שכונת הדבר על המשפט העליון} מי יכול לחיות?, לכן הלכה בזה חייבת להיות כדעת רב, שמודה בקנס ואחר כך באו עדים שפטור.

האדם נברא שמים וארץ, שזה בחינה של איסור והיתר.

כתוב בתורה {בראשית ב, ז} "וייצר ה' אלוקים" וכולי. שהאדם נברא שתי יצירות, יצירה גשמית שזה בחינת "ארץ" והיא של "איסור" בעולם הזה, ויצירה רוחנית שזה בחינת "שמים" שהיא של היתר לעולם הבא. והחיות של האדם שהיא "נקבים" שזה בחינת איסור, כמו שכתוב {יחזקאל כח, יג} "תופיך ונקביך בך ביום הבראך כוננו", וחלולים" שזה בחינת היתר, כמו שכתוב {ישעיהו ב, יט}, "ובאו במערות צורים ובמחילות עפר" וכולי. ושניהם חיוניים לחיות של האדם, ועל זה מסביר מרן הבית יוסף בספרו מגיד מישרים, כי ברא העולמות שנקראים אדם על ידי ספירת החכמה, וברא שם "נקבים" שהם צינורות המורידות את השפע, "שאם יסתם אחד מהם", הכוונה שאם יסתם צינור אחד של חסד מיד יחרב העולם, "או אם יפתח אחד מהם" שאם יפתח צינור של גבורה יותר ממה שצריך, לא יוכלו להתקיים הספירות בכל העולמות, וישרפו באש של הגבורה ויהיו גזרות קשות, לכן צריך להתפלל לה" יתברך שהוא המקור של הרפואה, על שלושים ושתים צינורות שהם כנגד "לב" נתיבות של חכמה, ועל חמישים שערים במוח, ועל שבעים ושתים גשרים בגוף שמחברים בדיוק להפליא אבר באבר. ולא לסמוך על רופא בשר ודם, שרומז על דיני המלכות התחתונה שהם רפויים, שמחפשים כל הזמן לזרוע כדורים בגוף, וחושבים שזה יצמיח ישועה, כמו שכתוב "זרוע צדקות מצמיח ישועות", שהישועה באמת נעשית רק על ידי צדקה וחסד. אנחנו מתפללים לסייעתא דשמיא, "כי ה' אלוקיך הוא ההולך עמך" לא ירפך ולא יעזבך" {דברים לא, ו}. "עושה גדולות ואין חקר נפלאות עד אין

מספר" {איוב ה, ט}. כתוב "ה" בחכמה יסד ארץ" וכולי [משלי ג, יט]. "גלוי וידוע לפני כסא כבודך", כמו שכתוב {דניאל ב, כב}, "הוא גלא עמיקתא ומסתרתא" וכולי. הקב"ה ברא את האדם בחכמה, כמו שכתוב באיוב {י, י}, "הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני", ופסוק [יא] "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני", למדנו על יצירת הוולד בגמרא {מסכת נידה דף ל, ב}. הקב"ה ברא את הנקבים במערכת העיכול ולא בראש. זה הרעיון של המצווה בברכת "אשר יצר" שיש בה ארבעים וחמש תיבות, שזה גימטריה "אדם", ושהיא כנגד "ספירת החכמה", שהרי האדם נברא מטיפה סרוחה, וברא בו "נקבים" לנקז את הפסולת, ברא לו עפעפים כדי שיוכל לעצום את העינים, וכדי לשמור על הלחות שבעינים. הלשון שהיא חותכת את האותיות, הקול והדיבור מהקנה, הגרגרת שזה הטבעות של הגרון, יש כמה דלתות, כדי לשמור על הפה מלשון הרע ומדברים אסורים. הגוף של האדם, מחולק לשלושה חלקים, כנגד עיקר הבית [ביהמ"ק] שמחולק לשלושה, הראש שהוא המוח הוא המשכן של הנשמה, שזה כנגד קודש הקודשים, המוח של האדם צריך טמפרטורה עם לחות מסוימת כדי לעבוד נכון. מהצוואר עד החזה שזה מקום הלב והריאות, הוא כנגד ההיכל, שהיו בו השולחן והמנורה. הריאות מתנועעות בזמן שאדם נושם נכון, הוא שומר שלא יצטבר על הריאות נוזלים, ומימלא זה גורם ללב לעבוד בצורה נכונה. לריאות יש אונות כמו כף היד, שלוש אונות מכל צד כמו אצבעות. והחלק השלישי מקום אברי העיכול, שהם כנגד מקום העזרה שהיה בבית המקדש. הקיבה של האדם פועלת בחכמה רבה. צריך לזכור ההבדל ביננו בעלי החיים זה לא רק בדרך העיכול, זה גם דרך מבנה של הציפורנים, של בעלי החיים, הציפורנים נמצאות מאחורי הבשר, כדי שיוכלו לתפוס את הטרף שלהם. משא"כ אנחנו מוקפים כתנות אור, הציפורנים נמצאות על הבשר עצמו. כתוב בזוהר שיש ארבעה סוגים של מרה, גוף בריא יש לו מרה לבנה. אדם כעסן יש לו מרה אדומה, מרה ירוקה או צהובה זה מעיד על מחלות של זיהום, מרה שחורה מעידה, שהכבד כבר לא מתפקד כראוי ואדם כזה הוא חולה מאוד ה" ירחם. דוד המלך אומר בתהילים "אברך את ה" אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי" {תהילים טז, ז}. הכליות של האדם שהם מימין ומשמאל, הם באורך של עשרה סנטימטר, ורוחב של חמש סנטימטר, ויש בהם מיליונים "שמסננות" את הנוזלים בגוף, לכן צריך לשתות כמו שצריך כדי לשמור על הנוזלים כדי שהכליות יהיו תקינות. צריך לדעת שהכליות עוזרות למערכת העיכול, על ידי שמחממות את הבטן התחתונה. הכבד מימין והטחול משמאל תפקידם לקרר את הבטן והקרבים כדי שלא יתייבשו. הטחול הוא איבר המחובר למערכת החיסון, שתפקידו לסנן את התאים הפגומים, שעל ידי זה גורם לאיזון, ומפיג את כל החרדות והמתחים. האוכל שבימינו רובו מתועש ומזיק, לכן זה גורם להשפיע על הטחול של האדם ומפיל אותו בעצבות. ואם אוכלים נכון אז זה משפיע על הטחול בכיוון החיובי, שגורם לשמחה והומור, לכן נקרא הטחול בלשון של "צוחק". ישתבח שמו כמה חכמה יש בגוף של האדם, שהוא יודע לרפא את עצמו אם הוא מקבל את הדברים הנחוצים. איוב אומר "מבשרי אחזה אלוה", ישתבח שמו לעד שנתן לכל איבר בגוף את הטמפרטורה שלהם

הוא זקוק, הלב הוא האחראי הראשי להפעיל את הדופק בכל העורקים והוורידים, יש מיליונים של ורידים של דם שמלווה עם דופק, הדם זורם מהלב עד קצות האצבעות וחוזר בחזרה. זה ממש פועל באדם כמו האור של הספירות, שהם דוגמת העולם העליון, כמו שיורד האור דרך ספירת הכתר לחכמה, וכן על זה הדרך עד המלכות, ומשם זה חוזר בחזרה עד הכתר, כמו שאומר איוב {יט, כו} "ומבשרי אחזה אלוה", "מה רבו מעשיך ה" כולם בחכמה עשית" {תהילים קד, כד}.

היצר הרע נמצא במקום של אכילה ושתייה.

כתוב {שמות לב, ו} "וישב העם לאכול ושתו ויקומו לצחק", שזה מה שגרם לחטא העגל, מכאן שהיצר הרע נמצא בימים שאוכלים ושותים, ולכן צריך להיזהר מאוד בדבר. מסביר החתם סופר שהיצר הרע יושב על שלוש רגלים שהם, שוחטים, סופרים, וחזנים, ששלושתם בזמן שאין בהם יראת שמים, הם יכולים להגיע לדרגות של שיא השחיתות בעבודת המידות, שזה גורם להכשיל את הציבור. חשוב להזהיר את הציבור בזמן שיוצאים לבתי מלון, מסעדות ומקומות ציבוריים, שלעולם אי אפשר לדעת מה אדם מכניס לפה, כתוב בתורה {שמות כב, ל} "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו", מכאן נלמד שצריך להקפיד בשדה יותר מאשר בבית, כי "בשדה" שזה "בחוץ" יש תמיד תחושה של הפקרות, שזה בחינת "למתים חופשי", אנחנו קוראים לזה התחדשות לנפש, שאנחנו מעשירים את הרוח, ואילו הם ממש מתים רוחנית, אוי כמה שהם שונאים לשמוע דברי מוסר, ומתגלה הכיעור שבנפש שלהם בזמן שאותם עמי הארץ יוצאים "לחופש", אם זה לבתי מלון ומסעדות, שמעמיסים כמויות של מזון צלחת על גבי צלחת, שצריכים לטעום מכל דבר שמכניסים לפה, כאשר בפועל הם לא אוכלים אפילו רבע מהכמות, ולצערינו לאחרונה גם בציבור החרדי נכשלים בזה. כתוב {קהלת ו, ז} "כל עמל האדם לפיהו וגם הנפש לא תמלא", שכל מצוותיו ותורתו של האדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו, כתוב [איוב ב, ד], "עור בעד עור, וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו", אפשר להסביר את הפסוק כך, שבצעירותו של האדם הוא נחשב "עור בעד עור", אין אצלו הבדל בין אסור למותר, הן מבחינת דיבור והן מבחינת מאכל, ע"ד זה גימטריה "בטחון" עם הכולל, שרומז שהוא בוטח בעצמו ורוצה לספק את הצד החומרי. אבל בזמן בגרותו שהוא כבר בדרגה של "איש" אז, "כל מה שיש לו יתן בעד נפשו", הוא ממש רעב וצועק למזון רוחני, וכאן הביטחון הוא כבר בצד האמיתי שהוא הרוחני. וזה הרעיון גם של הפסוק "מוות וחיים ביד הלשון" וכולי, {משלי יח, כא}. אפשר גם לדרוש את הפסוק כך, שבזמן שאדם רוצה לנצל את פיו ודיבורו כדי להתפרנס בדרך החומרית, אז "הנפש לא תמלא", ואותו אדם לעולם לא יבא לידי סיפוק, מבחינת "בכל עצב יהיה מותר" [משלי יד, כג], וישלטו עליו הקליפות האלה שנקראים "בשן" "ארגוב", "סיחון", ששולטות בתאוה החומרית, כמו שכתוב

{דברים ג, יג} "כל חבל הארגוב לכל הבשן ההוא יקרא רוח רפאים", "ההוא" רומז לשם של "סמאל", שהוא המלאך ששולט על כל המקומות של הקליפות והחיצונים שהזכרנו, שהם שולטים על אנשים שחיים על תאוות חומריות. לכן טוב שישים האדם את עצמו כאלם, שבזכות זה יהיה לו סיעתא דשמיא ומהשמים יצילו אותו מדיבור של לשון הרע, וגם מאכילת דברים אסורים, ויזכה לעבוד את הקב"ה "בשמחה ובטוב לבב מרב כל". עלינו להזכיר את החשיבות שיש לקיים סעודת "מלווה מלכה" שגם מועיל לתיקון הברית, "ברית" זה ר"ת, יזהר, תמיד, בסעודה, רביעית. ויקיים בהידור את סעודת "מלווה מלכה", שיש בזה רמז לישועות גדולות, כמו שכתוב [תהילים קיט, קיז] "סעדני ואיושעה ואשעה בחקיך תמיד", ובזכות זה כמו שהזכרנו זוכים להינצל ולהיות מוגנים מהקליפות שנקראים "בשן" "ארגוב", "סיחון" ששולטות על התאוות החומריות, הרחבנו בשיעורים קודמים שזה גם כנגד התפילין. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו יראנו נפלאות", בבנין ירושלים אמן ואמן.

הרעיון של "תרנגולת בנוצתה" שהיא תחפושת של המלכות שנמצאת בכיסוי.
 למדנו שהמלכות ענינה לחשוף את קיומו של המלך, לכן בעוונותינו הרבים כיום מלכות ה', שזו שכינה מתפלשת בעפר שמחכה להיות מומלכת על ידי עם ישראל, שהיא כמו כרעי תרנגולת שלא יציבה על רגליה, וזה כמו משענת על קנה רצוף. לכן "המלכות" נקראת שאין לה מגרמה כלום. חשוב להזכיר המקור של האמירה "בלכה דודי" של רבי שלמה אלקבץ "התנערי מעפר קומי", כמו שכתוב בנביא ישעיהו {פרק נב, ב} "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים" וכולי, כוונת הדברים לכנסת ישראל שהיא רעייתו של הקב"ה, שהוא קורא לעם ישראל להתנער מחיי השפלות של הגלות, ולחזור לחיות לאור התורה הקדושה בארץ ישראל. מסביר הבן איש חי את הפסוק "התנערי מעפר קומי", בדרך של משל, לאדם שהלך ברחוב וראה תרנגולת שהיא מתפלשת בחול בעפר, כשראה את העפר ולכלוך דבוק בה ריחם עליה, רצה להביא מברשת ומלקחיים כדי להוציא מעליה את העפר והלכלוך שהיה על הנוצות שלה, ולפני שהביא את המברשת, נעמדה התרנגולת מול השמש, שהתייבש הלכלוך מעליה ניצרה את עצמה, וכל העפר והלכלוך עפו ברוח והיא חזרה להיות נקיה כבתחילה. צריך לזכור שזו דרך של תשובה אמיתית שנעשית באתערותא דלתתא, שיש לה כוח של רושם עצום בשמים. לכן מובן על דרך הרמז למה "המלכות" שהיא כדמות "תרנגולת בנוצתה", שלא עולה על "שולחן מלכים", כי לצערינו זה המסמל את החושך, כיסוי והסתר של הגלות.
 בעזרת ה' אנחנו תפילה שבקרוב "התגלות המלכות" תהיה בדמות של התרנגולת בלי הנוצות שלה, ואז נזכה שתעלה על "שולחן מלכים", ויקוים הפסוק {תהילים קב, יד} "אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד" בבנין ירושלים אמן ואמן.

שלמי תודה וברכה לכבוד התורמים היקרים.

ר" בנימין יהודה בן רחל ראנטשה ומשפחתו הי"ו
 ר" שלמה רוזנברג ומשפחתו הי"ו
 ר" יונה רייך ומשפחתו הי"ו
 ר" יוסף חיים גרשו הכהן ומשפחתו הי"ו
 ר" אהרן הכהן ומשפחתו הי"ו
 ר" יוסף זופניק ומשפחתו הי"ו
 ר" אליהו ליבוביץ ומשפחתו הי"ו

להצלחת כל משפחת שומשונוב.

מתתיהו בן שושנה וסיון בת חביבה
 דניאלה ברטה בת סיון
 טליה שושנה בת סיון
 מוריאל בת שבע בת סיון
 שלמה סמי בן שושנה ויסמין בת יפה
 עידו בן יסמין
 אביתר בן יסמין
 עידן בן שושנה
 לרפואה שלמה שושנה בת בלהה
 להצלחתם ולהצלחת כל יוצאי חלציהם,
 ובכל אשר יפנו ישכילו, ברוב אושר ועושר וכבוד
 מתוך בריאות ונהורא מעליא,
 לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים
 בשובע שמחות וכל טוב.

"ואלה יעמדו על הברכה

להצלחת ר" שמואל אלימלך פיש ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" גיא שטרית ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" נחמיה צוקרמן ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" שלמה גולומב ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" דוד צ'פמן ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" אליוט לסקי ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" יניב כלף ומשפחתו הי"ו

להצלחת ר" אהרון קושניר ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" יעקב גלזרסון, ור" שלמה בנישתי ומשפחתם הי"ו
 להצלחת רועי וטל ביכלר, ור" עידו פרסקייב ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" מנדל דרימער ומשפחתו הי"ו
 להצלחת הרבנים שי פרי, ועוזיאל וינגרטן ומשפחתם הי"ו
 ולהצלחת ר" ברוך מזרחי, ור" גיל מליחי ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" יעקב מזרחי, ור" שי ימיני ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" יניב לביא, ור" פרדי נואי ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ד"ר דניאל רוז, ור" משה דואר ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" אלימלך חנינה רמז וד"ר מרים ארונוף ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" אריאל אבשלומוב, ור" מתתיהו שומשונוב ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" אליעזר לזרב, ור" אריק וטליה ברנד ומשפחתם הי"ו
 להצלחת גיסי היקרים ר" גיל ור" יגאל דחבש ומשפחותיהם הי"ו
 להצלחת ר" אליהו מיזלס ומשפחתו הי"ו
 ה" יתברך ימלא משאלות לבם לטובה ולברכה לחיים טובים ולשלום אמן כן יהי רצון.
 לרפואה שלימה שושנה בת בלהה

"לזכרון עולם בהיכל ה"

לעילוי נשמת רבי יחיא בן רבי שלום מקייטן זצ"ל.
 לעילוי נשמת הראל בן לאה ז"ל.
 לעילוי נשמת ישראל בן לאה ז"ל
 לעילוי נשמת רבי יעקב ינאי בן עוואד זצ"ל.
 לעילוי נשמת מרת גנה ינאי בת יוסף ע"ה.
 לעילוי נשמת מרת חנה בת גנה ובעלה רבי שמעון בן מרים דחבש ז"ל.
 לעילוי נשמת מרדכי בן שלמה ע"ה.
 לעילוי נשמת נעכא בת אברהם יהודה ע"ה.
 לעילוי נשמת דב בן שמעון ע"ה.
 לעילוי נשמת חוה בת יעקב הלוי ע"ה.

לעילוי נשמת שמעון בן יוסף ע"ה.

לעילוי נשמת חיה בת בן ציון הי"ד.

לעילוי נשמת אסתר צינה בת שמעון הי"ד.

לעילוי נשמת יעקב בן יצחק יוסף הלוי ע"ה.

לעילוי נשמת לאה רבקה בת משה יהודה ע"ה.

לעילוי נשמת משה יצחק בן דב ע"ה.

לעילוי נשמת יוסף חיים וחווה לאה אלטר ע"ה.

לעילוי נשמת מנחם מנדל בן יהושע דב ז"ל.

לעילוי נשמת נפתלי בן ניסן.

לעילוי נשמת ניסן בן בנציון.

לעילוי נשמת זויה בת שומין.

לעילוי נשמת אסף בן מתתיהו.

לעילוי נשמת בלהה בת ציפורה.

לעילוי נשמת סלמון בן אסף.

לעילוי נשמת גילה בת רוזה.

לעילוי נשמת זכריה בן מזל.

לעילוי נשמת ראומה בת בת-שבע.

לעילוי נשמת רחל בת עליזה.

לעילוי נשמת מייק מאיר בן מרטה

לעילוי נשמת החייל עמית כלפו בן נאוה

לעילוי נשמת החייל בראל בן ניצה

